

Strategia

OBSZARU ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

POWIATU NAKIELSKIEGO

Powiat Nakielski i Gminy: Kcynia, Mrocza, Sadki

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
PODSTAWY PRAWNE I METODOLOGIA OPRACOWANIA	5
USPOŁECZNIE NIE PROCESU PRZYGOTOWANIA STRATEGII	6
PROCEDURA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	7
I. SYNTETYCZNA DIAGNOZA	8
ANALIZA DANYCH STATYSTYCZNYCH I INFORMACJI Z SAMORZĄDÓW	8
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OBSZARU ORSG I POWIATU NAKIELSKIEGO	8
2. DEMOGRAFIA	11
2.1. LICZBA LUDNOŚCI	11
2.2. PRZYRÓST NATURALNY I MIGRACJE	17
2.3. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	18
3. SFERA GOSPODARCZA	21
3.1 STRUKTURA GOSPODARKI POWIATU	21
3.2 STRUKTURA BRANŻOWA I WŁASNOŚCIOWA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	24
3.3 WSKAŹNIK PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	25
3.4 PRZEMYSŁ	27
3.5 TERENY INWESTYCYJNE	29
3.6 ROLNICTWO	30
3.7 TURYSTYKA	31
3.8 INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU	35
4. RYNEK PRACY	37
4.1 STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO I LICZBA BEZROBOTNYCH	37
4.2 STRUKTURA WIEKOWA OSÓB BEZROBOTNYCH	41
4.3 WYKSZTAŁCENIE OSÓB BEZROBOTNYCH	41
4.4 ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE DLA POWIATU NAKIELSKIEGO W LATACH 2010-2014.	42
5. WYKSZTAŁCENIE MIESZKAŃCÓW, EDUKACJA I WYCHOWANIE	45
5.1 POZIOM WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW	45
5.2 SYSTEM OŚWIATY NA TERENIE POWIATU	46
5.3 WYNIKI EGZAMINÓW	51
5.4 INFORMACJE NT. ZAPOTRZEBOWANIA RYNKU PRACY NA PRACOWNIKÓW W OKREŚLONYCH ZAWODACH	53
5.5 POTRZEBY W ZAKRESIE PODNIESIENIA KOMPETENCJI LUB KWALIFIKACJI NAUCZYCIELI	55
6. POMOC SPOŁECZNA	58
6.1 INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ	58
6.2 PIECZA ZASTĘPCZA	59
6.3 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	61
6.4 GMINNE OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	63
7. OCHRONA ZDROWIA, SPORT I REKREACJA, KULTURA, ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	68
7.1. OCHRONA ZDROWIA	68

7.2. SPORT I REKREACJA	68
7.3. INSTYTUCJE KULTURY NA TERENIE POWIATU	69
7.4. INSTYTUCJE KULTURY NA TERENIE GMIN ORSG	69
7.5. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	70
8. INFRASTRUKTURA I TRANSPORT	72
8.1. WODOCIĄGI I KANALIZACJA	72
8.2. GOSPODARKA ODPADAMI	74
8.3. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA	74
8.4. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	76
8.5. KOMUNIKACJA	77
9. OBSZARY WYMAGAJĄCE INTERWENCJI/REWITALIZACJI W OPINII SAMORZĄDÓW GMIN I SAMORZĄDU POWIATU	79
PODSUMOWANIE DIAGNOZY	82
<u>II. TERYTORIALNY WYMIAR WSPARCIA</u>	<u>85</u>
<u>III. CELE ROZWOJOWE</u>	<u>89</u>
CELE ROZWOJOWE STRATEGII ORSG POWIATU NAKIELSKIEGO	89
SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM W OTOCZENIU ORSG POWIATU NAKIELSKIEGO.	93
<u>IV. PRIORYTETY INWESTYCYJNE</u>	<u>99</u>
OPISY PRIORYTETÓW INWESTYCYJNYCH	99
LOGIKA INTERWENCJI STRATEGICZNEJ	103
<u>V. TRYB I ZASADY NABORU PROJEKTÓW DO STRATEGII</u>	<u>109</u>
<u>VI. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ INSTRUMENTY REALIZACJI</u>	<u>111</u>
LISTA PROPOZYCJI PROJEKTOWYCH W RAMACH STRATEGII ORSG POWIATU NAKIELSKIEGO	112
PLAN FINANSOWY WDRAŻANIA DZIAŁAŃ STRATEGII ORSG POWIATU NAKIELSKIEGO W RAMACH RPO W-KP	120
<u>VII. WSKAŹNIKI DO OSIĄGNIĘCIA W OBSZARZE</u>	<u>121</u>
<u>VIII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA</u>	<u>121</u>
SPIS TABEL	123
SPIS WYKRESÓW	124
SPIS RYSUNKÓW	125
ZAŁĄCZNIK NR 1. PROBLEMY OBSZARU ORSG ZIDENTYFIKOWANE PODCZAS WARSZTATÓW GMINNYCH	126

Załącznik nr 2. Analiza SWOT obszaru ORSG powiatu Nakielskiego sporządzona podczas warsztatów gminnych	128
Załącznik nr 3. Podsumowanie wyników sondażu opinii dotyczącej problemów i potencjałów ORSG	130
Załącznik nr 4. Inicjatywy kulturalne na terenie powiatu Nakielskiego	131
Załącznik nr 5. Zasoby i potencjały kulturowe na terenie gmin ORSG	131

WPROWADZENIE

Podstawy prawne i metodologia opracowania

Niniejsze opracowanie stanowi strategię Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego, powołanego w ramach realizacji polityki terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W skład ORSG Powiatu Nakielskiego wchodzi tylko 3 gminy z terenu powiatu nakielskiego: gmina miejsko-wiejska Mrocza, gmina miejsko-wiejska Kcynia, gmina wiejska Sadki oraz samorząd Powiatu Nakielskiego.

Strategia została opracowana na podstawie „Zasad przygotowania Strategii dla Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego w okresie programowania 2014-2020”, stanowiącej Załącznik do Uchwały Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r.

Podczas prac nad Strategią wykorzystywano dostępne opracowania metodologiczne dotyczące planowania strategicznego oraz zasad wspierania rozwoju gospodarczego przez samorządy. Dotyczy to w szczególności obszaru aktywizacji społeczności lokalnych i rozwoju gospodarczego za pomocą instrumentów wsparcia, znajdujących się w sferze działania samorządu terytorialnego. W pracach nad częścią planistyczną Strategii wykorzystywano w szczególności wydawnictwo Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z 2012 roku pt. „Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej”.

Lista kluczowych problemów rozwojowych ORSG Powiatu Nakielskiego powstała dzięki przeprowadzonej diagnozie powiatu, wynikom badań ankietowych i prac warsztatowych. Podstawę do sporządzenia diagnozy stanowiły przede wszystkim:

- dane statystyczne pochodzące z publikacji Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, Głównego Urzędu Statystycznego i z zasobu Banku Danych Regionalnych,
- dane i informacje pochodzące z urzędów gmin, Starostwa Powiatowego w Nakle, służb podległych administracji samorządowej na szczeblu powiatu i gmin oraz z instytucji publicznych działających na terenie powiatu,
- informacje z serwisów internetowych urzędów i instytucji działających na terenie powiatu.

Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego powstała w wyniku połączenia metody eksperckiej z konsultacjami społecznymi. Dla uzyskania obrazu sytuacji panującej na terenie ORSG potrzebne były informacje od mieszkańców, które pozyskane zostały m.in. dzięki badaniu ankietowemu. Dzięki nim zdiagnozowano problemy w dziedzinach: gospodarki, spraw społecznych, środowiska, infrastruktury, turystyki, rekreacji, kultury i sportu.

W ramach prac nad strategią utworzono zespół roboczy składający się z pracowników starostwa i urzędów gmin oraz instytucji samorządowych, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych. Zespół był wspomagany przez zewnętrzną firmę doradczą (Biuro Szkoleniowo-Doradcze KREATOR), odpowiedzialną za prowadzenie warsztatów, przygotowanie diagnozy i opracowanie dokumentu strategii.

Przeprowadzona została analiza SWOT, czyli analiza strategiczna w celu wyłonienia słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju ORSG. Opracowaniu podlegały główne obszary strategicznej interwencji, dla których sformułowano cele strategiczne oraz cele operacyjne pozwalające na wyznaczenie kierunków działania. Dokonano również analizy powiązania celów wskazanych w strategii z celami zawartymi w dokumentach strategicznych szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego zawiera następujące elementy: syntetyczną diagnozę, cele rozwojowe, wskaźniki do osiągnięcia w obszarze, priorytety inwestycyjne, tryb i zasady wyboru projektów, listę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji, instrumenty realizacji, system wdrażania i monitorowania.

Uspołecznienie procesu przygotowania strategii

W procesie przygotowywania Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego zapewniono udział partnerów samorządowych i społecznych poprzez zaproszenie do prac nad strategią jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, partnerów społecznych oraz gospodarczych, instytucji rynku pracy, organizacji skupiających pracodawców, instytucji pomocy i integracji społecznej, Lokalnej Grupy Działania z terenu ORSG, szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Udział wymienionych podmiotów został zapewniony poprzez zaproszenie ww. podmiotów i uczestnictwo ich przedstawicieli w warsztatach, na których wypracowywane były założenia Strategii, identyfikowane problemy, a także zbierane były informacje na temat działań planowanych do realizacji rozwiązujących zidentyfikowane problemy. Udział ww. podmiotów w pracach nad Strategią zapewniony jest także poprzez uczestniczenie ich przedstawicieli w pracach Komitetu Sterującego.

W ramach uspołecznienia procesu budowania strategii przeprowadzono warsztaty w każdej z gmin, co zapewniło szeroki udział liderów społeczności lokalnych i pracowników instytucji samorządowych w tworzeniu założeń strategii. Celem warsztatów było wypracowanie listy problemów charakterystycznych dla każdej z gmin tworzących obszar ORSG i opracowanie projektu analizy SWOT. Podczas warsztatów zaprezentowano wybrane dane statystyczne charakteryzujące powiat, w szczególności jego pozycję na tle innych powiatów województwa. Warsztaty przeprowadzono w marcu i kwietniu 2015 roku. Spotkania odbywały się kolejno w każdej z gmin należących do ORSG tj. w Mroczy, Kcyni, Sadkach a także w Nakle. W każdej z gmin w warsztatach uczestniczyło ok. 15 - 20 osób. Równolegle z pracami warsztatowymi opracowano wstępną wersję diagnozy statystycznej.

W ramach uspołecznienia przeprowadzono także badanie sondażowe opinii mieszkańców dotyczące kluczowych problemów i potencjałów rozwojowych. W badaniu ankietowym wzięło udział 129 respondentów – mieszkańców Powiatu Nakielskiego. W badaniu uczestniczyli głównie mieszkańcy 3 gmin wchodzących w skład ORSG. Z gminy Kcynia odpowiedzi udzieliło 41 osób, z gminy Mrocza 17 osób, natomiast z gminy Sadki 25 osób. Na podstawie analizy ankiet został opracowany raport z badania ankietowego. Podsumowanie wyników sondażu opinii stanowi załącznik nr 2.

Po wstępnych warsztatach gminnych, odbyło się pierwsze spotkanie robocze przedstawicieli gmin dotyczące zasad przygotowywania fiszek projektowych. Po tym spotkaniu samorządy gminne, powiat i instytucje samorządowe rozpoczęły praktyczne przygotowywanie fiszek projektowych, które były weryfikowane podczas kolejnych spotkań roboczych. W kwietniu fiszki projektowe zostały przesłane do Urzędu Marszałkowskiego w celu wstępnej weryfikacji propozycji projektowych z pod względem zgodności z RPO (koszty kwalifikowane, wskaźniki, kwoty wynikające z alokacji pomiędzy działaniami itp.).

Na podstawie zebranych danych i opinii oraz treści fiszek projektowych sporządzono projekt dokumentu Strategii przedłożony do konsultacji na terenie ORSG i powiatu, a następnie przyjęty przez Komitet Sterujący.

Konsultacje trwały od 27 lipca 2015 r. do 5 sierpnia 2015 r.. Uwagi były zgłaszane na formularzu ankiety do zgłaszania uwag. Uwagi można było zgłaszać w następujący sposób:

- w formie pisemnej na adres Starostwo Powiatowe w Nakle nad Notecią, Wydział Rozwoju, ul. Dąbrowskiego 54, 89-100 Nakło nad Notecią lub do Biura Obsługi Klienta znajdującego się w budynku Starostwa Powiatowego w Nakle nad Notecią, pod tym samym adresem.
- w formie elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@powiat-nakielski.pl wpisując jako tytuł "Uwagi do Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego".

Strategię Rozwoju Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego można pobrać ze strony internetowej Powiatu Nakielskiego lub gmin tworzących ORSG, a także otrzymać do wglądu w siedzibie Starostwa Powiatowego. Po zakończeniu konsultacji zostało sporządzone zestawienie zgłoszonych uwag i propozycji, które zostało rozpatrzone przez Komitet Sterujący. Przyjęte przez Komitet Sterujący uwagi i propozycje zostały uwzględnione w tekście Strategii ORSG. Po zakończeniu konsultacji Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego zatwierdzona została przez Komitet Sterujący.

Procedura Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko

Starostwo Powiatowe w Nakle wystąpiło do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zarówno Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnili możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego w oparciu o ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Uznano, iż przedstawione do oceny dane z punktu widzenia ochrony środowiska stanowią niewielką modyfikację ustaleń zawartych w przyjętej „Strategii rozwoju województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020” i w „Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”

Do ww. dokumentów przeprowadzone zostały postępowania SOOŚ w myśl cytowanej powyżej ustawy.

I. SYNTETYCZNA DIAGNOZA

Uwaga:

W tekście diagnozy ORSG wykorzystano niektóre dane i informacje ze Strategii Rozwoju Powiatu Nakielskiego na lata 2014-2020 opracowanej przez Lech Consulting Sp. z o.o.

ANALIZA DANYCH STATYSTYCZNYCH I INFORMACJI Z SAMORZĄDÓW

1. Ogólna charakterystyka obszaru ORSG i powiatu nakielskiego

Powiat nakielski położony jest w środkowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Sąsiaduje od północy z powiatem sępoleńskim (woj. kujawsko-pomorskie), od wschodu z powiatem bydgoskim (woj. kujawsko-pomorskie), od południowego wschodu z powiatem żnińskim (woj. kujawsko-pomorskie), a od zachodu z powiatami wągrowieckim oraz pilskim (woj. wielkopolskie).

W skład Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego powołanego w ramach realizacji polityki terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego wchodzi tylko 3 gminy z terenu powiatu nakielskiego:

- gmina miejsko-wiejska Mrocza,
- gmina miejsko-wiejska Kcynia,
- gmina wiejska Sadki.

Gminy miejsko-wiejskie Nakło nad Notecią i Szubin wchodzi w skład Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego. W skład ORSG wchodzi także samorząd powiatu nakielskiego wraz ze wszystkimi swoimi funkcjami społecznymi i gospodarczymi (szkolnictwo, pomoc społeczna (PCPR), rynek pracy (PUP) drogi powiatowe itd.), które to funkcje realizowane są także poza obszarem wymienionych powyżej gmin tj. na terenie gmin Nakło nad Notecią i Szubin znajdujących się w ZIT wojewódzkim.

Z punktu widzenia prowadzenia spójnych działań prorozwojowych problemem jest włączenie największych ośrodków powiatowych – miasta Nakło nad Notecią i Szubina w obszar Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT wojewódzkiego), co powoduje dezintegrację przestrzenną powiatu i zagrożenie brakiem koordynacji działań prorozwojowych na terenie powiatu, zwłaszcza ze środków UE.

Powiat nakielski, na którego terenie położony jest **Obszar Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego** jest jednym z 23 powiatów leżących w granicach administracyjnych województwa kujawsko-pomorskiego. Jego powierzchnia wynosi 1120,0 km², co stanowi około 6,23% całej powierzchni województwa, wynoszącej 17 969 km². Siedzibą powiatu jest miasto Nakło nad Notecią. Uwzględniając strukturę powiatu nakielskiego, w jego skład wchodzi 5 gmin: na północy gmina miejsko-wiejska Mrocza, w centralnej i wschodniej części gmina miejsko-wiejska Nakło nad Notecią, na południowym wschodzie gmina miejsko-wiejska Szubin, na południowym zachodzie gmina miejsko-wiejska Kcynia, a w północno zachodniej części gmina wiejska Sadki.

Teren ORSG zajmuje 601 km² (w tym: Kcynia 297 km², Mrocza 150km², Sadki 154 km²) co stanowi 53,6 % powierzchni powiatu nakielskiego.

Rysunek 1. Podział obszaru powiatu nakielskiego pomiędzy ORSG powiatu nakielskiego i ZIT wojewódzki

Źródło: „Zasięg terytorialny Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczych stanowiących integralną część polityki terytorialnej w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2014-2020”, Departament Rozwoju Regionalnego.

Tabela 1. Położenie ośrodków gminnych ORSG w stosunku do głównych ośrodków miejskich w km

Gmina	Odległość od Nakła	Odległość od Bydgoszczy	Odległość od Torunia	Odległość od Poznania
Kcynia	20	41	89	89
Mrocza	12	35	92	121
Sadki	11	39	94	118

Źródło: www.odleglosci.info

Powiat nakielski leży na skraju województwa kujawsko-pomorskiego, jednak w bezpośrednim sąsiedztwie Bydgoszczy. Jak wynika z powyższej tabeli dla gmin należących do ORSG, położonych skrajnie wobec stolicy powiatu, odległość do stolic województwa jest znacząco większa. Zwraca uwagę także względna bliskość Poznania (w stosunku do Torunia), z jego atrakcyjną ofertą edukacji, kultury a w szczególności rynku pracy.

Ukształtowanie terenu oraz zasoby naturalne powiatu

Powiat nakielski zgodnie z systemem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski leży na pograniczu makroregionu Pojezierza Południowopomorskiego obejmującego południowe Pojezierze Krajeńskie i północnego skraju Pojezierza Wielkopolskiego. Najrozleglejszą formą wklęsłą, ciągnącą się z zachodu na wschód powiatu jest Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka, zwana też Pradolina Noteci – Warty. Powiat nakielski posiada dogodne połączenie śródlądowe z całą Europą. Droga wodna wykorzystująca Noteć i Kanał Bydgoski stanowi naturalny szlak turystyczny.

Noteć przepływa przez teren ORSG rozdzielając obszar gmin Kcynia i Sadki.

Rzeka Noteć jest największą atrakcją turystyczną powiatu. Wzdłuż rzeki ciągnie się pas „łąk Nadnoteckich”. Z kolei „łąki Ślesińskie” tworzą rezerwat przyrody, przylegający do Kanału Bydgoskiego. Występujące na tym terenie pomniki przyrody zostały objęte kompleksową ochroną. Czyste jeziora, które zachęcają do kąpieli, a także bogactwo lasów sprawiają, że tereny powiatu nakielskiego często odwiedzają turyści. Przez teren powiatu przebiega międzynarodowa trasa rowerowa z Francji do Rosji – Euroroute R1. Na terenie powiatu występują także dobre warunki do prowadzenia gospodarki rybackiej wzdłuż doliny Noteci.

Krajobraz terenu powiatu nakielskiego określają czynniki naturalne i działalność człowieka, czego wyrazem jest zróżnicowanie rzeźby terenu, wód powierzchniowych, lesistości, udziału łąk i pastwisk oraz terenów zabudowanych. Klimat Krajny i Pałuk znajdujący się w strefie umiarkowanej cechuje się zmiennością i przejściowością pomiędzy chłodną i dość wilgotną dzielnicą pomorską, poprzez dzielnicę nadnotecką oraz cieplejszą i bardziej suchą dzielnicę środkową.

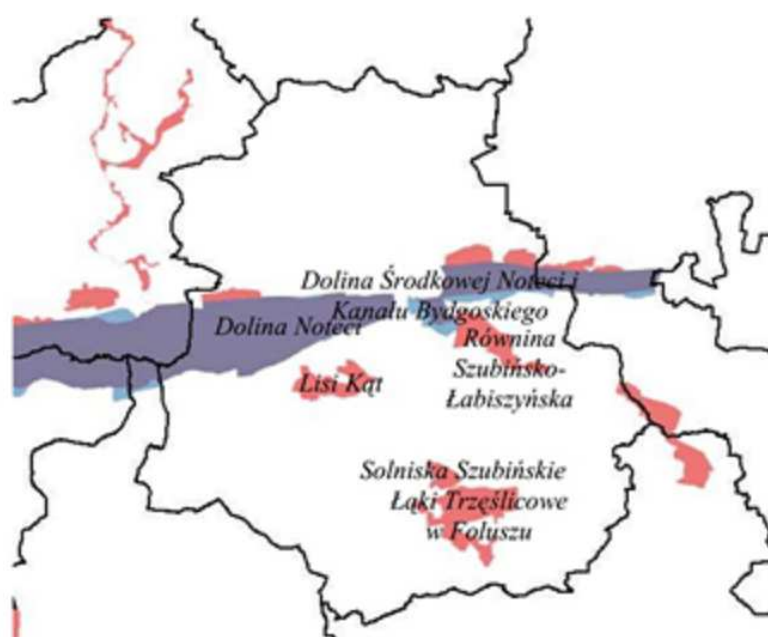
Zróżnicowanie utworów geologicznych, rzeźby terenu, warunków hydrologicznych i oddziaływanie klimatu znajduje swoje odzwierciedlenie w typach i rodzajach gleb. Największy udział powierzchniowy mają gleby IV klasy bonitacyjnej (IVa, IVb), które stanowią 39% ogółu gleb w powiecie nakielskim.

W granicach obszaru powiatu nakielskiego udokumentowano kilka obszarów złóż surowców mineralnych, głównie kruszyw. Występują one w południowej części gminy Nakło nad Notecią i w gminie Szubin. Poza wyżej wymienionymi jest jeszcze kilka innych złóż, które są lub mogą być w przyszłości eksploatowane i wykorzystane przede wszystkim dla potrzeb drogownictwa i budownictwa. Na skalę lokalną są również eksploatowane surowce organiczne (torfy niskie), występujące na dnie pradoliny Noteci.

Lasy w powiecie nakielskim według danych z ewidencji w 2013 r. zajmowały powierzchnię 26 358,04 ha. Największą powierzchnię zajmują one w gminie Szubin (lesistość - 34,3%).

Na terenie powiatu nakielskiego zlokalizowane są następujące obszary Natura 2000: Dolina Środkowej Noteci i Kanału Bydgoskiego PLB300001, Dolina Noteci PLH300004, Lisi Kąt PLH040026, łąki Trzęślicowe w Foluszu PLH040027, Równina Szubińsko-Łabiszyńska PLH040029 i Solniska Szubińskie PLH040030.

Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w powiecie nakielskim

Źródło: Aktualizacja Programu ochrony środowiska dla powiatu nakielskiego do roku 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 Bydgoszcz, wrzesień 2012 r.

2. Demografia

2.1. Liczba ludności

Powiat nakielski w 2014 r. zamieszkiwało 86 936 osób, co w porównaniu do ogólnej liczby ludności województwa kujawsko pomorskiego stanowiło 4,16%. Wskaźnik gęstości zaludnienia na terenie powiatu jest niski - wyniósł 77,6 osób na km², przy średniej dla województwa 116,3 osób na km².

Na koniec 2014 roku teren ORSG zamieszkiwało 30 185 osób (w tym: Kcynia 13 548 mieszkańców, Mrocza 9 317 mieszkańców, Sadki 7 320 mieszkańców), co stanowi 34,7 % ogółu mieszkańców powiatu nakielskiego.

Tabela 2. Zmiany liczby mieszkańców w gminach ORSG w latach 2008-2014 i wskaźnik gęstości zaludnienia

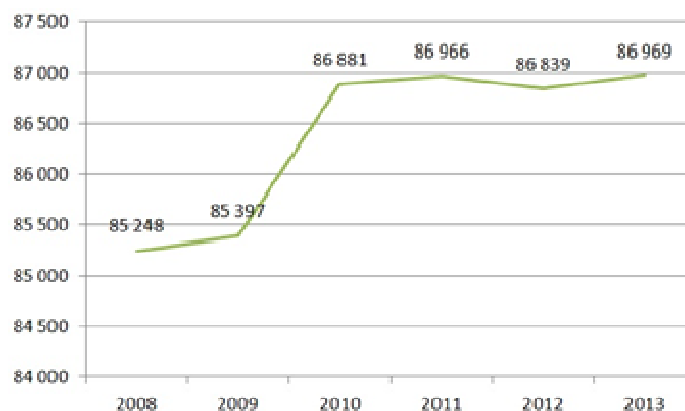
Jednostka terytorialna	Liczba mieszkańców							Ludność na 1 km ² w 2014 r.
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Kcynia	13 814	13 693	13 730	13 696	13 674	13 577	13 548	46
Mrocza	9 225	9 299	9 309	9 341	9 322	9 322	9 317	62
Sadki	7 181	7 128	7 271	7 308	7 335	7 322	7 320	48
ORSG	30 220	30 120	30 310	30 345	30 331	30 221	30 185	50
Powiat	85 248	85 397	86 881	86 916	86 839	86 969	86 936	78
Województwo (w tys.)	2 067,9	2 069,1	2 098,7	2 098,3	2 096,4	2 092,6	2 090,0	116

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne.

Gminy tworzące ORSG, podobnie jak powiat w ostatnich latach wykazują się względną stabilizacją liczby ludności. W tym zakresie teren ORSG znacząco różni się od trendu dla województwa - liczba ludności województwa ma charakter wyraźnie spadkowy.

Gmina Kcynia, pomimo tego, że składa się z miasta i obszaru wiejskiego, oraz gmina Sadki mają bardzo niski wskaźnik gęstości zaludnienia - znacząco niższy od wskaźnika dla powiatu, a tym bardziej od wskaźnika dla województwa.

Wykres 1. Liczba ludności na terenie powiatu nakielskiego

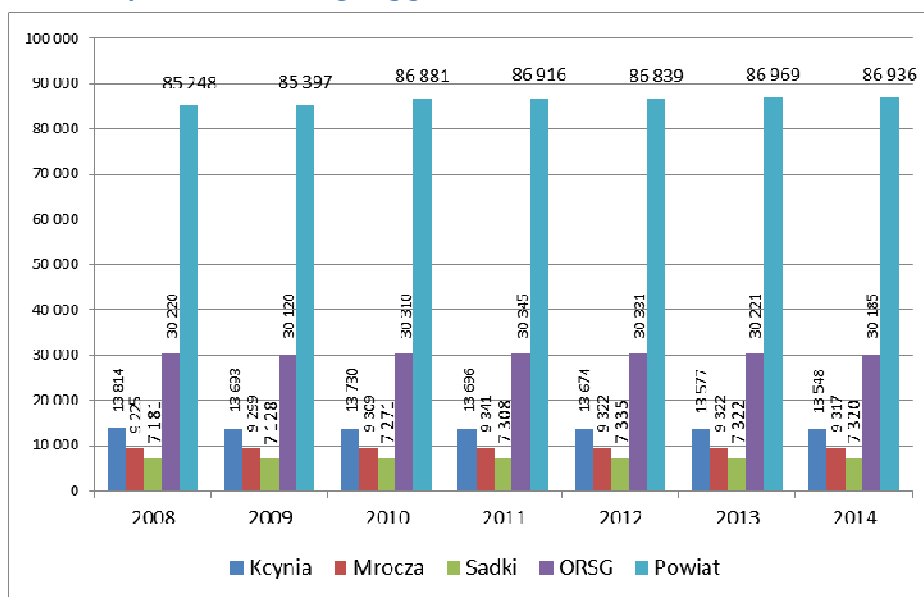
Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

W latach 2008-2013 na terenie powiatu nakielskiego liczba ludności zwiększyła się o 2,02% tj. o 1721 osób. Na wzrost liczby ludności na terenie powiatu wpływał przyrost naturalny, który w 2013 roku wynosił

2,4% a w roku 2008 kształtował się na poziomie 3,1% (na 1000 os.). Współczynnik feminizacji, obliczany według liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, w 2013 r. wyniósł 1,02, co oznacza, iż liczba kobiet i mężczyzn kształtowała się na zbliżonym poziomie, z niewielką przewagą liczby kobiet.

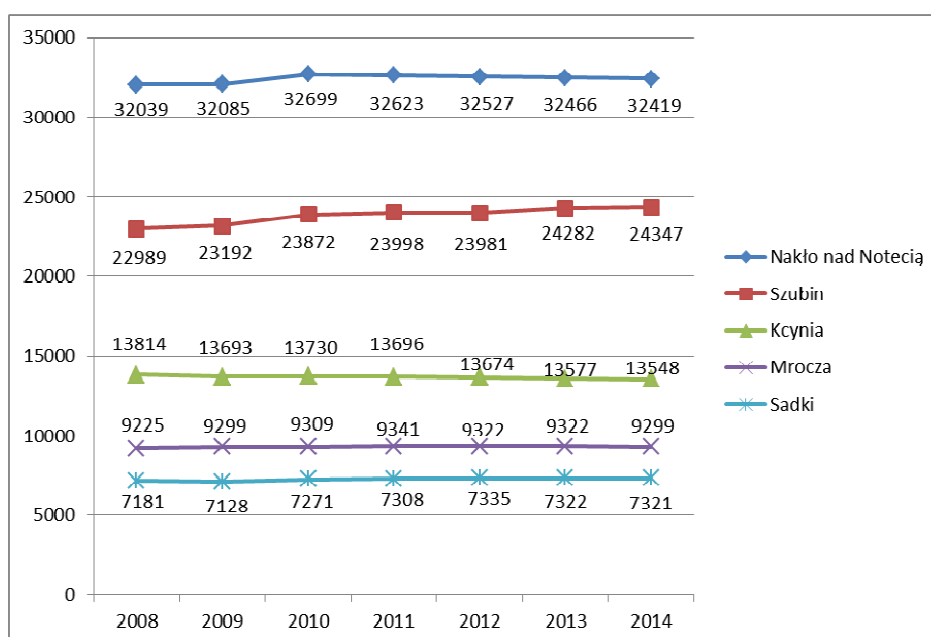
W 2013 roku najwięcej ludności zamieszkiwało gminę Nakło nad Notecią - 32 466 osoby, co stanowiło 37,3% całej liczby powiatu. Prawie 28% ludności powiatu zamieszkiwało na terenie gminy Szubin (24 282 osoby). W gminie Kcynia zamieszkiwało 15,6% mieszkańców powiatu (13 577 osób), a gminę Mrocza 10,7% (9 322 osób). Najmniej osób zamieszkiwało gminę Sadki - 8,4% ogólnej liczby ludności (7 322 osoby). Zmiany liczby mieszkańców w latach 2009-2013, z podziałem na wszystkie gminy powiatu nakielskiego, przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Ludność powiatu nakielskiego wg gmin w latach 2008-2014

Źródło: opracowanie własne – Bank Danych Lokalnych.

Wykres 3. Trend zmian liczby ludności poszczególnych gmin powiatu nakielskiego w latach 2008-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS – Bank Danych Lokalnych.

Jak widać na powyższym wykresie, najwięcej osób z powiatu nakielskiego zamieszkuje Gminę Nakło nad Notecią, najmniej natomiast Gminę Sadki. Gminy te są odpowiednio największą i najmniejszą w powiecie.

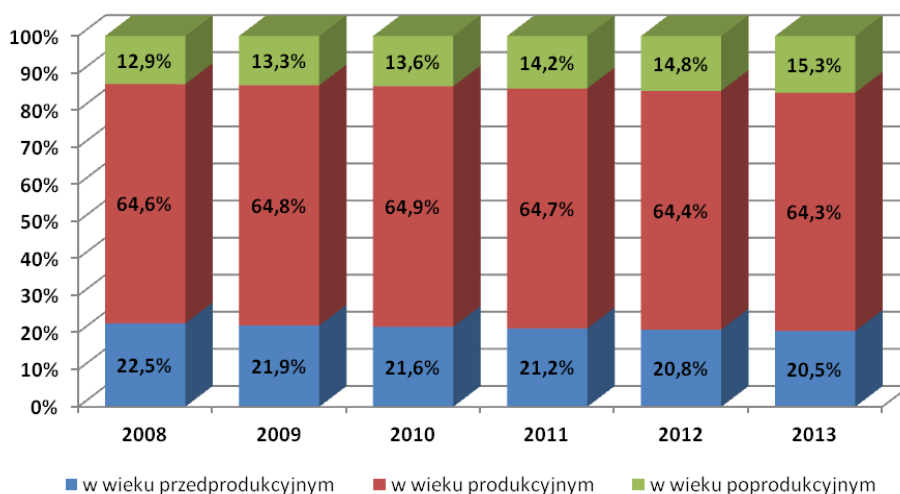
Tabela 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2008-2014

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Powiat	54,9	54,4	54,3	54,6	55,3	55,6	56,5
	Województwo	54,7	54,6	54,7	55,3	56,0	57,0	58,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	powiat	57,5	60,5	62,7	66,9	71,0	74,6	79,2
	województwo	76,7	79,8	82,4	86,9	91,3	95,8	100,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	powiat	20,0	20,5	20,9	21,9	23,0	23,8	25,0
	województwo	23,7	24,2	24,7	25,7	26,7	27,9	29,1

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

W latach 2008-2013 obserwuje się systematyczny spadek liczby osób znajdujących się w wieku przedprodukcyjnym. W 2008 r. ludność w wieku do 17 roku życia stanowiła 22,5%, a w roku 2013 - już 20,5%. Należy zauważyć, że wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym z 12,9% w 2008 r. do 15,3% w 2013 r. Liczba osób w wieku produkcyjnym zwiększyła się nominalnie o 839 osób (m.in. ze względu na wzrost ogólnej liczby ludności w powiecie), jednakże udział tej grupy w analizowanym okresie obniżył się o 0,3%.

Wykres 4. Procentowy udział ludności na terenie powiatu nakielskiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2008-2013

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Analiza danych zawartych na powyższych wykresach i w tabelach wskazuje, że trendy demograficzne panujące na terenie powiatu nakielskiego zbliżone są zarówno do trendów panujących w województwie, jak i w całym kraju. Jednak kluczowy wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – wykazuje stały trend rosnący od 20% w roku 2008 do 25,0% w roku 2014. Analogiczny wskaźnik dla województwa jest jeszcze wyższy i wynosi już 29,1% w roku 2014.

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego wskazuje, że na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2014 zwiększył się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Należy zauważyć, iż wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w powiecie nakielskim jest wciąż dużo bardziej korzystny niż w całym województwie kujawsko-pomorskim.

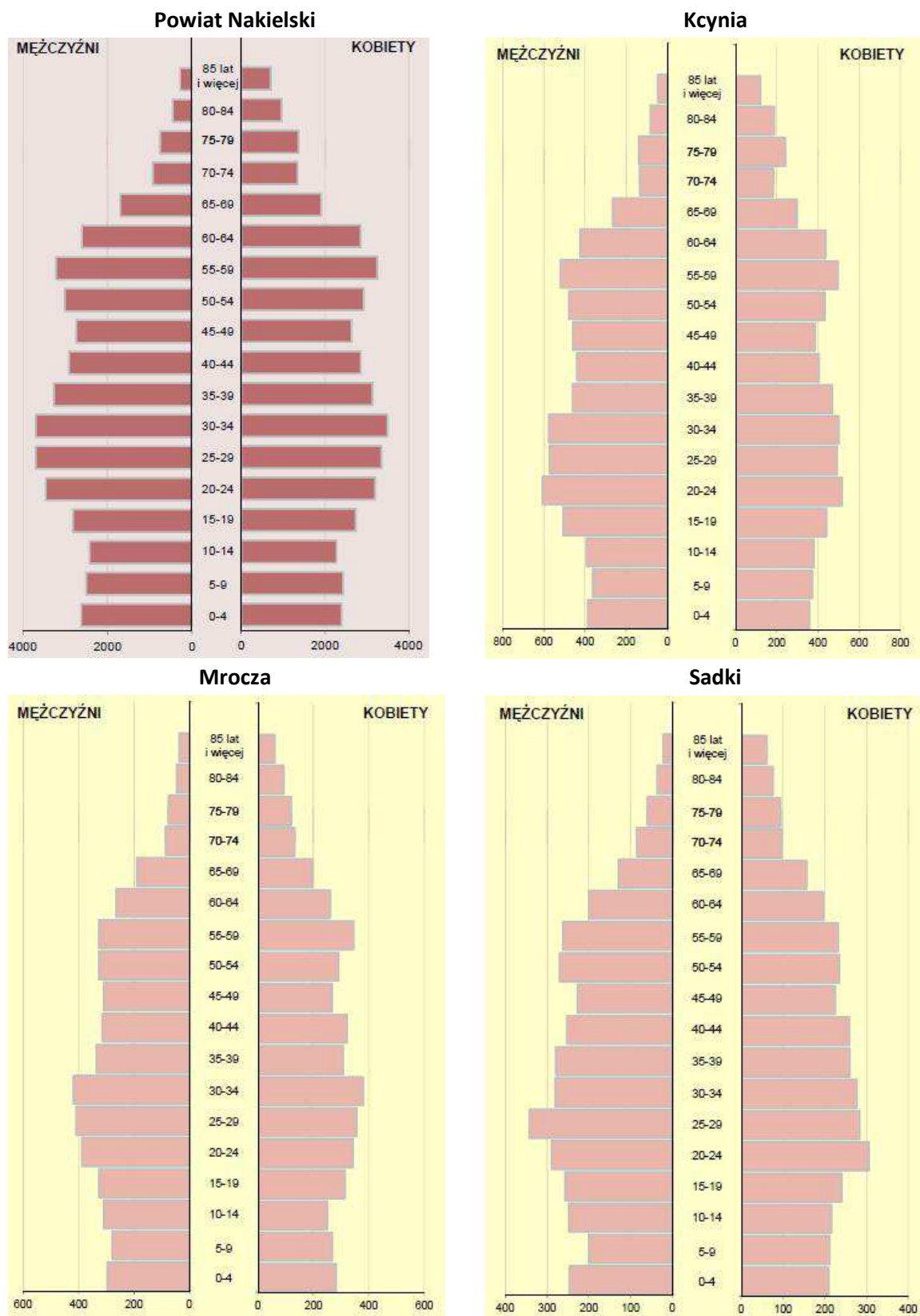
Struktura ludności ze względu na wiek i płeć dla gmin tworzących obszar ORSG nie różni się znacząco od obszaru całego powiatu. W grupie wiekowej powyżej 70 roku życia maleje liczba mężczyzn w stosunku do liczby kobiet. W grupach wiekowych największej aktywności tj. 20-60 lat daje się zauważyć przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Jest to szczególnie zauważalne w gminie Kcynia.

Tabela 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie ORSG, powiatu i województwa w roku 2013

Jednostka terytorialna	Liczba ludności			Z liczby ludności ogółem - w wieku:					
	Ogółem	w tym: kobiety		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym	
		liczba	udział %	liczba	udział %	liczba	udział %	liczba	udział %
Kcynia	13 577	6 727	49,6%	2 761	20,3%	8 678	63,9%	2 138	15,7%
Mrocza	9 322	4 589	49,2%	2 031	21,8%	5 995	64,3%	1 296	13,9%
Sadki	7 322	3 635	49,6%	1 640	22,4%	4 668	63,8%	1 014	13,8%
ORSG	30 221	14 951	49,5%	6 432	21,3%	19 341	64,0%	4 448	14,7%
Powiat nakielski	86 969	43 853	50,4%	17 811	20,5%	55 878	64,3%	13 280	15,3%
Województwo	2 092 564	1 078 339	51,5%	387 933	18,5%	1 333 169	63,7%	371 462	17,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Wykres 5. Struktura ludności ze względu na płeć i wiek w ORSG Nakielskim

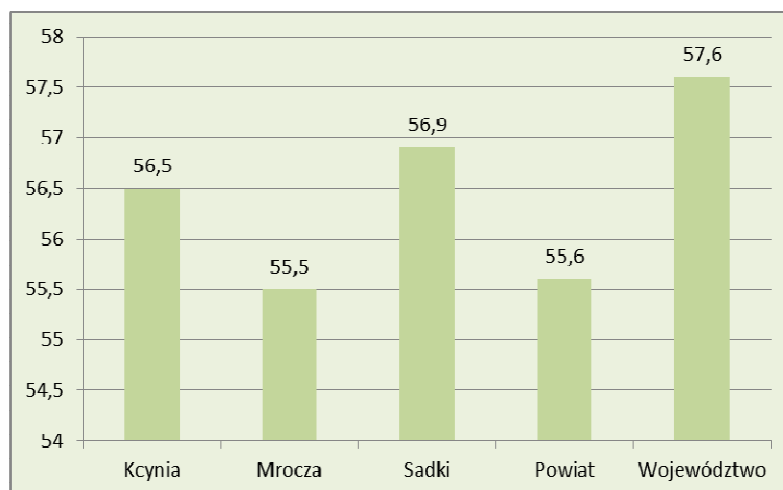
Źródło: GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r.

Tabela 5. Ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2013 r. - struktura wg płci

Ludność w wieku	Ogółem	Mężczyźni		Kobiety	
		liczba	udział %	liczba	udział %
	Gmina KCYNIA				
przedprodukcyjnym	2 761	1402	50,8%	1 359	49,2%
produkcyjnym	8 678	4 779	55,1%	3 899	44,9%
poprodukcyjnym	2 138	669	31,3%	1 469	68,7%
	Gmina MROCZA				
przedprodukcyjnym	2 031	1 069	52,6%	962	47,4%
produkcyjnym	5 995	3 231	53,9%	2764	46,1%
poprodukcyjnym	1 296	433	33,4%	863	66,6%
	Gmina SADKI				
przedprodukcyjnym	1 640	846	51,6%	794	48,4%
produkcyjnym	4 668	2 509	53,7%	2 159	46,3%
poprodukcyjnym	1 014	332	32,7%	682	67,3%
	ORSG				
przedprodukcyjnym	6 432	3 317	51,6%	3 115	48,4%
produkcyjnym	19 341	10 519	54,4%	8 822	45,6%
poprodukcyjnym	4 448	1 434	32,2%	3 014	67,8%
	POWIAT NAKIELSKI				
przedprodukcyjnym	17 811	9 150	51,4%	8 661	48,6%
produkcyjnym	55 878	29 838	53,4%	26 040	46,6%
poprodukcyjnym	13 280	4 128	31,1%	9 152	68,9%
	Województwo Kujawsko-Pomorskie				
przedprodukcyjnym	387 933	211 465	54,5%	176 468	45,5%
produkcyjnym	1 333 169	798 112	59,9%	535 057	40,1%
poprodukcyjnym	371 462	246 705	66,4%	124 757	33,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych.

Wykres 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego gmin wchodzących w skład ORSG, powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2013

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na terenie gmin tworzących ORSG sytuacja jest zróżnicowana. Wszystkie gminy mają wskaźnik obciążenia demograficznego niższy niż wskaźnik dla województwa. Z tym, że najlepsza sytuacja jest w gminie Mrocza (wskaźnik na poziomie powiatu). A gorsza na terenie gmin Kcynia i Sadki.

Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym świadczy o występowaniu zjawiska starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to jest wynikiem wydłużania się długości życia, co w niedalekiej przyszłości może powodować wzrost wydatków na opiekę zdrowotną, opiekę społeczną, jak również opiekę specjalistyczną. Utrzymywanie się liczby ludności w wieku produkcyjnym przy wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym powoduje, że gospodarka powiatu będzie coraz bardziej obciążana ludnością w wieku poprodukcyjnym, co wiąże się z koniecznością rozbudowy oraz wydatkowania środków finansowych na system opieki zdrowotnej.

2.2. Przyrost naturalny i migracje

Na przestrzeni ostatnich sześciu lat przyrost naturalny na terenie powiatu nakielskiego we wszystkich latach był dodatni, co oznacza większą liczbę narodzin nad liczbą zgonów. Jednakże wartość przyrostu naturalnego zmniejsza się. W 2009 roku jego wartość wynosiła 358 osób, a w roku 2013 już tylko 211 osób. Ruch naturalny na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Ruch naturalny na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia żywe						
Ogółem	1098	1088	1069	967	984	964
Mężczyźni	556	564	591	509	499	472
Kobiety	542	524	478	458	485	492
Zgony ogółem						
Ogółem	836	730	762	698	751	753
Mężczyźni	468	422	439	374	392	386
Kobiety	368	308	323	324	359	367
Przyrost naturalny						
Ogółem	262	358	307	269	233	211
Mężczyźni	88	142	152	135	107	86
Kobiety	174	216	155	134	126	125

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 7. Urodzenia i migracje na obszarze gmin tworzących ORSG, powiatu i województwa w roku 2013

Jednostka terytorialna	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	MIGRACJE			
				Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem	Saldo migracji	
						ogółem	zagranicznych
Kcynia	92	68	24	96	187	-91	5
Mroczka	139	125	14	104	145	-41	2
Sadki	95	73	22	66	77	-11	0
ORSG	326	266	60	266	409	-143	7
Powiat nakielski	964	753	211	1 055	1 250	-195	-48
Województwo	19 853	20 485	-632	23 304	25 949	-2645	-1026

Źródło: GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r., Bank Danych Lokalnych

W latach 2008-2013 na terenie powiatu nakielskiego saldo migracji miało ujemną wartość, co oznacza, że więcej osób wymeldowało się z terenu powiatu niż zameldowało. Przyczyną takiej sytuacji może być wysoki poziom bezrobocia oraz chęć poprawy warunków życia przez młodych ludzi, którzy opuszczają powiat.

Najwięcej osób migruje do miast, w następnej kolejności na tereny wiejskie i za granicę. Dane historyczne za lata 2008-2013 wskazują, że średniorocznie z obszaru powiatu emigruje 1218 osób, a osiedla się 1052 osób. Zauważalna migracja jest jednocześnie równoważona wzrostem przyrostu naturalnego oraz napływem osób na teren powiatu nakielskiego.

Tabela 8. Ruch migracyjny na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zameldowania ogółem	1145	1080	1056	999	974	1055
zameldowania z miast	641	587	577	519	472	566
zameldowania ze wsi	493	477	466	462	489	471
zameldowania z zagranicy	11	16	13	18	13	18
wymeldowania ogółem	1204	1214	1223	1183	1231	1250
wymeldowania do miast	644	689	625	648	662	643
wymeldowania na wieś	523	503	575	503	541	541
wymeldowania za granicę	37	22	23	32	28	66
saldo migracji	-59	-134	-167	-184	-257	-195

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

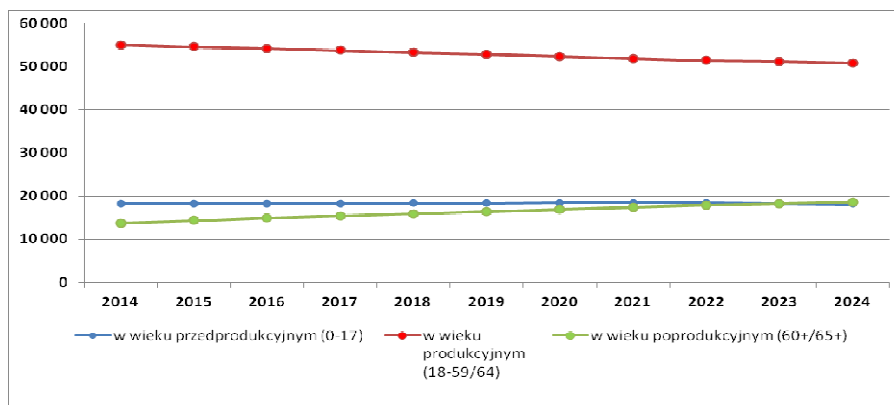
2.3. Prognoza demograficzna

W tabeli 8 zaprezentowana została prognoza liczby ludności na terenie powiatu z podziałem na obszary miejskie oraz wiejskie do 2024 roku.

Zmiany struktury ludności powiatu nakielskiego w latach 2008-2013 sygnalizują występowanie trendu związanego z procesem starzenia się społeczeństwa. Pomimo wzrostu liczby ludności o 2,02% zauważalne są zmiany w poszczególnych grupach wiekowych. Powiat nakielski należy jednak do powiatów o młodej strukturze demograficznej, dominującą bowiem grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. Stanowi ona 64,3%

mieszkańców i utrzymuje się na zbliżonym poziomie, długoterminowo jednak – z trendem spadkowym. Szacuje się, że do roku 2024 liczba osób w wieku produkcyjnym w powiecie nakielskim zmniejszy się o 7,6% (4156 osób). Wprowadzone zmiany legislacyjne wydłużające wiek aktywności zawodowej powinny wpłynąć na złagodzenie przebiegu ww. trendu. W latach 2014-2021 prognozuje się nierównomierny wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym o ok. 1%, lecz w kolejnych latach (od 2022 do 2024 roku) prognozowany jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, dając 0,22-procentowy spadek do roku bazowego (2014). W przypadku mieszkańców w wieku produkcyjnym szacuje się spadek o 7,57%.

Wykres 7. Prognoza liczby ludności na terenie powiatu nakielskiego z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2014-2024

Źródło: opracowanie Lech Consulting na podstawie dokumentu GUS „Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035”.

Ze względu na zjawisko starzenia się społeczeństwa, szacuje się, że około roku 2023 liczba osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie nakielskim przekroczy liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. W analizowanym okresie przypuszcza się, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększy się aż o 35,1%.

Tabela 9. Prognoza liczby ludności na terenie powiatu nakielskiego na lata 2014-2024 r.

Lata	Ogółem	Trend ogółem	Obszar miejski	Trend dla obszaru miejskiego	Obszar wiejski	Trend dla obszaru wiejskiego
2014	86 732	0,99727	37 340	0,98512	49 392	1,00666
2015	86 908	0,99930	37 308	0,98428	49 600	1,01090
2016	87 049	1,00092	37 260	0,98301	49 789	1,01476
2017	87 182	1,00245	37 218	0,98190	49 964	1,01832
2018	87 302	1,00383	37 171	0,98066	50 131	1,02173
2019	87 379	1,00471	37 114	0,97916	50 265	1,02446
2020	87 441	1,00543	37 061	0,97776	50 380	1,02680
2021	87 468	1,00574	37 000	0,97615	50 468	1,02859
2022	87 466	1,00571	36 911	0,97380	50 555	1,03037
2023	87 426	1,00525	36 809	0,97111	50 617	1,03163
2024	87 345	1,00432	36 697	0,96816	50 648	1,03226

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Problemy i potrzeby

Niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej społeczeństwa - rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym i malejący w wieku przedprodukcyjnym. Systematycznie rośnie wskaźnik obciążenia demograficznego. Niż demograficzny i starzenie się społeczeństwa będą powodowały rosnące zapotrzebowanie na usługi dla starszych grup wiekowych takie jak usługi medyczne, opiekuńcze. Niskie wskaźniki zaludnienia utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych takich jak sieci wodociągowe i kanalizacyjne.

Potencjały

Rozwojowi gmin wchodzących w skład ORSG będą służyć zauważalne względnie korzystne trendy demograficzne w zakresie przyrostu naturalnego, kompensujące ujemne saldo migracji na terenie powiatu i gmin wchodzących w skład ORSG. Za korzystny należy uznać napływ osób na teren powiatu nakielskiego z sąsiedniej aglomeracji bydgoskiej.

3. Sfera gospodarcza

Teren powiatu obejmuje pięć gmin - Mrocza, Szubin, Kcynia, Sadki, Nakło nad Notecią, z których większość ma charakter raczej rolniczy.

Obszar ORSG nie da się wyodrębnić jednoznacznie pod względem gospodarczym z powiatu nakielskiego. Trzy gminy – Kcynia, Mrocza i Sadki tworzące obszar ORSG funkcjonalnie przynależą do strefy wpływu Nakła nad Notecią i w mniejszym stopniu Szubina. Są to najmniejsze i najsłabsze gminy powiatu po względem potencjału gospodarczego i demograficznego.

3.1 Struktura gospodarki powiatu

Dane statystyczne za lata 2008 – 2013 dotyczące liczby wpisów do rejestru REGON pokazują systematyczny wzrost liczby podmiotów na terenie powiatu nakielskiego od roku 2011, niestety jest on wywołany wyłącznie wzrostem liczby wpisów w Nakle i Szubinie. Liczba podmiotów w gminach ORSG systematycznie maleje. Wskazuje to na niekorzystny z punktu widzenia gmin ORSG trend do koncentracji działalności na terenie głównych miast powiatu kosztem gmin peryferyjnych.

Tabela 10. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON - ogółem

Jednostka terytorialna	ogółem					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KUJAWSKO-POMORSKIE	192182	182031	186007	184365	187996	191252
Powiat nakielski	6824	6124	6111	6057	6076	6152
Nakło nad Notecią	3126	2527	2637	2659	2664	2650
Szubin	1689	1701	1708	1676	1696	1780
Kcynia	924	930	763	766	769	776
Mrocza	644	617	621	585	574	593
Sadki	441	349	382	371	373	353

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r. i 2014 r.

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów w 2013 roku	Liczba podmiotów w 2014 roku
Województwo kujawsko-pomorskie	191 252	192 078
Powiat nakielski	6 152	6 263

Źródło: opracowanie własne, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających od 0- 9 pracowników					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KUJAWSKO-POMORSKIE	182623	172238	176210	174580	179064	182493
Powiat nakielski	6493	5788	5777	5724	5784	5866
Nakło nad Notecią	2977	2381	2493	2513	2539	2529
Szubin	1610	1617	1626	1594	1625	1707
Kcynia	867	871	704	710	720	729
Mroczka	619	591	594	557	547	567
Sadki	420	328	360	350	353	334
ORSG	1906	1790	1658	1617	1620	1630

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających od 10 – 49 pracowników					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KUJAWSKO-POMORSKIE	7706	7924	7947	7966	7094	6947
Powiat nakielski	280	281	280	279	239	233
Nakło nad Notecią	119	115	113	116	95	91
Szubin	67	70	69	68	57	59
Kcynia	54	54	54	51	44	42
Mroczka	21	23	24	25	24	23
Sadki	19	19	20	19	19	18
ORSG	94	96	98	95	87	83

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów gospodarczych zatrudniających od 50 – 249 pracowników					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
KUJAWSKO-POMORSKIE	1614	1625	1611	1586	1620	1594
Powiat nakielski	45	48	47	48	47	47
Nakło nad Notecią	25	26	26	26	26	26
Szubin	11	12	11	12	12	12
Kcynia	3	5	5	5	5	5
Mroczka	4	3	3	3	3	3
Sadki	2	2	2	2	1	1
ORSG	9	10	10	10	9	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

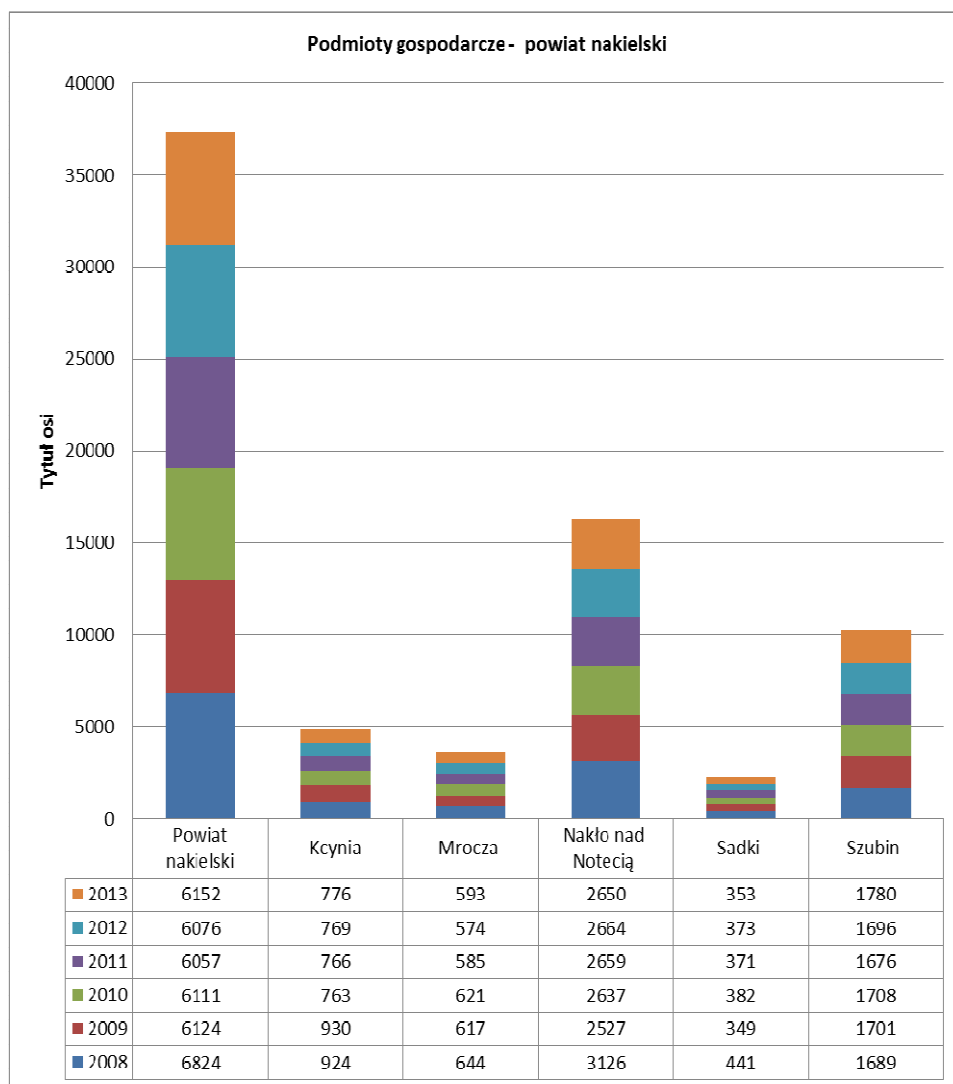
Na terenie ORSG nie ma podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 250 pracowników, natomiast w powiecie nakielskim w 2013 r. było takich 6 podmiotów, z czego w Nakle nad Notecią – 4 podmioty, w Szubinie – 2. W województwie w 2013 r. funkcjonowało ogółem 218 podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 250 pracowników, w tym 29 zatrudniających powyżej 1000 osób.

Z analizy danych wg klasyfikacji podmiotów gospodarczych według wielkości zatrudnienia, można zauważyć, że w powiecie najwięcej zarejestrowanych jest mikroprzedsiębiorstw (0-9 pracowników) oraz małych przedsiębiorstw (10-49 pracowników). W każdej grupie Kcynia, Mrocza i Sadki znacząco ustępują wskaźnikom dla Nakła nad Notecią i Szubina. Firmy do 9 pracowników z obszaru ORSG to 27,8% firm z terenu powiatu, w grupie do 50 pracowników 35,6% i w grupie do 250 pracowników - 19,1 % firm z terenu ORSG.

Pod względem ilości przedsiębiorstw w powiecie nakielskim dominują mikroprzedsiębiorstwa, których liczba wynosi 5866 (95,4% ogółu podmiotów). Kolejną grupą są małe przedsiębiorstwa – ich liczba wynosi 233 (3,8%), następnie średnie 47 (0,8%). Na terenie powiatu jest również zlokalizowanych 6 (0,1%) podmiotów gospodarczych, sklasyfikowanych jako duże przedsiębiorstwa.

Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach powiatu nakielskiego w latach 2008-2013, zarejestrowanych w rejestrze REGON.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON, w powiecie nakielskim w latach 2008-2013

Źródło: opracowanie własne, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na terenie powiatu istnieje tylko kilka znaczących w regionie przedsiębiorstw takich, jak: Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego "PATEREK" Spółka Akcyjna, Nakielskie Zakłady Maszyn i Urządzeń Gastronomicznych SPOMASZ – NAKŁO, "MTB" Trzebińscy s.j. (rury osłonowe), Zakłady Sprzętu Instalacyjnego POLAM-NAKŁO, Browar Krajana, ZPChr Zelan, SOWKAM (opony), PROLAB (farmacja), PATEREK TEXTILE. W Nakle nad Notecią znajduje się cukrownia Krajowej Spółki Cukrowej S.A., jedna z 3 cukrowni znajdujących się w województwie kujawsko-pomorskim (pozostałe 2 cukrownie znajdują się w Chełmży oraz w Kruszwicy).

Wymienione firmy są zlokalizowane poza terenem gmin tworzących ORSG Powiatu Nakielskiego. Na terenie ORSG zlokalizowane są nieliczne podmioty gospodarcze zatrudniające ponad 50 pracowników. Są to m.in.:

- „PAŁUKI” E.M. GŁUSZCZYŃSCY SPÓŁKA JAWNA w Malicach gmina Kcynia,
- ZAKŁAD GOSPODARKI KOMUNALNEJ I MIESZKANIOWEJ SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ w Kcyni,
- GMINNA SPÓŁDZIELNIA "SAMOPOMOC CHŁOPSKA" w Kcyni,
- MB SPÓŁKA JAWNA J.IGNASIAK,W.IGNASIAK w Mroczy,
- ROLNICZA SPÓŁDZIELNIA PRODUKCYJNA w Sadkach

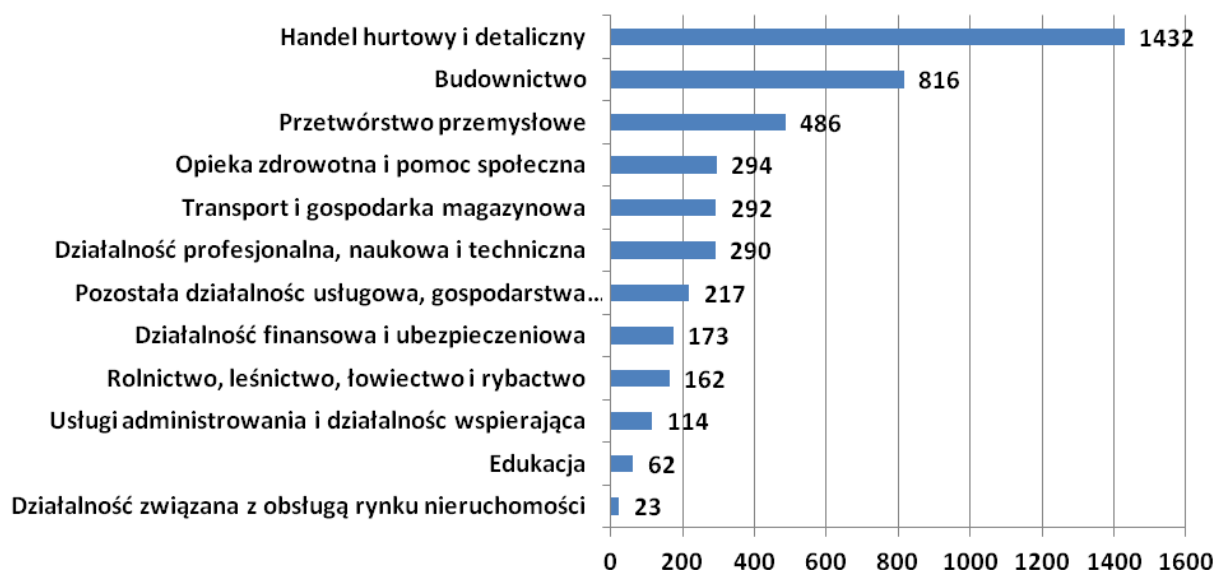
Pozostałe podmioty gospodarcze należą głównie do sektora mikro i małych firm. Należy wziąć pod uwagę, że na terenie tego typu gmin jak należące do ORSG Powiatu Nakielskiego największym pracodawcą jest sektor publiczny – głównie samorządy i jego instytucje.

Przedsiębiorstwa produkcyjne reprezentują głównie branże: rolno-spożywczą, elektroinstalacyjną, maszynową, materiałów budowlanych, drzewną, meblarską i odzieżową. Obecnie nie powstają duże zakłady przemysłowe, nie są prowadzone inwestycje przedsiębiorców na szeroką skalę, powstają przede wszystkim mikropodsiębiorstwa.

3.2 Struktura branżowa i własnościowa podmiotów gospodarczych

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie nakielskim zdecydowanie przeważa handel hurtowy i detaliczny, następnie budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Poniższy wykres obrazuje strukturę branżową podmiotów gospodarczych w powiecie nakielskim.

Wykres 9. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w powiecie nakielskim w 2013 roku

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Tabela 13. Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej w powiecie nakielskim w roku 2013

Wyszczególnienie	Liczba
Sektor publiczny ogółem, w tym:	179
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	170
Spółki handlowe	8
Przedsiębiorstwa państwowe	1
Sektor prywatny ogółem, w tym:	5019
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4647
Spółki handlowe	272
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	43
Spółdzielnie	47
Fundacje	10
Sektor non-profit ogółem, w tym:	202
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	202

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Ze względu na strukturę własnościową, najliczniej reprezentowany jest sektor prywatny – 5019 podmiotów gospodarczych, liczba podmiotów gospodarczych z sektora publicznego wynosi 179. W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące niespełna 79% podmiotów z sektora prywatnego.

Wśród przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie powiatu nakielskiego dominują podmioty gospodarcze zarejestrowane w sekcjach: handel hurtowy i detaliczny, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Strukturę branżową podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie powiatu nakielskiego przedstawiono na wykresie 9. Oprócz ww. najliczniej reprezentowanych branż, na terenie Powiatu prowadzą działalność przedsiębiorstwa w następujących branżach:

- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 294 podmioty,
- transport i gospodarka magazynowa – 292 podmioty,
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 290 podmiotów,
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 173 podmioty,
- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 162 podmioty,
- usługi administrowania i działalność wspierająca – 114 podmiotów,
- edukacja – 62 podmioty,
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości – 23 podmioty.

3.3 Wskaźnik przedsiębiorczości

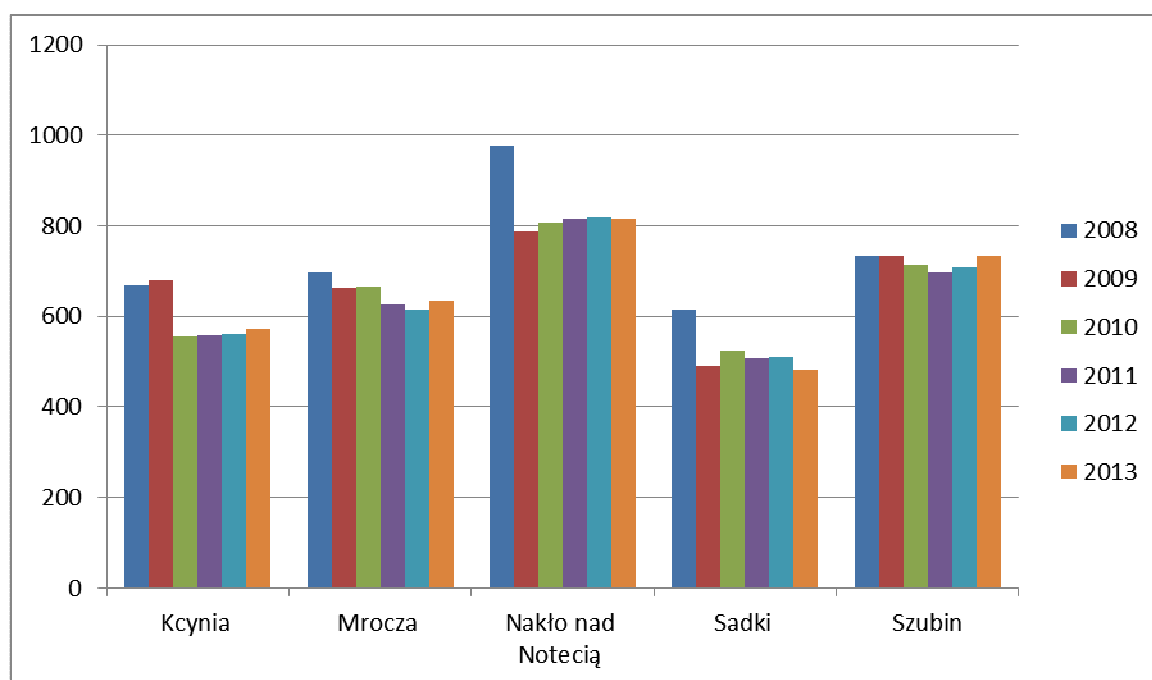
Liczba podmiotów przypadających **na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym** na koniec roku 2013 wyniosła 1101. Ze względu na wartość wskaźnika nasycenia przedsiębiorczością, powiat nakielski plasuje się na 15 miejscu wśród wszystkich powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego. Dane za lata 2008-2013, dla wskaźnika liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (ogółem), dla poszczególnych gmin i powiatu są pokazane w poniższej tabeli.

Tabela 14. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Woj. kujawsko-pomorskie	930	950	990	1000	1030	1060
Powiat nakielski	800	720	700	700	700	710
Nakło nad Notecią	976	788	806	815	819	816
Szubin	735	733	715	698	707	733
Kcynia	669	679	556	559	562	572
Mrocza	698	664	667	626	616	636
Sadki	614	490	525	508	509	482
ORSG	3989	3842	3758	3704	3699	3703

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Wykres 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu Nakło nad Notecią

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

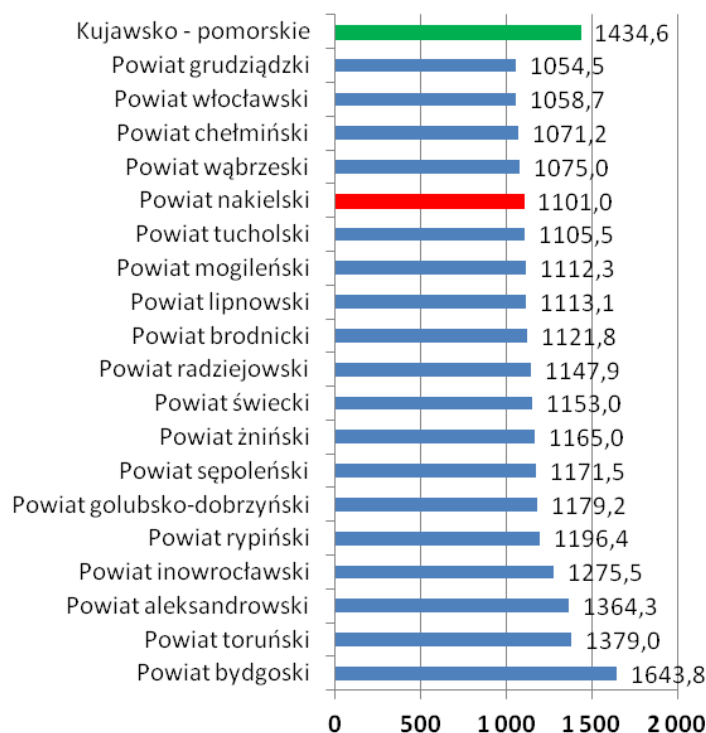
Powyższe dane pokazują liczbę podmiotów gospodarczych przypadającą na 10 tysięcy mieszkańców. Wskaźnik ten jest najwyższy w gminie Nakło nad Notecią, następnie w gminie Szubin i Mrocza. Niższy jest w gminie Sadki i gminie Kcynia. W 2008 roku wskaźnik ten w każdej z gmin był znacznie wyższy niż w kolejnych latach. Najmniejszy spadek nastąpił w gminie Szubin i gminie Mrocza.

Najwyższy wskaźnik przedsiębiorczości w województwie kujawsko-pomorskim wykazuje powiat bydgoski, następnie powiat m. Bydgoszcz, a następnie powiat inowrocławski. Powiat nakielski klasyfikuje się wśród porównywanych powiatów na jednej z ostatnich pozycji.

Dla porównania poniższy wykres przedstawia wskaźnik przedsiębiorczości we wszystkich powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w 2012.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców ilustruje stan przedsiębiorczości, który z kolei świadczy o poziomie operatywności i inicjatywy własnej mieszkańców.

Wykres 11. Wskaźnik nasycenia przedsiębiorczością w powiatach ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2012

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

3.4 Przemysł

Na koniec 2013 roku na terenie powiatu nakielskiego funkcjonowało 626 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sekcji przetwórstwo przemysłowe, co oznacza spadek o 10 przedsiębiorstw w porównaniu do roku 2012. Od roku 2009 zanotowano spadek liczby podmiotów ww. sekcji o 5,9%.

Tabela 15. Podmioty PKD według sekcji C Przetwórstwo przemysłowe w powiecie nakielskim – 2013 rok

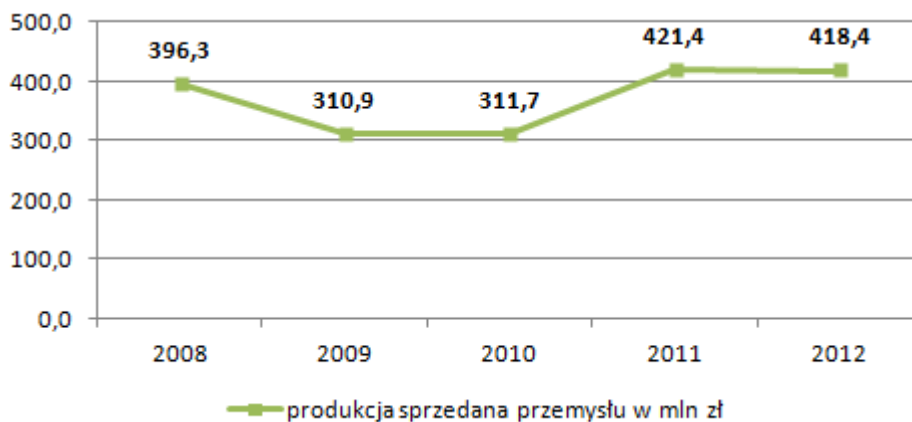
Lp.	Działy PKD/Branże przemysłowe	Ilość jednostek gospodarczych
1	Produkcja metalowych wyrobów gotowych	127
2	Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn	74
3	Produkcja artykułów spożywczych	73
4	Produkcja mebli	53
5	Produkcja wyrobów z drewna, korka.	49

6	Produkcja z mineralnych surowców niemetalicznych	39
7	Produkcja odzieży	38
8	Pozostała produkcja wyrobów	34
9	Produkcja wyrobów z gumy	33
10	Produkcja papieru	20
11	Produkcja wyrobów tekstylnych	18
12	Produkcja maszyn i urządzeń	12
13	Poligrafia i reprodukcja	10
14	Produkcja chemikaliów	8
15	Produkcja napojów	7
16	Produkcja skór	5
17	Produkcja komputerów	5
18	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	5
19	Produkcja farmaceutyków	4
20	Produkcja metali	4
21	Produkcja urządzeń elektrycznych	4
22	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep	3
23	Wytwarzanie koksu	1

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

W zakres podstawowych branż przemysłowych funkcjonujących na terenie powiatu nakielskiego wchodzi: produkcja metalowych wyrobów gotowych, naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn, produkcja artykułów spożywczych, produkcja mebli oraz produkcja wyrobów z drewna i korka. Szczegółowe dane dotyczące podmiotów według sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe w powiecie nakielskim przedstawia tabela 14.

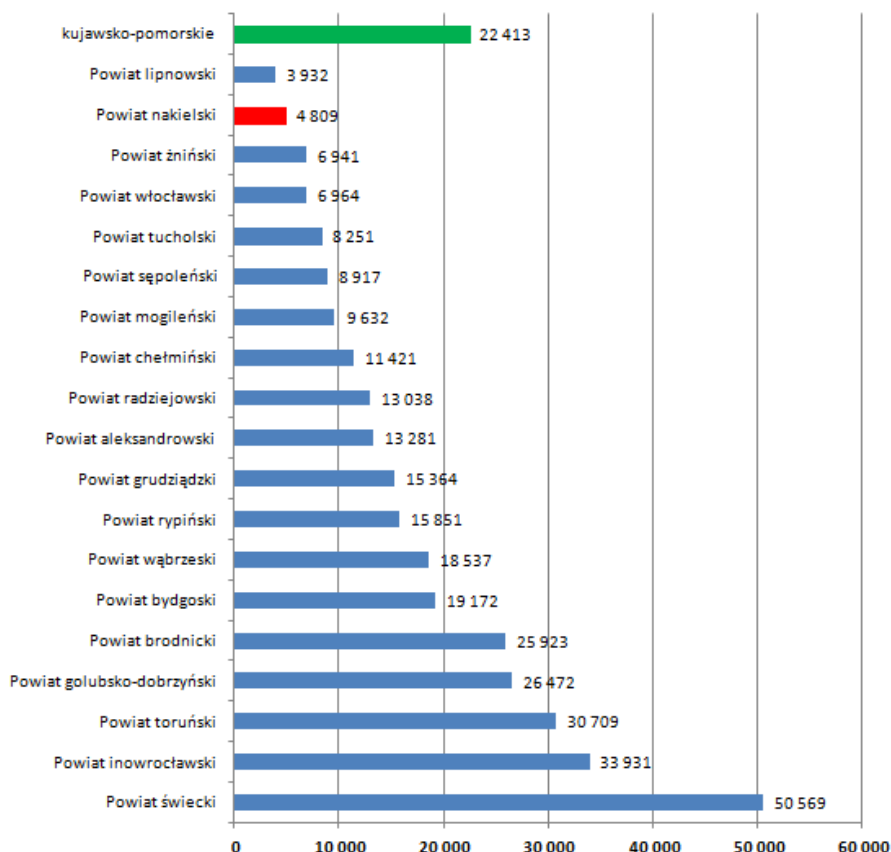
Wykres 12. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w powiecie nakielskim

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Od roku 2008 do 2012 na terenie powiatu nakielskiego obserwuje się na przemian wzrost oraz spadek produkcji sprzedanej przemysłu. Na koniec 2012 roku osiągnęła ona poziom 418,4 mln złotych, co oznacza wzrost w porównaniu do roku 2010 o 106,7 mln zł, lecz spadek w porównaniu do roku 2011 o 3 mln zł.

Wykres 13. Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie kujawsko-pomorskim w złotych w 2012 r.

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na terenie powiatu nakielskiego obserwuje się wyraźną stagnację w branży przemysłowej. Pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiat nakielski na tle innych powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego plasował się na 2. pozycji od końca (dane za 2012 r.).

3.5 Tereny inwestycyjne

Dla obszaru ORSG ważne znaczenie ma sektor gospodarczy głównych ośrodków rozwojowych na terenie powiatu tj. **Nakła nad Notecią i Szubina**. W tym zakresie szczególną wagę ma budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego na terenie gminy Nakło nad Notecią. Pod budowę parku przemysłowego wyznaczono tereny w bezpośrednim sąsiedztwie terenu ORSG tj. w Paterku, wzdłuż drogi Nakło - Kcynia, na południe od Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego.

Planowane jest także uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości ze wsparciem środków zewnętrznych. Wg założeń, realizowany projekt Parku w Paterku ułatwi wdrażanie innowacji w przedsiębiorstwach przemysłowych, zdynamizuje rozwój gospodarczy i podniesie konkurencyjność gminy i miasta Nakło nad Notecią oraz obszarów sąsiadujących z Nakłem Ponadto należy oczekiwać, że przedsięwzięcie to przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia w regionie oraz dostarczy możliwości dla znacznego ożywienia gospodarczego.

Dotację na tę inwestycję władze Nakła otrzymały od zarządu województwa. Koszty przedsięwzięcia wyceniono na około 20 mln zł. Na około 24-hektarowym terenie w Paterku powstaną drogi i niezbędna infrastruktura: oświetlenie, kanalizacja pod światłowody, sieci energetyczna, wodno-kanalizacyjna, deszczowa. Zakończenie robót planowane jest w połowie 2015 roku. **Funkcjonowanie Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie gminy Nakło będzie oddziaływać także na teren gmin należących do ORSG.** Korzystny układ komunikacyjny i nieduże odległości dojazdowe z miejscowości należących do gmin tworzących ORSG pozwolą na podejmowanie zatrudnienia także przez mieszkańców tych gmin.

Gminy należące do ORSG nie przygotowały specjalnych ofert w zakresie stref gospodarczych. Oferta terenów inwestycyjnych jest następująca:

Na terenie gminy Kcynia pod inwestycje wyznaczono następujące tereny:

- miasto Kcynia - teren o powierzchni 1,0 ha z przeznaczeniem pod targowisko miejskie. Teren jest własnością gminy, ale nie został dla niego przygotowany Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego,
- teren inwestycyjny w miejscowości Żurawia o powierzchni 22.599 ha objętej Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, w tym powierzchnia terenów dla rozwoju przemysłu i usług (P, P/U, PU) wyznaczonych w miejscowym planie wynosi 12, 51 ha.

Na terenie gminy Mrocza pod inwestycje wyznaczono następujące tereny:

- teren przy ul. Nakielskiej pod budownictwo wielorodzinne,
- działka na ul. Postępu pod budownictwo wielorodzinne,
- dwie działki wzdłuż obwodnicy (przeznaczenie jeszcze nie jest określone ale najprawdopodobniej przemysł).

Gmina Sadki – brak oferty terenów inwestycyjnych.

3.6 Rolnictwo

Użytki rolne w powiecie nakielskim zajmują 67,6% powierzchni (75 417 ha z 111 780 ha powierzchni ewidencyjnej). Według Powszechnego Spisu Rolnego (PSR) w 2010 roku, na terenie powiatu było zlokalizowanych 3251 gospodarstw rolnych. Dane szczegółowe dotyczące liczby i powierzchni gospodarstw rolnych w powiecie nakielskim zawiera tabela 15.

Według PSR 2010 średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiecie nakielskim wynosiła 21,84 ha podczas gdy w województwie kujawsko-pomorskim średnia wynosiła 14,18 ha. Ze względu na średnią powierzchnię gospodarstw rolnych powiat nakielski plasował się na 3. miejscu wśród 19 powiatów ziemskich województwa.

Zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni 15 -30 ha (20,4% ogółu gospodarstw zlokalizowanych w Powiecie). Warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki udział gospodarstw rolnych o powierzchni 30 ha i więcej, które stanowią 13,4% ogółu gospodarstw.

Wg powszechnego spisu rolnego z 2010 roku przeciętna wielkość gospodarstwa rolnego wynosi dla powiatu 21,84 ha, dla terenu ORSG 22,10 (w tym dla gminy Kcynia – 21,18 ha, dla gminy Mrocza – 27,39 ha, dla gminy Sadki – 19,97 ha).

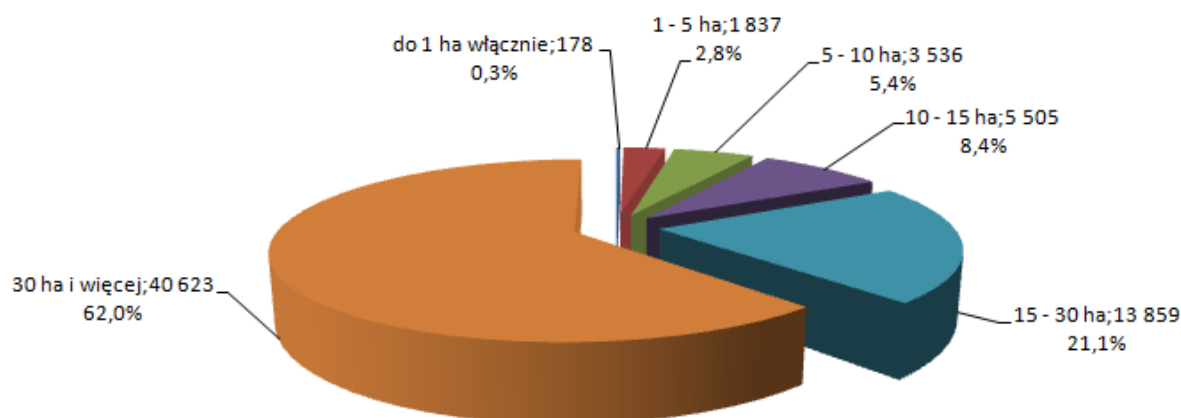
Tabela 16. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w powiecie nakielskim

Wyszczególnienie	do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 - 30 ha	30 ha i więcej	Ogółem
liczba gospodarstw	517	718	475	442	664	435	3251
powierzchnia użytków rolnych w ha	178	1837	3536	5505	13859	40623	65538

Źródło: opracowanie Lech Consulting, na podstawie dokumentu „Charakterystyka gospodarstw rolnych w województwie kujawsko-pomorskim, Powszechny Spis Rolny 2010”.

Na terenie ORSG występują gleby o wysokiej jakości - wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi dla gm. Mrocza - 68,4, dla gm. Kcynia 69,7 dla gm. Sadki -76,1, przy 100-punktowej skali.

Wykres 14. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych w powiecie nakielskim (wg PSR 2010)

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Gminy powiatu nakielskiego to zdecydowanie tereny rolnicze – uprawia się tu najczęściej rzepak oraz inne rodzaje zbóż. Znaczny udział w produkcji rolnej ma hodowla zwierząt.

Korzystna struktura powierzchniowa gospodarstw wskazuje na bardzo duży potencjał gospodarczy powiatu pod względem efektywności rolnictwa i możliwości jego rozwoju – liczbowo niemal 47,4% gospodarstw rolnych powiatu nakielskiego stanowią gospodarstwa powyżej 10 ha, natomiast powierzchniowo ich odsetek wynosi 91,5%. Korzystna struktura obszarowa gospodarstw, a w szczególności występowanie dużych gospodarstw rolnych jest ważnym czynnikiem prorozwojowym.

Rozwinięte rolnictwo, duży potencjał rolniczy gruntów rolnych jest szansą w kontekście intensywnego rozwoju sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie.

3.7 Turystyka

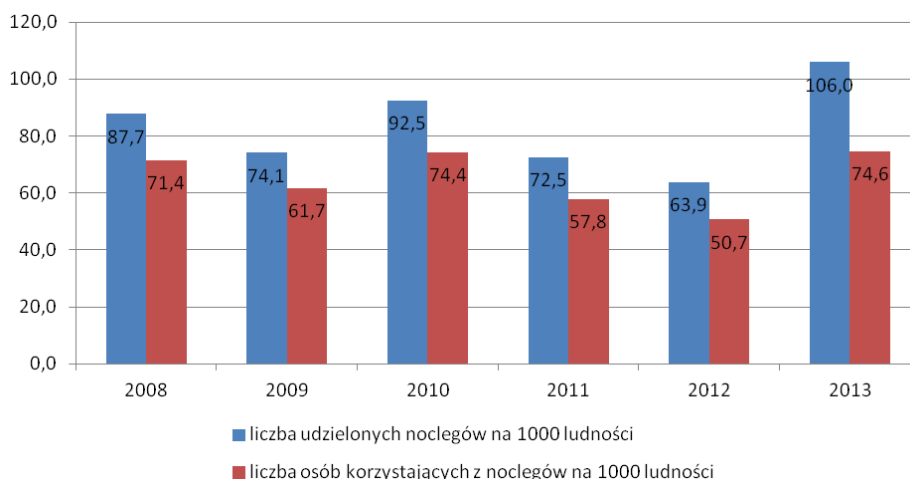
Bogactwo przyrodnicze powiatu nakielskiego oraz dziedzictwo kulturowe powiatu wyrażające się w dużej liczbie zabytkowych budowli świadczą o dużym potencjale rozwojowym sektora turystycznego.

Na atrakcyjność Doliny Noteci jako miejsca wypoczynku i rekreacji wpływa sieć szlaków rowerowych prowadzących przez ciekawe przyrodniczo tereny oraz organizowane rokrocznie, cieszące się dużym zainteresowaniem imprezy plenerowe, takie jak: Smaki Krajny i Pałuk, Witosławskie Impresje Ludowe, Jarmark

św. Wawrzyńca, dożynki gminne i powiatowe, Kcyński Festyn Parafialny „Pomóżmy Farze”, Sadkowska Noc Świętojańska, impreza „Przystań w kolorze blue” czy też Rościminiada.

W powiecie odnotowuje się bardzo niskie natężenie ruchu turystycznego mierzone liczbą udzielonych noclegów na 1000 ludności oraz liczbą korzystających z noclegów na 1000 ludności. W przypadku liczby korzystających z noclegów powiat charakteryzuje się jedną z najniższych wartości wśród powiatów województwa, natomiast w przypadku liczby udzielonych noclegów - najniższą wartością wszystkich powiatów ziemskich województwa.

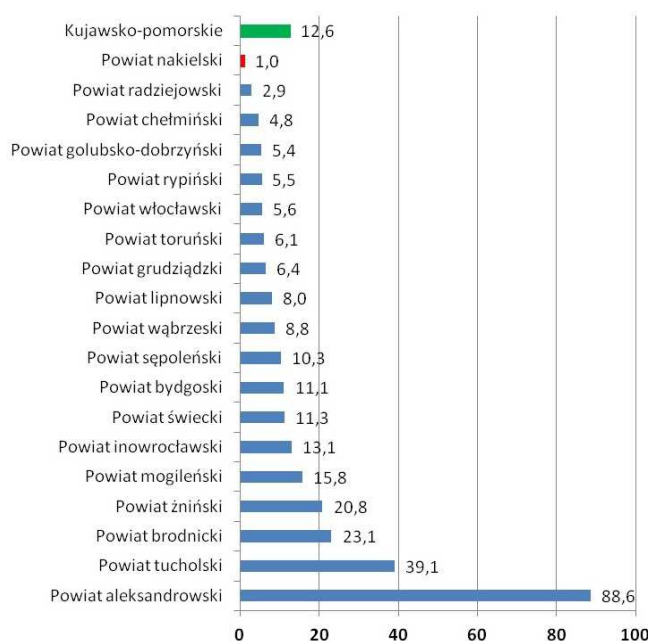
Wykres 15. Udzielone noclegi i korzystający z noclegów na terenie powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2012

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Biorąc pod uwagę województwo kujawsko-pomorskie, w powiecie nakielskim istnieje najmniejsza liczba miejsc noclegowych przypadająca na 1000 mieszkańców – 1,0. W województwie wynosi ona 12,6. Szczegółowe dane znajdują się na poniższym wykresie.

Wykres 16. Miejsca noclegowe na 1000 ludności w powiatach ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2013

Źródło: opracowanie Lech Consulting, dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

W kontekście uwarunkowań rozwoju sektora turystycznego powiatu należy zwrócić uwagę na stosunkowo niską aktywność mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności agroturystycznej. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 7 gospodarstw agroturystycznych w miejscowościach: Dębowo, Olszewka, Matyldzin, Paterek, Królikowo, Małe Rudy oraz Zalesie.

Tylko 2 gospodarstwa agroturystyczne - w Matyldzinie i w Dębowie znajdują się na terenie ORSG, w gminie Mrocza i Sadki.

Powiat nakielski dysponuje bogatymi zasobami naturalnymi i kulturalnymi – widoczny jest potencjał powiatu w tej dziedzinie, jednak dostrzega się konieczność dalszego rozwoju w zakresie rozwijania bazy noclegowej. Dla rozwoju turystyki konieczna jest rozwinięta infrastruktura, która przyciągnie turystów i zapewni im komfort. Baza gastronomiczna w powiecie nakielskim na dzień 31 grudnia 2013 roku obejmuje 26 podmiotów.

Pradolina Noteci i przystań wodna w Nakle nad Notecią

W 2014 roku zakończyła się budowa przystani wodnej w Nakle nad Notecią. Przystań stanowi doskonały element ożywiający turystykę wodną w regionie, a także popularyzujący Międzynarodową Drogę Wodną E 70, która prowadzi z Antwerpii przez Niemcy, Polskę, Litwę do Kłajpedy. Przywrócenie dla potrzeb transportu wodnego przypadających na nasz kraj 2000 kilometrów MDW E70 wymaga wielkich nakładów finansowych. Można jednak za o wiele mniejsze pieniądze przywrócić ruch turystyczny. W 2008 roku marszałkowie sześciu województw, przez które wiedzie MDW E70 zdecydowali o przygotowaniu strategii i dokumentacji, która ułatwi realizowanie nowych inwestycji, w tym związanych z aktywizacją turystyki wodnej. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego włączył się w prace nad przywróceniem żeglugi śródlądowej na trasie drogi wodnej E70. Od czasu zawarcia porozumienia powstały nowe mariny, wyremontowano i nowocześniejszo śluzy, zrodziło się też wiele inicjatyw lokalnych podejmowanych zarówno przez władze samorządowe jak i indywidualnych inwestorów. Coraz częściej nad brzegami naszych rzek spotykamy miejsca biwakowe, pomosty, do których można bezpiecznie zacumować, gospodarstwa agroturystyczne, oferujące wodniakom posiłki i możliwość aktywnego wypoczynku.

Jedną z takich inicjatyw jest budowa mariny w Nakle nad Notecią. Pierwszy etap budowy przystani obejmował: budowę basenu portowego o powierzchni 10 tys. m², budowę chodników i parkingu z wjazdem na teren przystani oraz ogrodzenie terenu. Przedmiotem II etapu realizacji projektu była budowa budynku przystani wodnej na rzece Noteć w Nakle nad Notecią. Budynek o powierzchni 809,16 m² spełnia funkcje dydaktyczne, turystyczne i administracyjne. Na terenie przystani powstały także boiska do piłki siatkowej i plażowej, plac zabaw dla dzieci, mini pole namiotowe z miejscem do grillowania i rekreacji. Na cyplu pomiędzy basenem portowym a rzeką Noteć zaplanowano bulwar wraz z miejscami rekreacji, boiskiem do badmintonu oraz polem do gry w boule. Infrastruktura przystani oraz obiekty na jej brzegu spełnia liczne funkcje: turystyczne i rekreacyjne oraz administracyjne i dydaktyczne.

Obszar ORSG bezpośrednio przylega do Doliny Noteci, która jest jedną z najlepiej zachowanych bagiennych dolin rzecznych w Polsce. Rzeka, jej starorzecza, jeziora, oczka wodne oraz kanały żeglugowe zachęcają do uprawiania różnych form turystyki wodnej i wypoczynku. Przystań w Nakle jest jednym z elementów ożywiających sektor turystyczny na terenie powiatu, w tym także na terenie gmin należących do ORSG. Duża część obszaru Gminy Kcynia i Gminy Sadki może skorzystać na zwiększeniu atrakcyjności turystycznej tej części województwa kujawsko pomorskiego. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi sektora turystycznego na terenie ORSG są obszary chronione (Natura 2000, rezerваты przyrody), które przyciągają turystów zainteresowanych obcowaniem z przyrodą w nienaruszonym stanie. Bazą dla nich mogą być gospodarstwa agroturystyczne w pobliżu obszarów chronionych. Walory przyrodnicze istniejące na terenie ORSG sprzyjają rozwojowi turystyki poznawczej, w tym takich form jak: turystyka przyrodnicza, birdwaching, ekoturystyka. Budowa przystani wodnej w Nakle nad Notecią to krok w kierunku stworzenia odpowiedniego zaplecza turystycznego na tym terenie.

Ale Dolina Noteci to nie tylko ostoje dzikiej przyrody, to również bardzo ważny obszar od dawna wykorzystywany gospodarczo. Płaskie i rozległe dno Doliny Noteci stworzyło dogodne warunki do budowy zbiorników wodnych wykorzystywanych w gospodarce rybackiej.

Rozległe kompleksy stawów w powiecie nakielskim, zarówno na terenie ORSG jak i w pozostałej jego części są miejscem hodowli ryb oraz materiału zarybieniowego.

Stawy w Samostrzelu zajmują 100 ha, w tym połowę stanowi powierzchnia lustra wody.

Od trzech lat organizowany jest przez Lokalną Grupę Rybacką Bieg Przełajowy Doliną Noteci, który jest wydarzeniem sportowym, odbywającym się w dniu Jarmarku Św. Wawrzyńca. Impreza ma promować nie tylko zdrowy tryb życia ale także pokazywać piękne, naturalne i co ważne dostępne dla turystów obszary Doliny Noteci. Bieg przyciąga co roku kilkuset uczestników i na trwałe wpisał się kalendarz imprez powiatowych.

Rysunek 3. Przystań wodna w Nakle nad Notecią

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nakle

Ekomuzeum Doliny Noteci

Ekomuzeum Doliny Noteci to produkt turystyczny, który opiera się na bogactwie kulturowym regionu oraz czerpie z walorów przyrodniczych i historii oraz tradycji obszaru. Ponadto bazuje na zasobach ludzkich oraz zapleczu turystyczno-rekreacyjnym powiatu. Ideą Ekomuzeum jest aktywizacja mieszkańców, promocja regionu oraz stworzenie kompleksowej oferty dla gości z zewnątrz. Ekomuzeum Doliny Noteci to przedsięwzięcie koordynowane przez Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”, którego wdrożenie zakłada m.in. Lokalna Strategia Rozwoju „Łączy nas Notec”. Z założenia jest to przedsięwzięcie oddolne, budowane w oparciu o doświadczenie i wiedzę mieszkańców, pielęgnujące rodzime tradycje, czerpiące z lokalnej historii, przekazujące kulturę regionu z pokolenia na pokolenie.

Dotychczas zlokalizowanymi atrakcjami w sieci Ekomuzeum Doliny Noteci są:

1. Szubiński Dom Kultury w Szubinie,
2. Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią,
3. Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Z. Erdmanna w Szubinie,
4. Gospodarstwo pszczelarskie „Bartnik” w Konstantowie,
5. Gospodarstwo Pasieczne Państwa Kuś w Nakle nad Notecią,
6. Gospodarstwo Pasieczne Państwa Stanek w Studzienkach,
7. Gospodarstwo agroturystyczne Państwa Horodeckich w Olszewce k. Nakła nad Notecią,

8. Centrum Dziedzictwa Kulinarnego i Turystyki Wiejskiej w Minikowie,
9. „Szklany Tur”- świetlica wiejska w Turze,
10. Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła w Samokłeskach Dużych,
11. Ranczo u Amadeusza w Bielawach,
12. Restauracja „Gęsia Dolina Ślesin” w Ślesinie,
13. Gminne Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej w Kcyni,
14. Stajnia Janowo Młyn w Wyrzy
15. „Ptasi Raj” Świetlica wiejska wraz zapleczem ornitologicznym w Wielu
16. Lokalne Centra Kulturalno- Turystyczne w Rozpętku, Karmelicie i Nowej Wsi Noteckiej
17. „Piękno Przyrody Krajny i Pałuk” w Kowalewku i „Leśna Izdebka” w Laskownicy

10 obiektów wchodzących w skład sieci Ekomuzeum Doliny Noteci znajduje się na terenie ORSG.

Turystyce kulturowej sprzyja również szereg cyklicznych wydarzeń organizowanych na terenie powiatu. Teren powiatu nakielskiego posiada znaczne walory turystyczne pod kątem występowania rzek i jezior – są to turystyczne wrota do atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo terenów powiatu.

Turystyka wodna może stać się podstawą do budowania przewagi konkurencyjnej powiatu nakielskiego, zwłaszcza, iż powiat posiada znakomite walory przyrodnicze i środowiskowe, a na jego terenie stopniowo rozwijane są inicjatywy lokalne (m.in. Ekomuzeum) mające na celu poprawę atrakcyjności regionu.

Liczne na terenie powiatu szlaki piesze, rowerowe i kajakowe, a także **malownicze jeziora położone w gminie Mrocza** i Szubin stanowią potencjał do rozwoju turystyki aktywnej, zwłaszcza turystyki weekendowej o zasięgu lokalnym.

Rysunek 4. Obiekty Ekomuzeum Doliny Noteci

Źródło: Ekomuzeum Doliny Noteci, www.turystyka-krajna-paluki.pl.

3.8 Instytucje otoczenia biznesu

Na terenie ORSG nie są zlokalizowane instytucje otoczenia biznesu, poza placówkami banków w tym także banku spółdzielczego. Biorąc pod uwagę rolniczy charakter gmin tworzących obszar ORSG szczególną rolę odgrywa Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego zlokalizowany w Minikowie leżącym na terenie gminy Nakło nad Notecią. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego (z Powiatowym Zespołem Doradztwa Rolniczego w Nakle nad Notecią), zajmuje się udzielaniem wszechstronnej pomocy rolnikom,

mieszkańcom obszarów wiejskich oraz przedsiębiorcom związanym z przetwórstwem rolno-spożywczym w celu zwiększania dochodów gospodarstw rolnych oraz poprawy warunków życia na wsi.

KPODR realizuje zadania głównie poprzez: doradztwo indywidualne i grupowe, edukowanie rolników - organizowanie szkoleń i kursów, organizowanie konferencji i seminariów, a także opracowywanie biznesplanów przedsięwzięć inwestycyjnych oraz wniosków o dopłaty z programów UE. KPODR promuje także rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej, małe przetwórstwo rolno-spożywcze i rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki.

Dla rozwoju obszaru ORSG duże znaczenie ma też działalność Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo dla Kraju i Pałuk” oraz Lokalnej Grupy Rybackiej „Nasza Krajna i Pałuki”. LGD zajmuje się promowaniem przedsiębiorczości, aktywizacją lokalnych społeczności i wspieraniem lokalnych inicjatyw m.in. poprzez dystrybucję środków UE - głównie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

LGR „Nasza Krajna i Pałuki”, wdrażając różnego rodzaju działania w ramach Programu Operacyjnego RYBY, istotnie wspiera procesy rozwojowe na terenie powiatu, w tym także na terenie ORSG.

Na terenie powiatu, w tym na terenie ORSG nie funkcjonują organizacje reprezentujące sektor gospodarczy w stosunkach z administracją, w tym z samorządami.

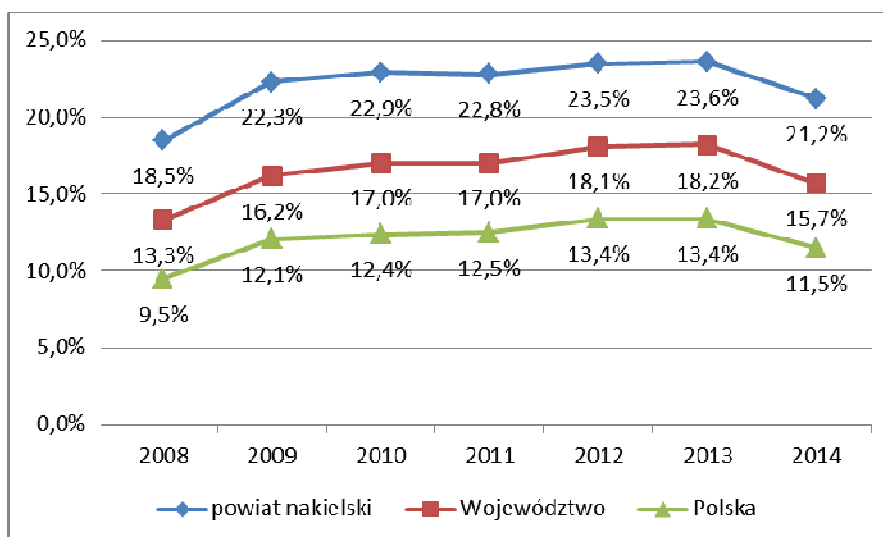
<p>Problemy i potrzeby</p> <ol style="list-style-type: none">1. Zbyt mała dynamika sektora gospodarczego - na niewystarczający rozwój przedsiębiorczości wpływa mały potencjał rozwojowy lokalnych firm, dane wskazują, że mieszkańcy ORSG nie są zbyt przedsiębiorczy. Nie jest wystarczająco rozwinięty obszar wsparcia dla powstających mikrofirm, co wynika z małego potencjału sektora otoczenia biznesu.2. Barierą dla rozwoju oferty turystycznej jest brak odpowiedniej infrastruktury. Przyczynia się do tego niewystarczająca oferta turystyki przyrodniczej oraz niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej, która złagodziłaby problem zbyt małej liczby miejsc noclegowych.
<p>Potencjały</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wysokie walory przyrodnicze w postaci dobrych gleb służących rozwojowi rolnictwa. Rozwinięte rolnictwo, duży potencjał rolniczy gruntów rolnych jest szansą w kontekście intensywnego rozwoju sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie. Ważna jest korzystna struktura obszarowa gospodarstw - występowanie dużych gospodarstw rolnych.2. Dla rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy kluczowe znaczenie ma bliskość rynku pracy Bydgoszczy – jednego z centrów rozwoju aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Ważnym czynnikiem prorozwojowym jest prowadzona obecnie (połowa 2015 roku) budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku i planowane uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości ze wsparciem środków zewnętrznych. Funkcjonowanie Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie gminy Nakło, będzie oddziaływać także na teren firm należących do ORSG. Korzystny układ komunikacyjny i nieduże odległości dojazdowe z miejscowości należących do gmin tworzących ORSG pozwolą na podejmowanie zatrudnienia także przez mieszkańców tych gmin.3. Walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny Noteci (duża liczba obszarów chronionych Natura 2000, rezerwaty), pozwalające na rozwój usług turystycznych, jako odpowiedź na rosnące zainteresowanie aktywnymi formami turystyki takimi jak turystyka wodna, rowerowa, turystyka weekendowa oraz turystyki poznawczej takimi jak: turystyka przyrodnicza, birdwatching, ekoturystyka. Ważnym zasobem jest też już funkcjonujący, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci, stanowiący bazę dla rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej oraz dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury. Wykorzystanie gospodarcze w kontekście gospodarki rybackiej – stawy rybackie oprócz funkcji gospodarczej pełnią ważną rolę jako zbiorniki retencyjne. Kształtują lokalny mikroklimat i wpływają na utrzymanie stabilnego poziomu wód gruntowych.

4. Rynek pracy

4.1 Stopa bezrobocia rejestrowanego i liczba bezrobotnych

Stopa bezrobocia informuje o udziale liczby osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy w liczbie osób aktywnych ekonomicznie.

Wykres 17. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nakielskim, województwie kujawsko-pomorskim i w Polsce w latach 2008-2014.

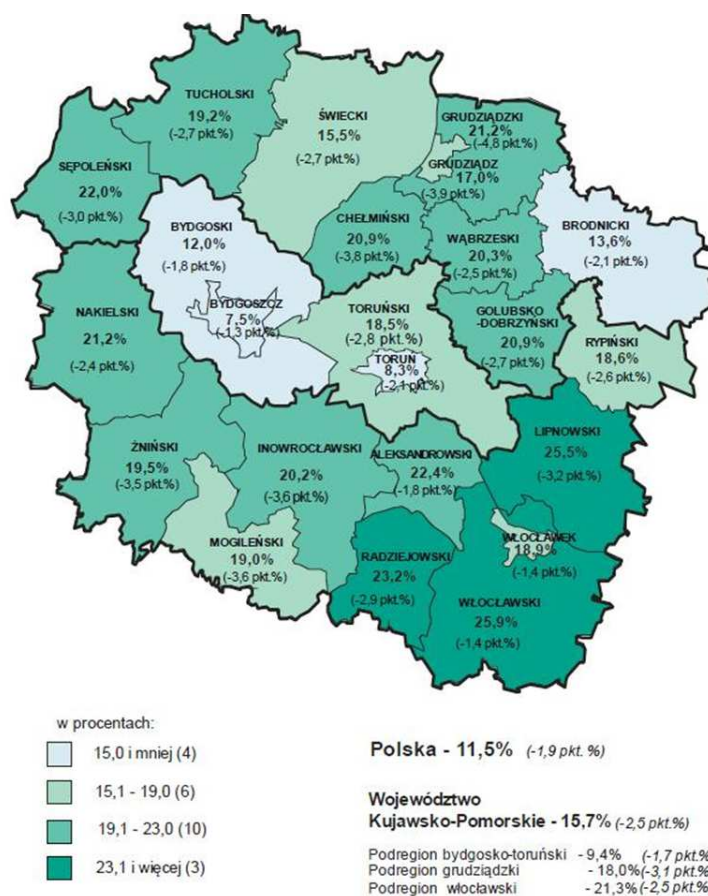
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak widać z powyższego wykresu, do 2010 roku zaobserwowano wzrost stopy bezrobocia, która ustabilizowała się w 2011 r. osiągając wartość 22,8%. Po kolejnym wzroście, osiągnięta w 2012 r. wartość tego wskaźnika równa 22,5% utrzymała się do roku 2013 (23,6%), aby w 2014 spaść do 21,2%. Przebieg wartości wskaźnika w czasie wskazuje, że jego zmiany w całości są odzwierciedleniem ogólnych procesów w kraju i w województwie.

Wg danych PUP Nakło, na przestrzeni dwóch lat (2012, 2013) oraz I połowy roku 2014 można zauważyć zależność, iż między miesiącem luty, a miesiącem sierpień liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie spada, a następnie między miesiącem sierpień, a miesiącem styczeń kolejnego roku – rośnie. Ma to najprawdopodobniej związek ze specyfiką powiatu (sezonowość zatrudnienia), który posiada bardzo dużo terenów rolniczych, co może oznaczać, iż osoby zatrudniane są w gospodarstwach rolnych, w których zimą nie ma pracy.

Informacje dotyczące poziomu bezrobocia na wsi dostarczane przez rejestry urzędów pracy oraz standardowe badania GUS nie obejmują bezrobocia ukrytego na wsi, dlatego przedstawione powyżej dane są najprawdopodobniej zaniżone. Najlepszym przykładem bezrobocia ukrytego jest rolnictwo, gdzie znaczna część osób pracuje w minimalnym wymiarze czasu (np. kilka godzin tygodniowo). A zatem z ekonomicznego punktu widzenia nie powinny one być uznane za pracujące. Skalę bezrobocia ukrytego badał Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego – bezrobocie ukryte może wynosić nawet do 20%, jednak brak szczegółowych danych utrudnia zbadanie tego zjawiska.

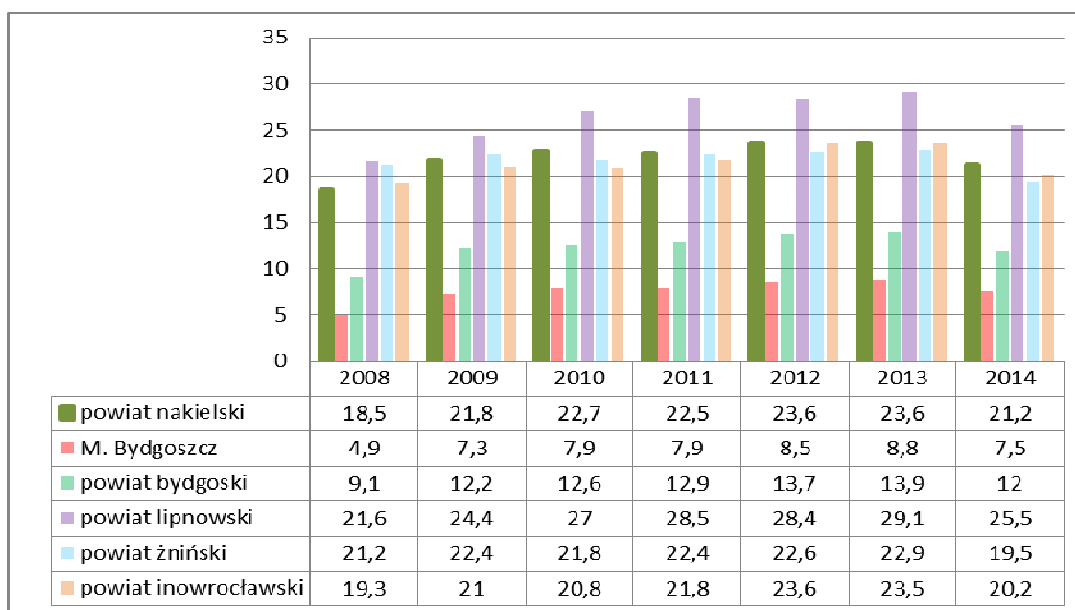
Rysunek 5. Stopa bezrobocia w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w grudniu 2014 roku.

(ZMIANA STOPY BEZROBOCIA DO STANU W KOŃCU GRUDNIA 2013 R.)

Źródło: Opracowanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu

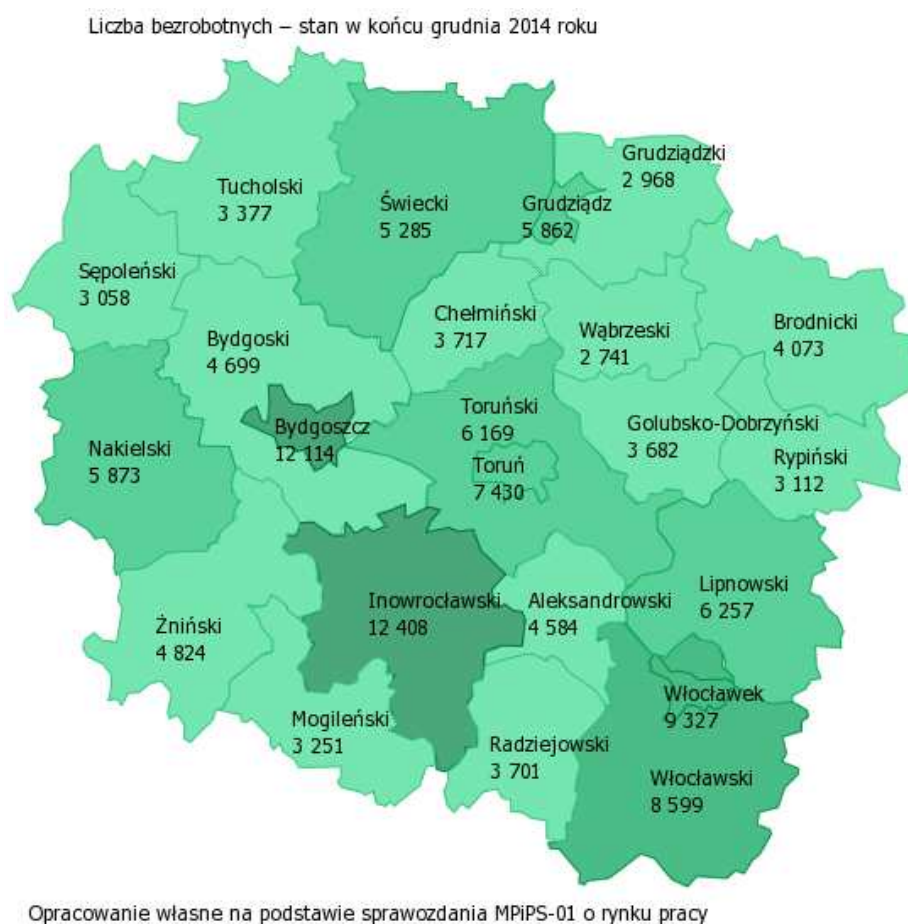
Wykres 18. Stopa bezrobocia w powiecie nakielskim na tle wybranych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2008-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy.

Jak widać, w badanych latach największą stopą bezrobocia charakteryzował się powiat lipnowski, natomiast najmniejszą – Miasto Bydgoszcz (powiat grodzki). Różnica w wartości stopy bezrobocia między powiatem nakielskim, a centrum gospodarczym regionu, jakim jest Bydgoszcz oraz grodzki powiat bydgoski jest dość istotna. W 2014 wyniosła, odpowiednio, 13,7% oraz 9,2%, podczas gdy w stosunku do powiatu lipnowskiego o największej wartości tego wskaźnika, różnica wyniosła tylko 4,3%. Wskaźnik bezrobocia w powiecie nakielskim uznać można za wysoki.

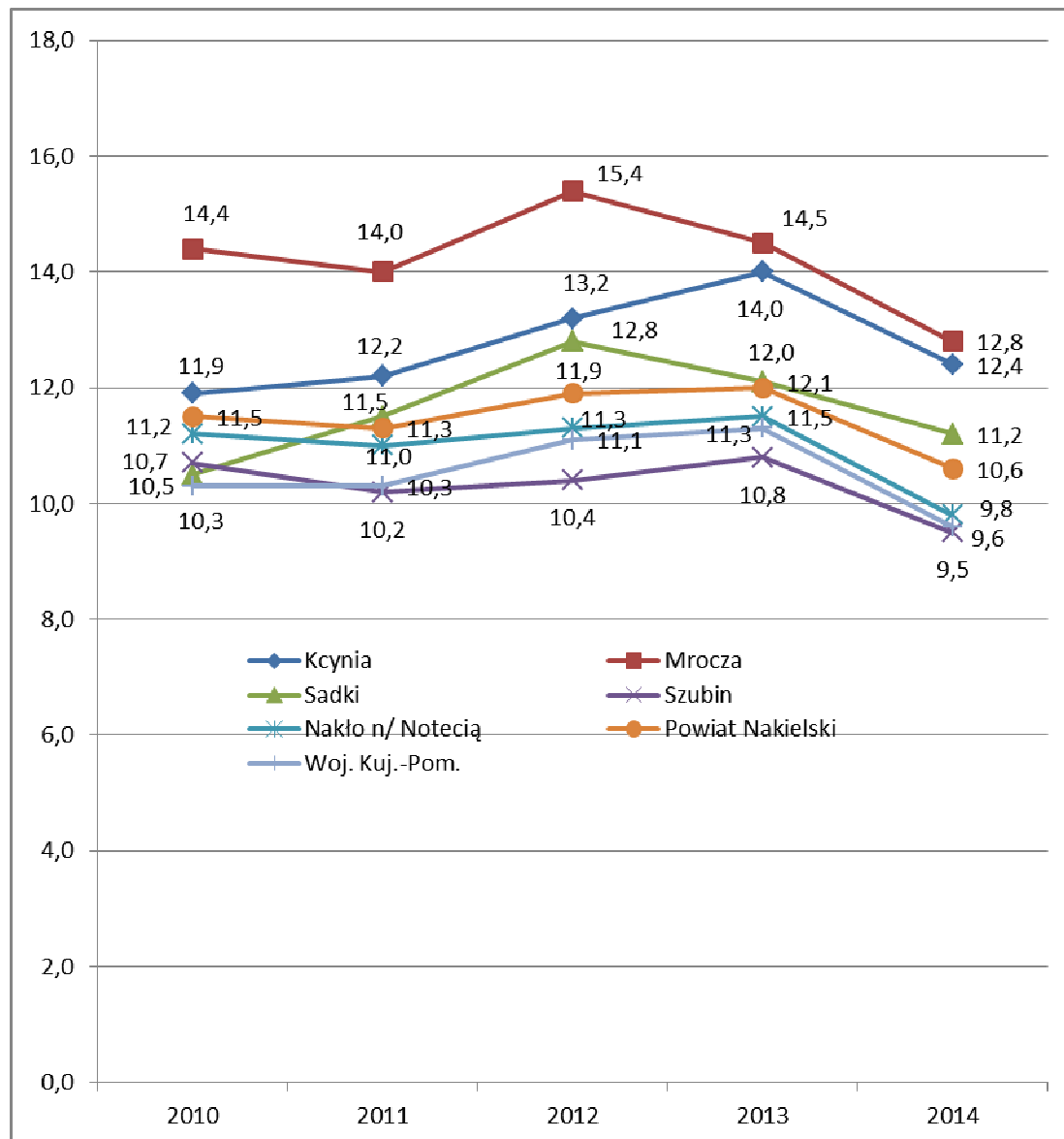
Rysunek 6. Liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2014.

Źródło: <http://wup.torun.pl/urząd/statystyki/liczba-bezrobotnych-w-województwie>, stan na dzień: 13.03.2015 r.

Analizując powyższą mapkę ukazującą liczbę bezrobotnych w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego, stwierdzić można, iż powiat nakielski w liczbach bezwzględnych charakteryzuje się stosunkowo małą liczbą bezrobotnych, w porównaniu do takich powiatów jak np. Bydgoszcz, Inowrocław czy Włocławek. Niemniej pamiętać należy, iż dane te przedstawiają liczby bezwzględne, nie odnoszą się zatem do ogólnej liczby mieszkańców poszczególnych powiatów.

Wykres 19. Zmiany wskaźnika w latach 2010-2014 - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

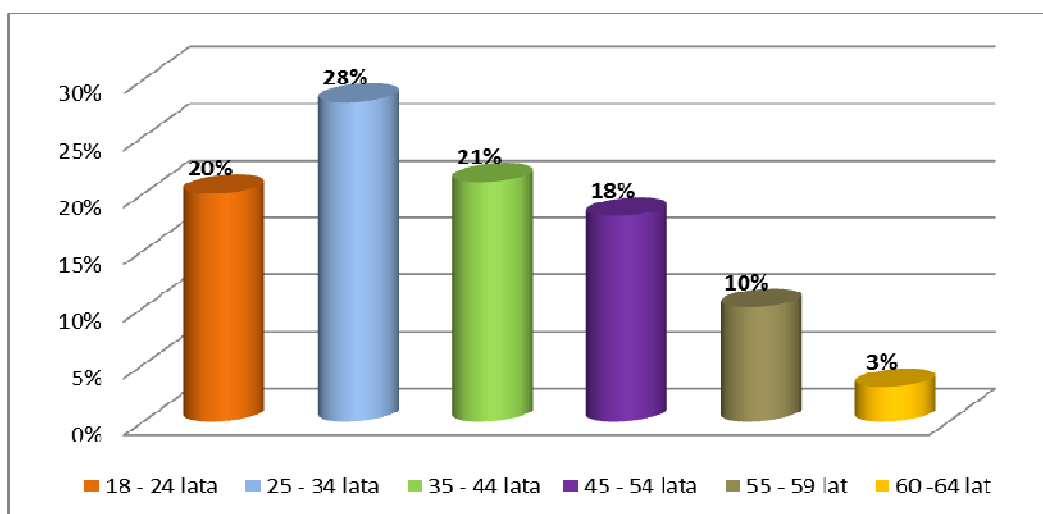
Jak wynika z powyższego wykresu w gminach tworzących ORSG (Mrocza, Kcynia i Sadki) występuje większe nasilenie problemu bezrobocia niż w pozostałych gminach powiatu tj. w gminach Szubin i Nakło nad Notecią. Prawie we wszystkich analizowanych latach 2010-2014, w gminie Mrocza, Kcynia i Sadki wskaźnik charakteryzujący bezrobocie „udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym” jest wyraźnie wyższy, niż wskaźnik dla całego Powiatu Nakielskiego i dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

4.2 Struktura wiekowa osób bezrobotnych

Na koniec grudnia 2013 r. wśród bezrobotnych w powiecie nakielskim dominowały osoby w przedziale wiekowym 25-34 (27,6%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby poniżej 25 roku życia (21,7%), następnie w wieku 35 – 44 lata (20,4%), dalej osoby w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (18,4%). Najmniej bezrobotnych odnotowano w grupach wiekowych powyżej 54 lat (11,9%).

W 2014 r. sytuacja ta wyglądała podobnie, gdyż najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z przedziału wiekowego 25 – 34 lata (28%). Natomiast kolejną pod względem liczebności grupę reprezentowały osoby z przedziału wiekowego 35 – 44 lata – 21% oraz osoby w wieku 18-24 lata – 20%. Sytuację tę obrazuje wykres 19.

Wykres 20. Struktura bezrobotnych w powiecie nakielskim w 2014 r.

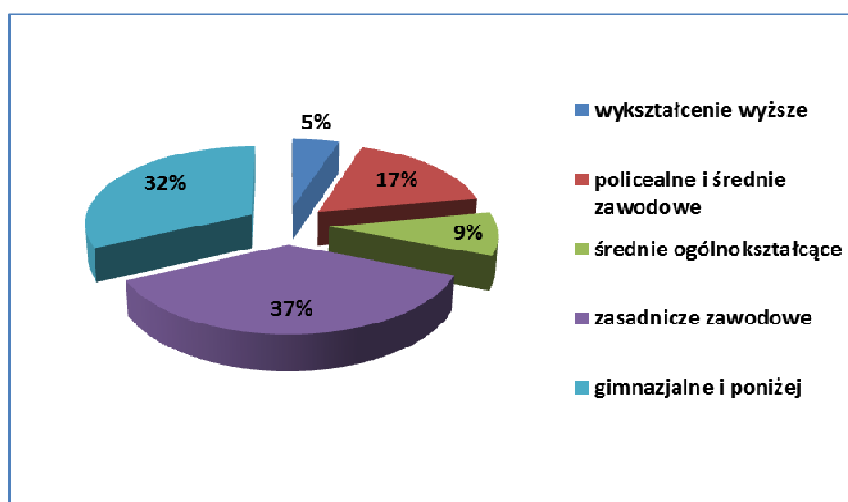

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

4.3 Wykształcenie osób bezrobotnych

Wśród osób bezrobotnych w powiecie nakielskim najwięcej osób reprezentuje grupa z wykształceniem zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej – obie grupy stanowią 69% ogółu bezrobotnych. Natomiast najmniejszą grupę stanowią bezrobotni z wykształceniem wyższym (5%). Sytuację tę obrazuje wykres 20.

Wykres 21. Wykształcenie osób bezrobotnych w powiecie nakielskim - 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 17. Bezrobotni na obszarze ORSG z prawem do zasiłku w 2014 roku

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Udział grupy z prawem do zasiłku w ogółem
		Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety	
Powiat nakielski		5 706	3 159	1 029	520	18,0%
Miasto	Kcynia	362	178	47	22	13,0%
Gmina		642	350	81	31	12,6%
Miasto	Mrocza	325	164	63	28	19,4%
Gmina		400	225	58	25	14,5%
Gmina	Sadki	489	294	77	45	15,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu.

Podsumowując, powiat nakielski w porównaniu z innymi wybranymi powiatami z regionu charakteryzuje się dużą stopą bezrobocia, nie jest jednak ona największa. Co więcej, można prognozować jej spadek w latach kolejnych, tym bardziej, że władze powiatu podejmują działania, aby poprawić sytuację na rynku pracy, szczególnie od strony podażowej, a także zwiększyć kwalifikacje osób pozostających bez pracy. W tym celu organizowane są różne wydarzenia skierowane do obu stron, takie jak: targi przedsiębiorczości, szkolenia dla bezrobotnych, targi pracy.

Ogólnie, analizując poszczególne okresy kolejnych lat, stwierdzić można, iż rynek pracy w powiecie nakielskim charakteryzuje sezonowość, ponieważ w okresie wiosennym liczba osób, które rejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne jest mniejsza niż w przypadku pozostałych pór roku.

Największy rynek pracy w powiecie posiadają gminy Nakło nad Notecią oraz Szubin. Łącznie w ciągu pierwszych tygodni 2014 roku znalazło tam pracę ok. 290 mieszkańców. W pozostałych gminach są to duże mniejsze liczby (średnio po ok. 30 osób). Co również ważne, w powiecie spada liczba osób bezrobotnych, którzy mają przyznane prawo do zasiłku. Obecnie odsetek takich osób wynosi ok. 18% bezrobotnych.

Na terenie gmin tworzących ORSG wskaźnik ten jest generalnie gorszy, poza terenem miejskim gminy Mrocza, gdzie wynosi 19,4%. Na obszarze wiejskim gminy Mrocza wynosi 14,5%. Najgorsza jest sytuacja w Kcyni – 13,0% dla miasta Kcynia i tylko 12,6% dla terenu wiejskiego.

4.4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe dla powiatu nakielskiego w latach 2010-2014.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwala na analizę struktury osób bezrobotnych oraz zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności. Badanie to dla każdego z powiatów i całego województwa prowadzone jest co pół roku. Badanie półroczne zawiera analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w I półroczu danego roku.

W zawodach nadwyżkowych w latach 2011-2013 zdecydowanie przeważa zawód sprzedawcy, murarza i krawca. Sytuacja jest mniej stabilna jeżeli chodzi o zawody deficytowe - z każdym rokiem występowało zapotrzebowanie na inne zawody. W 2010 roku był to zawody: zamiatacz, monter pojazdów i urządzeń transportowych, opiekun osoby starszej, nauczyciel przedszkola i technik prac biurowych.

Rok 2012 przyniósł zapotrzebowanie na zawód ankietera, pracownika centrum obsługi telefonicznej, operatora automatów do formowania wyrobów szklanych, brakarza szkła oraz maszynistę pojazdu trakcyjnego.

W 2013 i 2014 był to ponownie zawód zamiatacza i technika prac biurowych oraz dodatkowo laboranta chemicznego, spawacza, montera konstrukcji stalowych i sortowacza.

Tabela 18. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2010r.

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Zamiatacz	Sprzedawca
Monter pojazdów i urządzeń transportowych	Ślusarz
Opiekun osoby starszej	Technik ekonomista
Nauczyciel przedszkola	Robotnik gospodarczy
Technik prac biurowych	Krawiec

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 19. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2011r.

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Głazurnik	Sprzedawca
Zamiatacz	Ślusarz
Operator maszyn do produkcji opakowań z papieru i tektury	Technik ekonomista
Spawacz metodą MAG	Krawiec
Kierowca samochodu dostawczego	Murarz

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 20. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2012r.

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Ankieter	Sprzedawca
Pracownik centrum obsługi telefonicznej (pracownik call center)	Technik ekonomista
Operator automatów do formowania wyrobów szklanych	Ślusarz
Sortowacz-brakarz szkła	Murarz
Maszynista pojazdu trakcyjnego	Krawiec

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 21. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2013r.

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Zamiatacz	Sprzedawca
Laborant chemiczny	Ślusarz
Spawacz metodą MAG	Technik ekonomista
Monter konstrukcji stalowych	Murarz
Technik prac biurowych	Krawiec

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Tabela 22. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w I półroczu 2014r.

Zawody deficytowe	Zawody nadwyżkowe
Zamiatacz	Technik ekonomista
Spawacz metodą MAG	Ślusarz
Sortowacz	Murarz
Technik prac biurowych	Krawiec
Monter konstrukcji stalowych	Kucharz

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie opracowania WUP: Rynek Pracy pod Lupą II – Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych

<p>Problemy</p> <p>Niekorzystna sytuacja na rynku pracy – stosunkowo wysoki poziom bezrobocia - ustabilizowana na wysokim poziomie stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bardzo duży udział osób młodych wśród osób bezrobotnych, niski udział osób z prawem do zasiłku w grupie osób bezrobotnych, w szczególności na obszarach wiejskich gmin tworzących ORSG.</p>
<p>Potencjały</p> <p>Dla rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy kluczowe znaczenie ma bliskość rynku pracy Bydgoszczy – jednego z centrów rozwoju aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Powstanie Parku Przemysłowego w Paterku, którego korzystne oddziaływanie będzie także wpływało na rynek pracy gmin tworzących ORSG.</p>

5. Wykształcenie mieszkańców, edukacja i wychowanie

5.1 Poziom wykształcenia mieszkańców

Dane dotyczące poziomu wykształcenia ludności najpełniej obrazują spisy powszechne. Ostatni spis powszechny ludności został przeprowadzony w 2011 r. Podstawą zaliczenia osoby do danego poziomu wykształcenia były posiadane świadectwo lub dyplom ukończenia szkoły. Na przestrzeni lat 2002-2011 na terenie powiatu nakielskiego zaobserwowano wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców.

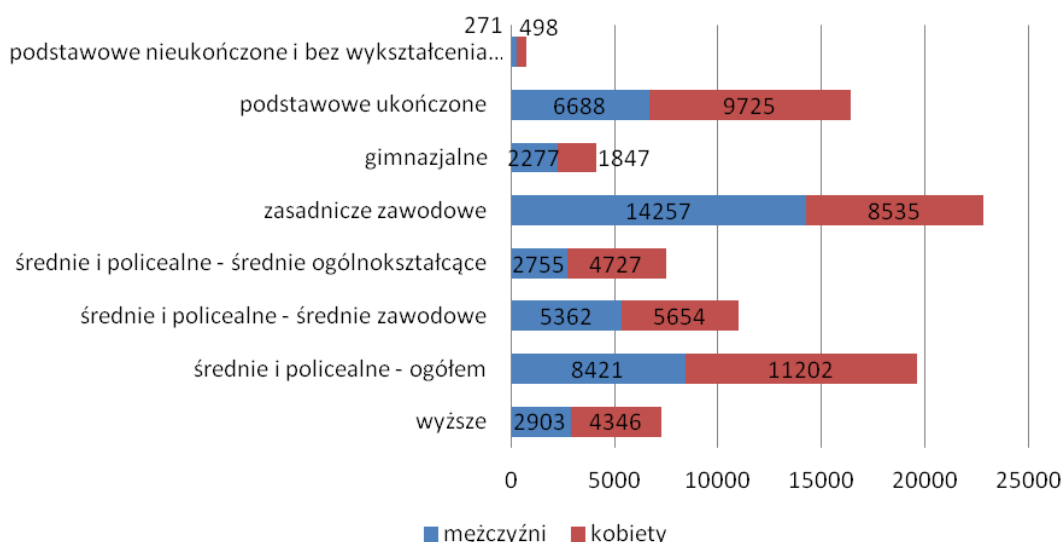
Tabela 23. Wykształcenie mieszkańców na terenie powiatu nakielskiego

Wykształcenie	2002	2011
Wyższe	3785	7249
średnie i policealne ogółem	16542	19623
średnie zawodowe	11479	11016
średnie ogólnokształcące	3853	7482
zasadnicze zawodowe	22119	22791
podstawowe ukończone	24152	16413
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia wyższego	1920	769

Źródło: opracowanie Lech Consulting, GUS – Narodowy Spis Powszechny: 2002, 2011.

W 2011 r. liczba osób legitymujących się wykształceniem wyższym wynosiła 7249, tj. prawie 2 razy więcej niż w porównaniu z 2002 r. Odsetek osób z wykształceniem średnim i policealnym, według NSP 2011, kształtował się na poziomie 23%. Zmniejszyła się liczba osób z wykształceniem podstawowym oraz bez wykształcenia szkolnego.

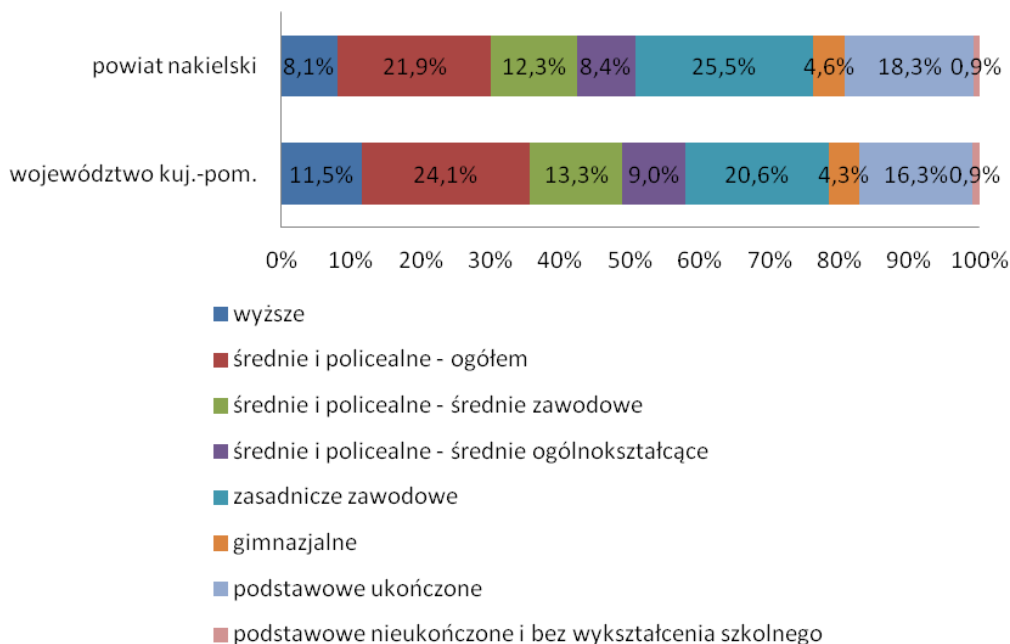
Wykres 22. Wykształcenie mieszkańców powiatu nakielskiego z podziałem na płeć

Źródło: opracowanie Lech Consulting, GUS – Narodowy Spis Powszechny: 2002, 2011.

Struktura ludności według poziomu wykształcenia różni się w zależności od płci. W 2011 roku kobiety częściej niż mężczyźni legitymowały się wykształceniem wyższym.

Wykres 23. Wykształcenie mieszkańców powiatu nakielskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: opracowanie Lech Consulting, GUS – Narodowy Spis Powszechny: 2002, 2011.

Na wykresie 23 zostały zaprezentowane dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego (dane z 2011 r.). Zgodnie z danymi przedstawionymi na wykresach, poziom wykształcenia ludności powiatu odbiegał znacząco od poziomu wykształcenia mieszkańców województwa. Dotyczy to szczególnie grupy osób z wyższym wykształceniem: powiat nakielski - 8,1%, województwo kujawsko-pomorskie 11,5% oraz grupy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym: powiat nakielski - 25,5%, województwo kujawsko-pomorskie 20,6%.

5.2 System oświaty na terenie powiatu

Na terenie powiatu nakielskiego funkcjonują jednostki szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Na system oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym składa się 12 szkół i placówek oświatowych. Podmioty prowadzone przez powiat nakielski to:

- I LO im. Bolesława Krzywoustego w Nakle nad Notecią,
- I LO im. Stanisława Wyspiańskiego w Szubinie,
- **Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Wincentego Witosa w Samostrzelu,**
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nakle nad Notecią,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Władysława Łokietka w Lubaszczu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Emila Chroboczka w Szubinie,
- Zespół Szkół Specjalnych w Karnowie,
- **Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka w Kcyni,**
- Zespół Szkół Specjalnych w Szubinie,
- **Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Samostrzelu,**
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nakle nad Notecią z Filią w Szubinie.

Gmina Kcynia, na mocy porozumienia z powiatem nakielskim, jest organem prowadzącym również dla Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Kcyni oraz dla Zespołu Szkół Technicznych w Kcyni (jest to kontynuacja stanu z okresu przed utworzeniem powiatów).

W skład wymienionego wyżej Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej im. kmdr. Bolesława Romanowskiego w Nakle nad Notecią wchodzi technik kształcące w zawodzie technik żeglugi śródlądowej. Jest to wyjątkowa sytuacja, ponieważ tylko dwie tego typu szkoły w Polsce dają młodzieży możliwość kształcenia w tym kierunku.

Na terenie powiatu funkcjonuje: 14 gimnazjów, 32 szkoły podstawowe, również 10 przedszkoli oraz 2 punkty przedszkolne przy zespole szkół (w Rynarzewie oraz w Mycielewie) prowadzone przez gminy (odpowiednio: Szubin oraz Kcynia).

Tabela 24. Edukacja szkolna i przedszkolna na terenie ORSG

Edukacja	2013/2014			
	Gmina KCYNIA	Gmina MROCZA	Gmina SADKI	ORSG
Placówki wychowania przedszkolnego	9	4	4	17
- w tym przedszkola	1	1	1	3
Miejsca w przedszkolach	125	75	130	330
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	320	264	190	774
- w tym w przedszkolach	106	75	121	302
Szkoły podstawowe	9	3	3	15
Uczniowie szkół podstawowych	919	615	444	1978
Szkoły gimnazjalne	6	1	3	10
Uczniowie szkół gimnazjalnych	505	349	277	1131
Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach:				
- podstawowych	15	18	16	49
- gimnazjalnych	21	19	20	60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2014

W ciągu ostatnich kilku lat gminy powiatu nakielskiego dokonały ogromnego postępu w zakresie edukacji przedszkolnej. Liczba miejsc w przedszkolach zdecydowanie się zwiększyła. Zauważyć należy jednak fakt, który prezentują poniższe tabele, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym kształtuje się poniżej 60%. Wskazuje to, że poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest niski. Jednocześnie ustawa o systemie oświaty nakłada na samorząd obowiązek objęcia wychowaniem przedszkolnym od września 2015 r. wszystkich chętnych 4-latków, a od września 2017 r. wszystkich chętnych 3-latków oraz polityka oświatowa krajowa i wojewódzka zmierzają do zmiany tej sytuacji. Jednym z głównych wyzwań i potrzeb w zakresie rozwoju edukacji przedszkolnej wynikających z RPO WK-P na lata 2014-2020 jest podniesienie stopnia jej upowszechnienia oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej. Zwiększenie potrzeb poziomu obsługi w zakresie edukacji przedszkolnej do poziomu średniej wojewódzkiej wymagałoby zwiększenia ilości miejsc o 230. Na terenie gmin tworzących obszar ORSG nie ma ani jednego żłobka lub klubu dziecięcego.

Pozytywny wskaźnik demograficzny oraz niskie wskaźniki objęcia edukacją przedszkolną wskazują, że rozwijanie i budowa przedszkoli, punktów przedszkolnych pozostaje zasadne ponieważ wszystkie potrzeby nie zostaną zaspokojone.

Tabela dotycząca miejsc w przedszkolach nie może być rozpatrywana bez odniesienia się do uwarunkowań w poszczególnych gminach ORSG. Samorządy ORSG zgłaszają, że część miejsc, ze względu na liczbę dzieci w przedszkolach, udostępniana jest w bardzo słabej infrastrukturze przedszkolnej w gminach ORSG. W gminie Mrocza przedszkole zlokalizowane jest w budynku, który nie spełnia elementarnych norm. Ściany w pomieszczeniach przedszkolnych są zawilgocone, brak wentylacji w salach dydaktycznych i

szatniach przedszkolnych. Sale dydaktyczne mają zbyt małą powierzchnię w stosunku do przebywającej ilości dzieci w przedszkolu. Jedna z sal jest salą przejściową. W tym samym budynku znajduje się noclegownia dla osób bezdomnych oraz punkt wydawania bezpłatnych posiłków dla beneficjentów pomocy społecznej. Niezbędny jest remont łazienek przedszkolnych. Krzywe, zawilgocone spękane tynki na ścianach, przerdzewiałe, nieszczelne rury kanalizacyjne, stara popękana armatura sanitarna, brak płytek na ścianach. Część okien w pomieszczeniach przedszkolnych jest do wymiany, popękany eternit na dachu budynku przedszkolnego, przeciekający dach na wejściu do przedszkola oraz pękające ściany elewacji – decyzje sanepidu oraz decyzje Państwowej Powiatowej Komendy Straży Pożarnej.

Jednocześnie ze względu na małą gęstość zaludnienia i dużą odległość do obiektu przedszkolnego, w miejscowościach wiejskich małe dzieci 3-4 letnie wychowują się w domu, pod opieką rodziców i dziadków, rzadko posyłane są do przedszkoli. Sytuacja taka występuje np. w gminie Kcynia i gminie Sadki, gdzie liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego zmalała. Dostępne wskaźniki jednak jednoznacznie wskazują, że potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej na terenie ORSG są bardzo duże. Placówki przedszkolne, ze względu na obsługiwaną grupę docelową, powinny być dostępne w pobliżu miejsca zamieszkania, a więc na obszarach o małej gęstości zaludnienia pożądana jest gęstsza sieć mniejszych placówek.

Tabela 25. Liczba dzieci w przedszkolach i szkołach na terenie ORSG w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego				Uczniowie szkół podstawowych				Uczniowie szkół gimnazjalnych			
	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Gmina Kcynia	379	427	331	320	962	934	916	919	614	594	540	505
Gmina Mrocza	187	222	230	264	692	674	641	615	388	364	355	349
Gmina Sadki	172	176	182	190	479	465	448	444	318	286	285	277
ORSG	738	825	743	774	2133	2073	2005	1978	1320	1244	1180	1131

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS „Woj. Kuj.-Pom, podregiony, powiaty, gminy.

Jak widać z powyższej tabeli – liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie ORSG systematycznie maleje. Odnośnie wychowania przedszkolnego analogiczna sytuacja występuje w gminie Kcynia – liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego maleje. Jednak w gminie Mrocza i Sadki systematycznie rośnie liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Tabela 26 Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie ORSG

Jednostka terytorialna	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego 2013/ 2014	Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2013 r.	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
Gmina Kcynia	320	618	51,8%
Gmina Mrocza	264	490	53,3%
Gmina Sadki	190	340	55,9%
ORSG	774	1448	53,5%
Powiat nakielski	2849	4198	67,9%
Województwo	64426	93037	69,2%

Źródło: dane GUS- Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne

W podsumowaniu diagnozy, w tym zakresie należy podkreślić fakt, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosi 69,7%, a dla Polski 75,3 %. Wskaźniki dla obszaru ORSG są zdecydowanie zbyt niskie. Dążenie do objęcia wychowaniem przedszkolnym wszystkich dzieci wymaga wygenerowania nowych miejsc przedszkolnych w gminach należących do ORSG, poprawy warunków edukacji przedszkolnej, zwiększenia dostępności miejsc przedszkolnych na terenach słabo zaludnionych oraz programu upowszechniania wychowania przedszkolnego.

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się liczby uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach. Sytuacja w tym zakresie nie odbiega od standardów powiatowych i wojewódzkich.

Tabela 27. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach

Typ szkoły	Powiat nakielski 2012	Powiat nakielski 2013	Województwo kujawsko-pomorskie 2013
Szkoły podstawowe	18	18	18
Szkoły gimnazjalne	21	21	21
Szkoły ponadgimnazjalne	19	21	22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2014

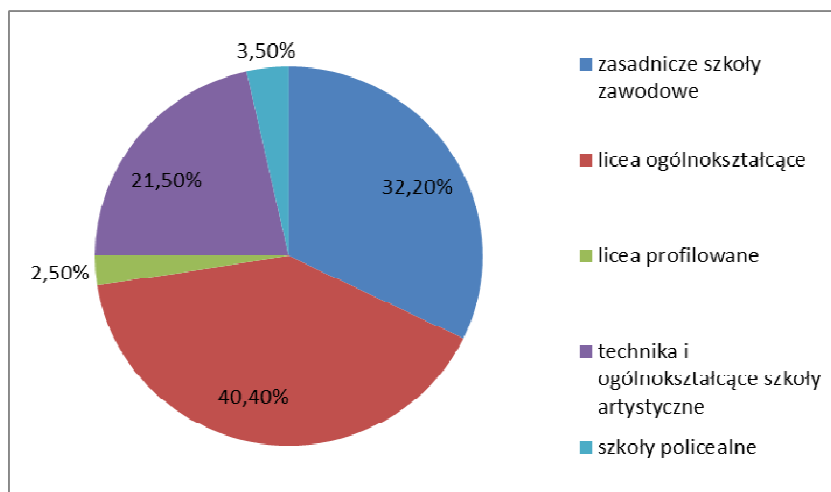
Jak widać w powyższej tabeli liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach powiatu nakielskiego nie różni się znacząco od liczby uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach województwa kujawsko-pomorskiego. Dochody budżetu powiatu pozyskane w związku z funkcjonowaniem oświaty i wychowania wzrosły w 2013 r., w porównaniu do roku poprzedniego, z 1,3% do 1,5% udziału w dochodach ogółem, podczas gdy wydatki na oświatę i wychowanie zmalały z 39,8% do 38,7% udziału w budżecie powiatowym.

Liczba ludności powiatu nakielskiego w wieku 7-19 lat, a zatem w wieku szkolnym, wynosiła w 2013 r. 13 132 osoby. Kierowana była do tych osób następująca oferta edukacyjna:

- szkoły podstawowe: 36 (w tym 3 szkoły specjalne), do których uczęszcza 5360 uczniów (z czego 76 uczniów szkół specjalnych);
- gimnazja: 24 (w tym 5 specjalnych), do których uczęszczają 2954 osoby (143 osoby uczęszczają do szkół specjalnych);
- szkoły ponadgimnazjalne: 35 szkół, z czego:
 - 768 osób podjęło naukę w zasadniczych szkołach zawodowych;
 - 1263 osoby podjęły naukę w liceach ogólnokształcących;
 - 22 osoby podjęły naukę w liceach profilowanych;
 - 1050 osób podjęło naukę w technikach i ogólnokształcących szkołach artystycznych;
 - 72 osoby podjęły naukę w szkołach policealnych.

Strukturę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według typów szkół z roku szkolnego 2012/2013 prezentuje poniższy wykres.

Wykres 24. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg typów szkół z roku szkolnego 2012/2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w Statystycznym Vademecum Samorządowca 2014.

Kierunki kształcenia zawodowego na terenie powiatu nakielskiego.

(oferta edukacyjna na podstawie informacji ze stron internetowych).

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Nakle nad Notecią posiada w swojej ofercie edukacyjnej następujące szkoły:

Technikum - kształące w zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec, technik informatyk, technik logistyk, technik obsługi turystycznej, technik organizacji reklamy

Zasadnicza Szkoła Zawodowa - kształcąca w zawodach: sprzedawca, kucharz.

W Zespole Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią funkcjonują następujące typy szkół:

1. **Technikum Żeglugi Śródlądowej** kształące w zawodzie - technik żeglugi śródlądowej.

2. **Technikum kształące w zawodach: technik mechanik** - technik pojazdów samochodowych, technik eksploatacji portów i terminali.

3. **Zasadnicza Szkoła Zawodowa** kształcąca w zawodach: ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych.

ZESPÓŁ SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH im. Władysława Łokietka w Lubaszczu.

Wykaz zawodów w Zasadniczej Szkole Zawodowej:

Zawody budowlane i instalacyjne: betoniarz-zbrojarz, cieśla, dekarz, kamieniarz, kominiarz, monter budownictwa wodnego, monter izolacji budowlanych, monter konstrukcji budowlanych, monter zabudowy i robót wykończeniowych, murarz-tylnik, zdun, blacharz izolacji przemysłowych, monter izolacji przemysłowych, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, mechanik maszyn i urządzeń drogowych, monter nawierzchni kolejowej

Kształtowanie środowiska: Operator maszyn leśnych

Grupa zawodów chemiczno-ceramiczno-szlarsko-d rzewnych: koszykarz-plecionkarz, operator urządzeń przemysłu ceramicznego, operator urządzeń przemysłu chemicznego, operator urządzeń przemysłu szklarskiego, stolarz, tapicer.

Grupa zawodów górniczych: górnik eksploatacji otworowej, górnik eksploatacji podziemnej, górnik odkrywkowej eksploatacji złóż, wiertacz.

Grupa zawodów elektryczno-elektroniczno-teleinformatycznych: elektromechanik, elektryk, monter mechatronik, monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, monter-elektronik,

Grupa zawodów hutniczo-odlewniczych: modelarz odlewniczy, operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej, operator maszyn i urządzeń metalurgicznych, operator maszyn i urządzeń odlewniczych.

Grupa zawodów mechanicznych: blacharz, blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, kowal, lakiernik, mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik precyzyjny, mechanik-monter maszyn i urządzeń, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, monter kadłubów okrętowych, monter systemów rurociągowych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator obrabiarek skrawających, optyk-mechanik, ślusarz, zegarmistrz, złotnik-jubiler.

Grupa zawodów skórano-włókienniczo-odzieżowych: garbarz skór, kaletnik, krawiec, kuśnierz, obuwnik, operator maszyn w przemyśle włókienniczym, rękodzielnik wyrobów włókienniczych

Grupa zawodów spożywczych: cukiernik, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego, piekarz, wędliniarz,

Rolnictwo: ogrodnik, pszczelarz, rolnik, rybak śródlądowy.

Usługi: kucharz, sprzedawca, fryzjer, drukarz, fotograf, introligator, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. prof. Emila Chroboczka w Szubinie

Wykaz zawodów nauczanych w **Zasadniczej Szkole Zawodowej** (klasy wielozawodowe): sprzedawca, fotograf, kucharz, fryzjer, rolnik, ogrodnik, monter konstrukcji budowlanych, zdun, murarz – tynkarz, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, piekarz, cukiernik, wędliniarz, stolarz, kominiarz, krawiec, elektryk, elektromechanik, monter – elektronik, ślusarz, operator obrabiarek skrawających, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter konstrukcji budowlanych, tapicer, dekarz, introligator, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, operator maszyn leśnych

Technikum: technik logistyk, technik ekonomista.

Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. W. Witosa w Kcyni oferuje naukę w technikum zawodach: technik weterynarii, technik architektury krajobrazu, technik rolnik, lub w Zasadniczej Szkole Zawodowej.

Zespół Szkół Technicznych w Kcyni – brak informacji o ofercie edukacyjnej na stronie internetowej.

5.3 Wyniki egzaminów

Z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby strategii rozwoju powiatu jak również z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby strategii ORSG wynika niedostosowanie edukacji różnych szczebli w powiecie nakielskim do zmieniających się warunków, w tym do potrzeb rynku pracy. Wskazuje to, że jednym z problemów istotnym dla rozwoju obszaru jest niska jakość edukacji, przejawiająca się m.in. niskim poziomem wyników edukacyjnych uczniów, która plasuje powiat nakielski w grupie powiatów osiągających niższe niż przeciętne w województwie kujawsko-pomorskim wyniki sprawdzianów w szkołach podstawowych i egzaminów gimnazjalnych. Zważywszy na fakt, że województwo również osiąga wyniki niższe niż średnie krajowe, problem wydaje się znaczący i wymaga wdrożenia projektów mających na celu poprawę sytuacji. Zgodnie z danymi z Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

Powiat Nakielski klasyfikuje się na ostatnim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego ze średnią 23,23 punktów jeżeli chodzi o zdawalność sprawdzianu szóstoklasisty. Wyniki egzaminów gimnazjalisty w 2014 r. również nie są zadowalające i prezentują się następująco: język polski (21 miejsce na 23) historia i WOS (23 miejsce na 23), matematyka (19 miejsce na 23), nauki przyrodnicze (23 miejsce na 23), język angielski 21 miejsce na 23 wynik 55,64 na 80). Biorąc po uwagę zdawalność matur powiat nakielski jest na 15 miejscu (na 23 powiaty i miasta z województwa kujawsko-pomorskiego).

Wyniki z egzaminów zawodowych w roku 2015 r. w poszczególnych szkołach prowadzonych przez powiat nakielski kształtowały się w następujący sposób (ujęcie procentowe zdawalności na podstawie danych z OKE w Gdańsku i Izby Rzemieślniczej:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Szubinie (technik ekonomista 64,29%, technik ochrony środowiska 71,43%, sprzedawca 83,3%, kucharz 75%,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Lubaszczu (średni wynik 93%, większość zawodów 100% zdawalności),
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Nakle nad Notecią (technik ekonomista – stara formuła 82,4%, nowa formuła 84,8%, technik handlowiec – st. formuła 82,6%, nowa formuła 92,3%, technik informatyk – st. formuła 90,3%, nowa formuła 85,2%, technik logistyk – 41,9%, technik obsługi turystycznej 63%,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Samostrzelu (egzamin w starej formule przeprowadzony został w 2 zawodach– dla absolwentów technikum kształcącego w zawodach: technik weterynarii i technik architektury krajobrazu. Do egzaminu przystąpiło 21 absolwentów. Dyplom otrzymało 11 absolwentów technikum kształcącego w zawodzie technik weterynarii, co stanowi 100% i 3 absolwentów technikum kształcącego w zawodzie technik architektury krajobrazu, co stanowi 30%. Egzamin w nowej formule został przeprowadzony w 12 kwalifikacjach. Na 67 uczniów przystępujących do egzaminu 57 otrzymało świadectwo potwierdzające kwalifikacje w zawodzie. Wśród 10 osób, które nie otrzymały świadectwa 7 uczniów nie zdało części pisemnej, 2 uczniów nie zdało części praktycznej, a 1 uczeń Zasadniczej Szkoły Zawodowej kształcący się w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych nie zdał zarówno części pisemnej, jak i praktycznej.
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią (technik żeglugi śródlądowej – stara formuła 57,14%, nowa formuła 88,89, technik pojazdów samochodowych – stara formuła 32%, nowa formuła 61,11%, ślusarz 76,47%, technik eksploatacji portów i terminali 100%.

Dane te obrazują braki w zakresie jakości edukacji w powiecie nakielskim szczególnie w zakresie kompetencji kluczowych. Znaczący wpływ bowiem na osiąganie wysokich efektów kształcenia ma między innymi oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, wskazują że istotne jest rozwijanie ich na wszystkich poziomach kształcenia. Szkoły ORSG chcą wprowadzić dodatkowe zajęcia edukacyjne mające na celu wdrażanie tych zaleceń i podniesie sposobu kształcenia w zakresie m.in. porozumienia się w językach obcych, kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo-technicznych, kompetencji informatycznych czy kompetencji społecznych.

Jednocześnie duży wpływ na poprawę wyników kształcenia ma również jakość i dostępność infrastruktury edukacyjnej i w tym zakresie szkołom ORGS niezbędne jest doposażenie istniejącej bazy edukacyjnej. Zagadnienie to dotyczy przede wszystkim szkolnictwa zawodowego. Zadania szkoły i innych podmiotów prowadzących kształcenie zawodowe oraz sposób ich realizacji są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało reformę szkolnictwa zawodowego, wynikającą z wejścia w życie ustawy z dnia

19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206). Wdrażanie zmian w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe rozpoczęło się 1 września 2012 r. Proces wdrażania, w ramach którego szczególnie nacisk kładzie się na zwiększenie współpracy szkół z pracodawcami. W odpowiedzi na niniejsze zmiany konieczna jest realizacja projektów mających na celu zbliżenie kształcenia w szkołach do warunków panujących na rynku pracy oraz wzmocnienie współpracy szkół z pracodawcami.

Na pracownię przeznaczoną do kształcenia w zawodach należy spojrzeć przez pryzmat lokalnych uwarunkowań funkcjonowania szkoły, realizowany zakres współpracy z lokalnymi pracodawcami, które wreszcie mogą/powinny być dopasowane do koncepcji metodycznej danej szkoły w realizowaniu procesu kształcenia.

5.4 Informacje nt. zapotrzebowania rynku pracy na pracowników w określonych zawodach

Zdiagnozowane przez PUP Nakło potrzeby rynku pracy na nowe profile kształcenia

Dane otrzymane na podstawie sondażu wśród pracodawców w powiecie nakielskim w 2014 roku. Wybrane informacje z diagnozy zapotrzebowania na pracowników w wymiarze kwalifikacyjno-zawodowym opracowana przez Powiatowy Urząd Pracy w Nakle. Poniższe informacje stanowią ważną przesłankę do kształtowania oferty edukacyjnej szkół o profilu zawodowym.

Oferowane miejsca pracy w kluczowych branżach w powiecie nakielskim do końca 2014 r.:

- Medycyna, usługi medyczne i turystyka zdrowotna – 1 miejsce pracy
- Przemysł maszynowy, motoryzacja, urządzenia transportowe – 11 miejsc pracy
- Usługi logistyczne - transport, spedycja, logistyka – 34 miejsca pracy

Oferowane miejsca pracy w kluczowych branżach w powiecie nakielskim według zawodów do końca 2014 r.:

- Doradca klienta -1 miejsce pracy
- Dyspozytor transportu samochodowego – 4 miejsca pracy
- Frezer – 1 miejsce pracy
- Inżynier mechanik – maszyny i urządzeń przemysłowych – 1 miejsce pracy
- Kierowca samochodu ciężarowego – 30 miejsc pracy
- Kierownik do spraw kontroli jakości – 2 miejsca pracy
- Mistrz produkcji w przemyśle metalurgicznym – 2 miejsca pracy
- Operator suwnic (suwnicowy) – 1 miejsce pracy
- Pozostali pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej – 1 miejsce pracy
- Ślusarz – 2 miejsca pracy
- Tokarz w metalu – 2 miejsca pracy

Liczba osób planowanych do zatrudnienia do końca 2014 r. w powiecie nakielskim według grup wielkich zawodów:

- Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy - 2
- Specjaliści - 1
- Technicy i inny średni personel - 3
- Pracownicy biurowi - 4
- Pracownicy usług i sprzedawcy - 1
- Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 4
- Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń - 31
- Pracownicy przy pracach prostych - 0

Liczba osób planowana do zatrudnienia do końca 2014 r. według poziomu wykształcenia w powiecie nakielskim:

- zasadnicze zawodowe - 35

- średnie ogólnokształcące - 5
- policealne i średnie zawodowe - 4
- wyższe - 2

Szkoły ponadgimnazjalne działające na terenie powiatu nakielskiego w latach 2012-2015 zgłosiły zapotrzebowania na utworzenie nowych kierunków kształcenia między innymi:

- - technik spedytor,
- - operator obrabiarek skrawających,
- - mechanik – monter maszyn i urządzeń,
- - technik logistyk,
- - technik rachunkowości,
- - operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych,
- - technik organizacji reklamy,
- - technik transportu drogowego.

Z aktualnej analizy ofert pracy (maj 2015 roku) wynika, iż pracodawcy działający na terenie powiatu nakielskiego zgłaszają najczęściej zapotrzebowanie na następujące stanowiska pracy:

- szwaczka, krawcowa,
- ślusarz, tokarz, spawacz (branża metalowa),
- operator CNC, technik mechanik budowy maszyn,
- fryzjer,
- cieśla,
- stolarz, tapicer,
- kierowca samochodu ciężarowego.

Oferta i potrzeby w zakresie kursów zawodowych dla osób dorosłych

Oferta i potrzeby w zakresie kursów zawodowych dla osób dorosłych w jednostce szkoleniowej z terenu powiatu nakielskiego. Przedstawiony wykaz dotyczy złożonych wniosków rozpatrzonych pozytywnie i zrealizowanych przez jednostkę szkoleniową. Na 110 złożonych wniosków o skierowanie na szkolenie w trybie indywidualnym, najwięcej wniosków wpłynęło na:

- prawo jazdy z uzupełniającymi kwalifikacjami - 22
- sprzęt ciężki - 13
- operator wózka widłowego - 9
- spawanie - różne metody - 9
- wizaż - stylizacja - 4
- pilarz-drwal - 3
- pracownik księgowości - 2
- operator zagęszczarek - 2
- operator obrabiarek CNC - 5

Zapotrzebowanie zgłaszane do PUP Nakło (do doradców i pośredników) oraz pracowników MGOPS

1. Magazynier - operator wózka podnośnikowego
2. spawanie różne metody
3. operator sprzętu ciężkiego
4. sprzedawca kasjer, kurs obsługi kasy fiskalnej
5. pracownik biurowy, księgowość
6. kurs komputerowy,
7. operator CNC
8. kursy z zakresu budownictwa (malarz, glazurnik, dekarz, murarz)
9. Pakiet prawa jazdy
10. opiekun osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych
11. szkolenia w trybie indywidualnym

Osoby uprawnione do ubiegania się o skierowanie na szkolenia wykazują niezmiennie zainteresowanie niektórymi rodzajami kursów. Prym wiodą uprawnienia spawacza, operatora wózka i sprzętu ciężkiego, uprawnienia kierowcy zawodowego, obsługa kasy fiskalnej. Jednak zaczynają pojawiać się coraz częściej pytania o szkolenia z zakresu operatora obrabiarek sterowanych numerycznie CNC. W procesie konsultacji strategii, jako problem zgłaszano także niski poziom wykształcenia ukierunkowanego na potrzeby rynku pracy, czego przyczyną jest system edukacji niedostosowany do potrzeb rynku pracy.

Wyniki badań potrzeb szkoleniowych osób uprawnionych do korzystania z usług PUP:

Ze sporządzonej analizy ankiet badających potrzeby szkoleniowe wynika, że w roku 2014 najwięcej osób zainteresowanych było szkoleniami wymienionymi poniżej.

Tabela 28. Zapotrzebowanie na szkolenia w 2014 roku zgłaszane do PUP przez osoby uprawnione

LP	Nazwa szkolenia	Ilość zainteresowanych osób Nakło	Ilość zainteresowanych osób Szubin	RAZEM
1	Operator wózka widłowego	6	59	66
2	Spawacz	7	36	43
3	Kasa fiskalna	2	44	46
4	Operator sprzęt ciężkiego	2	26	28
5	Obsługa komputera	3	25	28
6	Prawo jazdy kat. C	1	20	21
7	Prawo jazdy kat. CE	0	18	18
8	Kwalifikacja wstępna przyspieszona	0	18	18
9	Księgowość \kadry i płace	0	13	13
10	Szkolenia kosmetyczne	0	10	10

Źródło: Dane PUP Nakło nad Notecią

Powyższe dane zostały zebrane przez pracowników PUP pracujących w Nakle i fili PUP w Szubinie, ale dotyczą całego powiatu.

5.5 Potrzeby w zakresie podniesienia kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli

Poniższe informacje są efektem diagnozy potrzeb przeprowadzonych przez Starostw Powiatowe.

W zakresie doskonalenia oferty szkół w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego niezbędne są następujące działania na rzecz uczniów:

- porady indywidualne (określenie preferencji zawodowych, zainteresowań, umiejętności),
- porady grupowe w formie zajęć lekcyjnych (samoocena, umiejętności podejmowania decyzji zawodowych).
- filmy edukacyjne, metody aktywizujące- dyskusje, gry symulacyjne, metody sytuacji, metoda projektów , zajęcia warsztatowe, gry,
- spotkania z przedstawicielami PUP, OHP i pracodawcami, wycieczki do różnych zakładów pracy,

- narzędzia – testy i kwestionariusze: kwestionariusze zainteresowań zawodowych i kwestionariusze preferencji,
- podniesienie kwalifikacji nauczycieli w zakresie doradztwa zawodowego oraz zastosowania nowych technologii informacyjnych w edukacji uczniów niepełnosprawnych.

Potrzeby w zakresie doskonalenia doradztwa edukacyjno-zawodowego skierowane do nauczycieli:

- organizowania specjalistycznych kursów dla uczniów, nauczycieli i pracodawców przez duże rozwijające się firmy w zakresie nowoczesnych technologii;
- zapoznavanie uczniów z nowoczesnym zapleczem technologicznym w rozwijających się firmach;
- organizowanie staży uczniowskich w zakładach pracy.

Zapotrzebowanie na szkolenia/kursy/studia podyplomowe zostało przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb zgłaszanych przez dyrektorów poszczególnych placówek. Nauczyciele przedmiotów zawodowych i instruktorzy praktycznej nauki zawodu powinni uaktualniać posiadaną wiedzę oraz rozwijać swoje umiejętności i kwalifikacje, aby jak najlepiej przygotować uczniów do pracy w wyuczonym zawodzie. Z tego względu istnieje potrzeba podniesienia kompetencji nauczycieli przedmiotów zawodowych m.in. przez udział nauczycieli w kursach: spawania, kierowcy wózków jezdniowych, operatora łączności bliskiego zasięgu.

Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli będzie także wymagało skierowania na specjalistyczne szkolenia dla nauczycieli np. w zakresie zawodu technika logistyka, czy też skierowania na studia podyplomowe lub inne formy kształcenia przygotowujące do zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego.

W związku z powyższym planuje się realizację projektów poza polityką terytorialną w ramach konkursów ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski oraz dofinansowanie wyżej wymienionych działań ze środków własnych jednostek, ustawowo przewidzianych na doksztalcenie nauczycieli w szkołach.

Potrzeby w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych i kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy

Z uwagi na wymagania współczesnego rynku pracy niezwykle ważne jest położenie odpowiedniego nacisku na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów na wszystkich poziomach kształcenia. Kompetencje kluczowe pozwalają na dostosowanie się człowieka jako pracownika i jako członka społeczeństwa do zmieniających się sytuacji. Dlatego tak ważne jest połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Jest to ważne także z uwagi na postawę człowieka wobec życia. Kompetencje te są bardzo ważne w społeczeństwie opartym na wiedzy. Dla rozwijania kompetencji kluczowych duże znaczenie ma wyposażenie w środki techniczne infrastruktury edukacyjnej, ale także odpowiednia oferta zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, a także poziom kwalifikacji nauczycieli. W upływającym okresie szkoły wszystkich szczebli prowadziły różnorodne zajęcia dodatkowe wpływające na rozwój umiejętności i poszerzanie wiedzy uczniów. Obecnie jednak stwierdzono następujące problemy i braki wymagające podjęcia:

- niewystarczający poziom „cyfrowych” kompetencji nauczycieli;
- niewystarczające wykorzystanie narzędzi ITC przez pracowników kadr oświaty;
- brak nowoczesnych centrów wiedzy – wyspecjalizowanych i dobrze wyposażonych laboratoriów służących zdobywaniu wiedzy poprzez przykład a nie wykład;
- brak forum wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami różnych szkół;
- konieczność ciągłego podnoszenia kompetencji, szczególnie w zakresie nauk o kluczowym znaczeniu dla regionu i gospodarki.

Na podstawie analiz dokonywanych w systemie oświaty można wymienić następujące potrzeby szkół w tym zakresie:

1. Szkolenia w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych
2. Kursy z zakresu technik efektywnego nauczania i uczenia się.
3. Doksztalcenie nauczycieli w zakresie nowoczesnych metod nauczania.
4. Doksztalcenie w obszarze pracy z uczniami z problemami wychowawczymi.

W zakresie kształcenia zawodowego potrzebne jest prowadzenie zajęć dla uczniów kształtujących takie cechy i umiejętności jak:

- Kompetencje zawodowe.

- Kontakty z ludźmi, klientami, dyspozycyjność.
- Odpowiedzialność, dyscyplina pracy, uczciwość, wiarygodność.
- Komunikatywność, klarowne przekazywanie myśli.
- Kultura osobista, uprzejmość, autoprezentacja.
- Posługiwanie się urządzeniami technicznymi.
- Staranność, skrupulatność, dokładność.
- Kreatywność, innowacyjność.
- Współpraca w grupie .
- Uprawnienia, licencje, prawa jazdy.

Potrzeby w zakresie wyposażenia szkół zawodowych

Dla poprawy jakości kształcenia i dostosowania możliwości edukacyjnych szkół zawodowych do potrzeb rynku pracy konieczne jest doposażenie pracowni kształcenia zawodowego 9 szkół ponadgimnazjalnych w sprzęt niezbędny do realizacji podstawy programowej, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji. Powiat Nakielski podążając w kierunku wskazanym przez MEN chce doposażyć wybrane pracownie szkolne zgodnie ze standardami opracowanymi przez zespoły specjalistów w zakresie poszczególnych zawodów. Zakres wyposażenia wynika z wytycznych MEN.

Problemy

W obszarze edukacji problemem są słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. W tym obszarze zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, doksztalcenie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym, niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.

Potencjały

Ważnym walorem służącym rozwojowi ORSG jest potencjał rozwojowy szkół ponadgimnazjalnych - istniejąca, dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych świadcząca usługi edukacyjne na rzecz mieszkańców gmin tworzących ORSG. Czynnikiem służącym rozwojowi jest rosnący poziom wykształcenia mieszkańców, w tym wykształcenia na poziomie wyższym i średnim.

6. Pomoc społeczna

6.1 Instytucje pomocy społecznej

W wykonywaniu zadań pomocy społecznej znaczącą rolę odgrywają instytucjonalne formy pomocy. Na terenie powiatu nakielskiego działania skierowane do różnych grup odbiorców w zakresie pomocy społecznej realizują następujące placówki:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sadkach,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy,
- Dom Pomocy Społecznej dla Przewlekłe Somatycznie Chorych w Nakle nad Notecią,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nakle nad Notecią.

Jednostki te działają w obszarach skierowanych głównie do rodzin, osób niepełnosprawnych, starszych i znajdujących się w kryzysowych sytuacjach.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią działa od 1 stycznia 1999 r. i jest powiatową, samorządową jednostką organizacyjną powołaną do wykonywania zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, a także zadań powiatu w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym określonych ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią znajduje się **Punkt Interwencji Kryzysowej**, w którym dyżur pełnią: psycholog, prawnik i terapeuta. Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią powstał w kwietniu 2003r.

Dom Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekłe somatycznie chorych. Osoby starsze, niepełnosprawne, chore, którym nie można zapewnić odpowiedniej opieki i pielęgnacji w miejscu zamieszkania na ich wniosek lub w drodze postanowienia Sądu, można umieścić w domu pomocy społecznej. Dom przygotowany jest na przyjęcie 74 mieszkańców, posiada pokoje jedno i dwuosobowe. Mieszkańcy są objęci opieką lekarską i pielęgnarską.

Środowiskowy Dom Samopomocy jest Ośrodkiem Wsparcia przeznaczonym dla 22 osób psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie – typ AB. Terapeuci i psycholog pracujący w ŚDS prowadzą postępowanie wspierające – rehabilitacyjne. Powiat nakielski charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem miejsc w środowiskowych domach samopomocy przypadającej na 10 tys. mieszkańców (wśród 21 powiatów, w których funkcjonowały w 2014 roku środowiskowe domy pomocy społecznej w powiecie nakielskim osiągnięto wartość wskaźnika 2,5 zdecydowanie niższą od średniej dla województwa 6,3). Na terenie ORSG nie funkcjonuje żaden środowiskowy dom pomocy społecznej.

W województwie kujawsko-pomorskim działa 38 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), najwięcej w powiecie bydgoskim – 9. Na drugim miejscu pod względem ilości WTZ znalazł się powiat grudziądzki – 4 WTZ, a na trzecim miejscu uplasowały się 2 powiaty: toruński oraz nakielski – 3 WTZ.

Na terenie powiatu nakielskiego działają następujące WTZ:

- **Warsztat Terapii Zajęciowej „Pod Dębem” w Nakle nad Notecią**, prowadzony na podstawie umowy z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Bydgoszczy dla 20 uczestników niepełnosprawnych intelektualnie.
- **Warsztat Terapii Zajęciowej „Pelikan” w Szubinie**, prowadzony przez Ligę Kobiet Polskich w Bydgoszczy dla 25 uczestników niepełnosprawnych intelektualnie, w 2008 r. podpisano umowę związaną ze zwiększeniem liczby uczestników o 10 osób.
- **Warsztat Terapii Zajęciowej w Mroczy**. Prowadzony początkowo przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy dla 25 uczestników niepełnosprawnych intelektualnie. W 2009r. zwiększono

liczbę do 30 uczestników. Z dniem 01.01.2014r. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Kujawsko-Pomorski Oddział Regionalny w Toruniu przejęło prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Mroczy.

Na terenie Powiatu Nakielskiego instytucjonalną formą wsparcia jest objętych łącznie 107 osób niepełnosprawnych (WTZ w Nakle – 20 osób, WTZ w Mroczy 30 osób, WTZ w Szubinie 35 osób, ŚDS w Nakle – 22 osoby).

W 2013 roku w powiecie nakielskim istniały 164 miejsca w placówkach pomocy społecznej, z których 138 było zamieszkałych przez osoby dotknięte trudną sytuacją życiową. Dane dotyczące miejsc oraz mieszkańców placówek pomocy społecznej dla województwa kujawsko-pomorskiego i dla powiatu nakielskiego znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 29. Stacjonarna pomoc społeczna w 2013 r.

Wyszczególnienie	województwo	powiat
Placówki pomocy społecznej	71	3
Miejsca w placówkach	5103	164
Mieszkańcy placówek	4823	138

Źródło: GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r.

6.2 Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Rodzinna piecza zastępcza

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia dwóch koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2014 opieką koordynatora zostało objętych 34 rodzin zastępczych na ich wniosek, w których przebywa 64 dzieci. Koordynatorzy pracują z rodzinami zastępczymi na terenie powiatu nakielskiego:

1. Gmina Nakło nad Notecią – 18 rodzin,
2. Gmina Szubin – 5 rodzin,
- 3. Gmina Kcynia – 4 rodziny,**
- 4. Gmina Mrocza – 5 rodzin,**
- 5. Gmina Sadki – 2 rodziny.**

Tabela 30. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu nakielskiego.

Rok	Rodziny zastępcze				Rodzinne domy dziecka	Ogólna liczba rodzin zastępczych
	spokrewnione	niezawodowe	zawodowe			+ rodzinne domy dziecka
			zawodowe	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego		
2012	56	24	2	3	0	85
2013	56	32	3	2	1	94
2014	51	25	5	3	2	86

Źródło: sprawozdanie MPiPS, dokumentacja PCPR

Tabela 31. Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2012-2014

		2012	2013	2014	dynamika 2013-2012	dynamika 2014-2013
Powiat Nakielski	Rodzinna piecza zastępcza	130	137	141	105,38%	102,92%
	Instytucjonalna piecza zastępcza	55	49	55	89,09%	112,24%

Źródło: dane MPiPS, dokumentacja PCPR

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka w ciągu 3 pierwszych lat.

Tabela 32. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, których koszty są ponoszone przez Gminy w pierwszych 3 latach

	Nakło n/Notecią	Szubin	Kcynia	Mrocza	Sadki
2012	3	3	2	1	1
2013	17	3	4	4	5
2014	37	11	8	3	5

Źródło: dane PCPR w Nakle nad Notecią

Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie powiatu nakielskiego w roku 2014 funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego.

- **Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego w Rozwarzynie** prowadzona jest od 1 stycznia 2005r. W placówce na koniec roku 2014 przebywało 8 wychowanków.
- **Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego w Paulinie** prowadzona jest od 1 września 2006r. W placówce na koniec 2014r. przebywało 8 wychowanków.
- **Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego w Szubinie** została uruchomiona 6 maja 2013r. Placówka ta wchodzi w skład Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią. Przeznaczona jest dla 14 wychowanków. Na koniec 2014 r. przebywało w niej 13 wychowanków.

Tabela 33. Funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży.

Gmina	Liczba rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba placówek opiekuńczo wychowawczych dla dzieci i młodzieży	Liczba dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo- wychowawczych
	2014	2014	2014	2014
Nakło nad Notecią	36	65	POW typu rodzinnego	8
Szubin	18	26	POW typu socjalizacyjnego	13
Kcynia	14	19	POW typu rodzinnego	8
Mrocza	11	24	-	-
Sadki	7	7	-	-

Źródło: dane PCPR w Nakle nad Notecią

Rodziny zastępcze mają zapewniony szerszy dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego. Na bieżąco rodziny te mają wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, regularnie informowane są o możliwości skorzystania z porady prawnej i psychologicznej. W ramach działań na rzecz rodzin zastępczych organizowane są szkolenia i spotkania.

Znaczny rozwój rodzicielstwa zastępczego (na terenie powiatu nakielskiego funkcjonuje 8 zawodowych rodzin zastępczych i 2 rodzinne domy dziecka) wymaga wsparcia rozwoju wszystkich form pieczy zastępczej (zwłaszcza rodzin zastępczych) oraz odpowiednio rozwiniętych usług profilaktyczno-wspierających.

6.3 Niepełnosprawność

Problem niepełnosprawności na terenie powiatu nakielskiego na przestrzeni lat 2011-2014 ilustrują poniższe tabele.

Tabela 34. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2011, 2012, 2013 i 2014 na terenie powiatu nakielskiego

Rok	Rodzaj wydanych orzeczeń		
	1. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	2. Orzeczenia o niepełnosprawności	Suma wydanych orzeczeń w poszczególnych latach (suma pkt 1 i 2)
2011	2049	548	2597
2012	2094	557	2651
2013	2097	491	2588
2014	1964	463	2427

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią za 2014 rok

Tabela 35. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, i zatrudnienia w roku 2014 na terenie powiatu nakielskiego

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	Razem	Wiek 0-16 lat	Wiek powyżej 16 lat	Zatrudnienie (pow. 16 lat)	
					TAK	NIE
1	Upośledzenia umysłowe	35	16	19	1	18
2	Choroby psychiczne	373	33	340	68	272
3	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	119	31	88	12	76
4	Choroby narządu wzroku	52	23	29	7	22
5	Upośledzenia narządu ruchu	616	48	568	113	455
6	Epilepsja	54	10	44	11	33
7	Choroby układów oddechowego i krążenia	396	109	287	44	243
8	Choroby układu pokarmowego	72	6	66	11	55
9	Choroby układu moczowo-płciowego	74	19	55	11	44
10	Choroby neurologiczne	142	21	121	18	103

11	Inne w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne	151	47	104	24	80
12	Całościowe zaburzenia rozwojowe	40	40	0	0	0
	Razem	2124	403	1721	320	1401

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią za 2014 rok

Tabela 36. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią w 2014 roku na terenie powiatu nakielskiego

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	1
2.	Wydane orzeczenie o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	59
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	403
	Ogółem wydane orzeczenia	463

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią za 2014 rok

W zakresie omawianej tematyki, na podstawie danych statystycznych z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności poniżej pokazano dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych zaliczonych do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu (w podziale na gminy ORSG). Liczby te kształtują się tak, jak w poniższej tabeli.

Tabela 37. Liczba osób niepełnosprawnych zaliczonych do osób niepełnosprawnych w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na gminy ORSG w 2013 r. i 2014 r.

Liczba osób zaliczonych od osób niepełnosprawnych w 2013 r. i 2014 r.				
Gmina	Liczba osób niepełnosprawnych zaliczonych do stopnia niepełnosprawności (powyżej 16-go roku życia)		Liczba osób zaliczonych do osób niepełnosprawnych orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16-go roku życia)	
Lata	2013	2014	2013	2014
Kcynia	250	233	78	76
Sadki	125	123	35	31
Mrocza	188	184	46	38
Ogółem ORSG	2097	1964	491	463

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią za 2014 rok

Wg danych PUP w Nakle nad Notecią w 2008r zarejestrowane były 272 osoby niepełnosprawne bezrobotne a na dzień 31.12.2012r. – 369 osób. Niska aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych w Polsce jak i powiecie nakielskim znajduje odzwierciedlenie w strukturze źródeł utrzymania, które w 2009r. przedstawiały się następująco: 41,6% – renta z tyt. niezdolności do pracy, 34,8% emerytura, 34,8% z zasiłku dla bezrobotnych 9,6%inne świadczenia społeczne, 3,4% na utrzymaniu innych osób.

Jednym z problemów są trudności opiekuńczo-wychowawcze rodziców, brak dobrych wzorców, brak pomocy w nauce, kształtowania prawidłowej organizacji dnia, w którym jest czas na obowiązki (w tym nauka)

oraz odpoczynek i rozwijanie zainteresowań, pasji. Jedną z form podejmowanych działań będą projekty odpowiadające potrzebom grup docelowych – w szczególności poprzez zagospodarowanie czasu dzieci i młodzieży, naukę i rozwijanie własnych talentów.

Tabela 38. Liczba osób w wieku do lat 18 znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej w 2014 roku

Gmina	Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych		Osoby opuszczające pieczę rodzinną	
	2013	2014	2013	2014
Nakło nad Notecią	11	8	3	3
Szubin	19	15	1	1
Kcynia	13	19	0	1
Mrocza	4	1	0	1
Sadki	3	1	0	1

Źródło: Sprawozdanie z Działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią za 2014 rok

6.4 Gminne ośrodki pomocy społecznej

W ramach działań na rzecz wspierania i udzielania pomocy osobom, rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej kluczową rolę oprócz PCPR odgrywają gminne ośrodki pomocy społecznej. Poniżej zamieszczono dane dotyczące skali i zakresu udzielanej pomocy. W tabeli uwzględniono świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania) wg danych ze sprawozdania MPiPS –03 (Dział III).

Tabela 39. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej w latach 2010 i 2013 w podziale na poszczególne gminy ORSG

Jednostka terytorialna	2010		2013	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Kcynia	966	2 561	1 066	2 680
Mrocza	375	1 354	514	1 594
Sadki	285	961	287	934
ORSG	1626	4876	1867	5208

Źródło: informacja z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego

Tabela 40. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010 i 2013 w podziale na poszczególne gminy ORSG

Jednostka terytorialna	2010		2013	
	liczba ludności	% osób korzystających z pomocy społ.	liczba ludności	% osób korzystających z pomocy społ.
Kcynia	13 730	18,7%	13 577	19,7%
Mrocza	9 309	14,5%	9 322	17,1%
Sadki	7 271	13,2%	7 322	12,8%

ORSG	30 310	17,5%	30 221	18,2%
------	--------	-------	--------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego

Skala pomocy udzielana w ramach pomocy społecznej jest obiektywną miarą sytuacji materialnej mieszkańców ORSG. Średnia dla ORSG osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem wyniósł w 2013 r. 18,2%, przy czym największą skalę pomocy odnotowuje gmina Kcynia - 19,7%. Wskazuje to, że zjawisko korzystania z pomocy społecznej ma charakter powszechny bo dotyczy 1/5 mieszkańców ORSG. Wskaźnik udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w 2013 r. dla województwa kujawsko – pomorskiego wyniósł 11,5%, a dla Polski 8,3%.

Jednocześnie odsetek ludności na terenie ORSG korzystających z pomocy społecznej w latach 2010 i 2013 wzrósł na terenie ORSG o 0,7%. W gminie Sadki odsetek ten spadł znacząco, a w gminie Mrocza w wzrósł.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej są zróżnicowane w poszczególnych gminach. Głównie to bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Na terenie gminy Kcynia funkcjonuje 1 Klub Seniora i 1 Uniwersytet Trzeciego Wieku. Na terenie gminy Mrocza funkcjonuje 1 spółdzielnia socjalna (poza tym 1 spółdzielnia socjalna zaprzestała działalności) i 1 warsztat terapii zajęciowej oraz 1 noclegownia. Na terenie gminy Sadki znajdują się 2 dzienne domy pomocy społecznej. Wszystkie gminy realizują także w ramach zadań pomocy społecznej poradnictwo specjalistyczne. Ośrodki pomocy społecznej podejmują czynności służące przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom społecznym w postaci różnych form aktywizacji, w tym szkolenia, wykonywanie prac społecznie użytecznych. Udzielana jest także pomoc finansowa w postaci zasiłków i pomoc rzeczowa. Realizacja tych zadań związana była także z wdrażaniem systemowych projektów, ośrodki na terenie ORSG wyrażają potrzebę kontynuowania stosowanych form aktywizacji.

Tabela 41. Bezdomność na terenie gmin tworzących ORSG

Gmina	Liczba osób bezdomnych	Prowadzone działania w zakresie wsparcia osób bezdomnych
Kcynia	10	<ul style="list-style-type: none"> zasiłki wg potrzeb, zapewnienie schronienia
Mrocza	7	<ul style="list-style-type: none"> poradnictwo specjalistyczne(prawne, psychologiczne), posiłek kontrakty socjalne, opłacanie składek zdrowotnych, wsparcie finansowe (zasiłki), konsultacje z terapeutami ds. uzależnień, praca socjalna
Sadki	7	<ul style="list-style-type: none"> opłacenie pobytu w noclegowni, pozyskanie mieszkania dla 1 osoby bezdomnej, aktywizacja społeczna i zawodowa poprzez kontrakt socjalny

Źródło: informacja z gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego

Jak wynika z ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych (przeprowadzonego w styczniu 2015 roku), w regionie kujawsko-pomorskim przebywa prawie 4 tys. osób bezdomnych, w 68 gminach województwa. Zgodnie z danymi OZPS (Ocena Zasobów Pomocy Społecznej) w 2014 roku zaledwie w 11 gminach prowadzono indywidualne programy wychodzenia z bezdomności. W ujęciu powiatowym, najwyższy odsetek osób bezdomnych objętych indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności w populacji osób bezdomnych odnotowano w powiecie wąbrzeskim, prawie 59%, najniższy natomiast w mieście Toruniu – 4,3%. Wśród powiatów, w których nie zawarto żadnego indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności jest Powiat Nakielski (informacje z raportu „Ocena Zasobów Pomocy Społecznej w Województwie Kujawsko-Pomorskim za

2014 rok”, opracowanego przez ROPS Toruń 2015). Osoby bezdomne w odniesieniu do zjawiska wykluczenia społecznego stanowią grupę szczególnego ryzyka, wyróżnioną jako odbiorcy kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020. Na terenie ORSG występuje brak odpowiedniej skali wsparcia dla osób bezdomnych, gdyż w gminach powiatu nakielskiego w 2014 r. nie zrealizowano żadnego indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności. Biorąc pod uwagę powyższe informacje niezbędne jest podjęcie działań w celu wdrożenia na terenie ORSG indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. Przewiduje się finansowanie zadania ze środków własnych gmin ORSG.

Biorąc pod uwagę znaczną skalę problemów w postaci dużej liczebności grupy osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także potrzeby osób niepełnosprawnych konieczne jest podjęcie różnorodnych działań na rzecz ograniczenia skali i zmniejszenia dolegliwości tych zjawisk. Dotyczy to zarówno osób dorosłych jak i dzieci. Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym wymagają wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabaw i zajęć sportowych oraz wsparcia rozwoju zainteresowań. Ważną formą działań powinno być utworzenie i funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego (dom dziennego pobytu) dla osób wymagających usług opiekuńczych oraz dla seniorów. Dla zdiagnozowanych w poszczególnych gminach konkretnych grup beneficjentów trzeba także zorganizować działania aktywizujące z elementami włączenia zawodowego. Poszczególne gminy ORSG wskazują na konieczność rozwijania form aktywności społecznej. Działania w tym obszarze powinny być skierowane na aktywizację społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez różnego rodzaju warsztaty i szkolenia. Kompleksowym wsparciem należy objąć rodziny wymagające pomocy w zakresie wypełniania ról społecznych i opiekuńczo-wychowawczych poprzez rozwój i tworzenie oferty spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży dzięki działalności placówki wsparcia dziennego. Należy wziąć pod uwagę, że np. na terenie gminy Kcynia w 8 placówkach oświatowych odbywają zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla 272 dzieci i młodzieży, z czego 85 na terenie miejskim, prowadzone w ramach działań profilaktycznych i finansowane przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu po 1 godz. Gmina nie posiada żadnej placówki wsparcia dziennego spełniającej kryteria ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która świadczy swoje usługi w sposób ciągły i większym wymiarze czasu dla danej społeczności. W 2014 roku pracą asystenta rodziny objętych było aż 31 wieloprotblemowych rodzin, w których było 78 dzieci. W tych rodzinach występowały problemy takie jak; trudności opiekuńczo- wychowawcze, przemoc, alkoholizm, niepełnosprawność. Dzieci z tych rodzin wymagają niejednokrotnie wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego , zabaw i zajęć sportowych oraz wsparcia rozwoju zainteresowań.

Priorytetowe znaczenie w tym obszarze potwierdza fakt, iż zgodnie z zapisami w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020, jeden z 3 celów strategicznych dotyczy wzrostu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, zwłaszcza poprzez wsparcie działalności społeczno-zawodowej.

Dla właściwej realizacji zadań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym konieczne jest podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na terenie ORSG Powiatu Nakielskiego. Dotyczy to także instytucji zlokalizowanych na terenie gmin niewchodzących w skład ORSG tj. w Nakle nad Notecią i w Szubinie. Zgodnie z zapisami dokumentu Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 w zakresie tworzenia i rozwoju systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, istotne znaczenie ma wzmocnianie instytucji pomocy społecznej, w tym także poprzez podnoszenie kompetencji pracowników pomocy i integracji społecznej.

Tabela 42 Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2013r. w poszczególnych gminach należących do ORSG

Gmina	Przyczyny korzystania z pomocy społecznej za 2013r. w poszczególnych gminach (liczba osób)														
	Ubóstwo	Bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Przemoc w rodzinie	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	Alkoholizm	Narkomania	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	Zdarzenie losowe	Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna
Kcynia	2034	8	628	1991	667	468	535	10	0	118	0	13	0	10	0
Mrocza	618	18	439	1335	355	181	434	7	0	81	1	20	0	21	0
Sadki	802	2	472	578	204	111	208	22	0	78	0	6	0	6	0
ORSG	3454	28	1539	3904	1226	760	1177	39	0	277	1	39	0	37	0

Źródło: informacja z gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego

Wykaz potrzeb w zakresie infrastruktury pomocy społecznej.

- Zwiększenie powierzchni biurowej **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle** nad Notecią o dodatkowe pomieszczenia (pokoje dla pracowników, pomieszczenie na posiedzenia zespołów ds. oceny sytuacji dziecka), z uwagi na niekomfortowe warunki pracy w ciasnych pomieszczeniach.
- Dostosowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Nakle nad Notecią do standardów wyznaczonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Ośrodek zajmuje niewielką część Domu Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią, w związku z czym brakuje miejsca do pełnego wykorzystania możliwości i umiejętności terapeutów oraz zasobów sprzętowych ośrodka. Mając na względzie istniejący stan rzeczy, dostosowanie do standardów ŚDS winno nastąpić poza budynkiem Domu Pomocy Społecznej. Termin dostosowania placówki do wymaganych standardów upływa z końcem 2018 roku.
- W **Domu Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią** uzupełnienia wymagają elementy ocieplenia i elewacji budynku. Uszkodzenia spowodowane przez ptaki, które wydrapują warstwę elewacyjną wraz ze styropianem. Remontu bieżącego wymagają również ciągi komunikacyjne w częściach socjalnych i magazynowych (hole, korytarze, dojścia do wind). Zasadnym byłoby również zamontowanie w ciągach komunikacyjnych poręczy dla osób mających problemy z samodzielnym poruszaniem się. Potrzebne są też uzupełnienia w zakresie podstawowego wyposażenia placówki.

Na obszarze ORSG Powiatu Nakielskiego brakuje miejsc do opieki nad osobami starszymi, jak również niepełnosprawnymi i zależnymi. Problem wydaje się istotny biorąc pod uwagę aktualne trendy demograficzne, a więc starzejące się społeczeństwo, wydłużającą się długość życia. Jednocześnie zmiany w sferze gospodarczo – społeczne: angażująca praca zawodowa praca za granicą, konsumpcyjny tryb życia, mobilność młodych ludzi, powodują że dzieci często nie mają czasu, możliwości opieki nad starzejącymi się rodzicami. Zgodnie z danymi Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2014 powiat nakielski charakteryzuje się ograniczoną skalą rozwoju placówek aktywizujących osoby starsze (tj. kluby i świetlice dla osób starszych), gdyż jedynie w gminie Kcynia funkcjonuje tego typu infrastruktura. Jednocześnie na tym obszarze odnotowuje się jedną z najniższych wartości wskaźnika liczby miejsc w DPS przypadających na 10 tys. mieszkańców (5 najniższa lokata wśród wszystkich 23 powiatów z wartością 9, zdecydowanie niższa od średniej województwa 19,1). Potwierdza to zatem priorytetowe znaczenie oddziaływania w tym obszarze. Warto również podkreślić, iż działania w zakresie zwiększenia dostępu do usług społecznych dla osób starszych stanowią jeden z kluczowych kierunków interwencji w ramach Priorytetu 4 – Przeciwdziałanie negatywnym skutkom przemian demograficznych wyróżnionego w dokumencie Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020.

Problemy

Sfera pomocy społecznej boryka się z wieloma problemami takimi jak: niedostateczna oferta w zakresie aktywizacji i dokształcania osób niepełnosprawnych; brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych; niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, brak wystarczającej ilości miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi, braki w wyposażeniu obiektów infrastruktury pomocy społecznej. Zauważalne są potrzeby w zakresie wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Potencjały

Rozwojowi potencjału instytucji pomocy społecznej sprzyja to, że istniejące obiekty stwarzają możliwości modernizacji i rozbudowy.

7. Ochrona zdrowia, sport i rekreacja, kultura, organizacje pozarządowe

7.1. Ochrona zdrowia

Na terenie powiatu nakielskiego zlokalizowanych jest 19 aptek (8 w Nakle nad Notecią, 1 w Ślesinie, 3 w Szubinie, 1 w Rynarzewie, 1 w Turze, 2 w Kcyni, 2 w Mroczy, 1 w Sadkach) oraz 3 punkty apteczne (1 w Paterku i 2 w Sadkach). Na jedną aptekę ogólnodostępną na terenie powiatu nakielskiego w 2013 roku przypadały 4832 osoby. Wskaźnik ten jest wyższy niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego, która w 2013 roku wynosił 3608 osób na jedną aptekę ogólnodostępną. W placówkach ochrony zdrowia na terenie powiatu nakielskiego pracowało w 2013 roku 188 lekarzy (w roku 2010 - 190), 24 lekarzy dentyistów, 226 pielęgniarek, 43 położne (dane GUS).

Nowy Szpital w Nakle i Szubinie Sp. z o.o., którego udziałowcem jest powiat nakielski należy do Grupy Nowy Szpital, która jest największą w Polsce siecią prywatnych szpitali. Oferuje opiekę medyczną od podstawowej opieki zdrowotnej poprzez specjalistyczne badania i porady aż po leczenie szpitalne. Szpital posiada doskonale wyposażone oddziały, nowoczesny sprzęt i wykwalifikowaną kadrę medyczną. Wykonuje specjalistyczne badania w pracowniach: rentgenodiagnostyki, ultrasonografii oraz endoskopii. Posiada poradnię kardiologiczną. Szpital posiada następującą bazę: 7 oddziałów z 243 łózkami, 13 pracowni, 31 poradni, Szkołę rodzenia, POZ, Zakład Opiekuńczo-Lecniczy, Nowe Ratownictwo Medyczne. Szpital w Nakle posiada następujące oddziały: Blok Operacyjny, Oddział Chirurgiczny Ogólny z pododdziałem, Oddział Chorób Wewnętrznych. Szpital w Szubinie posiada następujące oddziały: Blok Operacyjny, Oddział Chirurgiczny, Oddział Dziecięcy, Oddział Noworodkowy, Oddział Ginekologiczno-Położniczy, Oddział Chorób Wewnętrznych.

W zakresie ochrony zdrowia istotne znaczenie odgrywa bliskość szpitali uniwersyteckich tzn. Szpital Uniwersytecki im. dr. Antoniego Jurasza w Bydgoszczy, Szpital Uniwersytecki nr 2 im. dr. Jana Biziela w Bydgoszczy, oraz Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka w Bydgoszczy, które jest jednym z nielicznych w Polsce oraz jedynym w województwie kujawsko-pomorskim szpitalem wyposażonym w PET-CT-Biograph.

Na terenie gmin wchodzących w skład ORSG zlokalizowane są placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Problemy zgłaszane przez przedstawicieli lokalnej społeczności to przede wszystkim słaba dostępność specjalistycznych usług medycznych. Częściowo jest to rekompensowane przez możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w pobliskiej Bydgoszczy przez mieszkańców terenu ORSG.

Tabela 43. Przychodnie na terenie ORSG

Gmina	Liczba przychodni	Liczba osób przypadających na 1 przychodnię
Kcynia	5	2715
Mrocza	4	2331
Sadki	1	7322

Źródło: GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r.

7.2. Sport i rekreacja

Przez teren powiatu przebiegają liczne szlaki turystyczne. Na terenie powiatu znajduje się 11 szlaków pieszych (2 żółte, 4 zielone, 4 niebieskie oraz 1 czerwony) o łącznej długości 269,2 km, a także 15 tras rowerowych, które przebiegają w sposób dający możliwość zwiedzenia najciekawszych obiektów kulturalnych, historycznych i przyrodniczych. Łączna długość tras rowerowych wynosi 616 km. Jedną z tras jest międzynarodowa trasa rowerowa R1, zaczynająca się w Izabeli, przez Mrocze w kierunku Bydgoszczy. Przez

teren powiatu przebiega także trasa Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, która przebiega od Nakła nad Notecią, przez Występ, Potulice, do granic powiatu i kończy się w Toruniu.

Na terenie powiatu nakielskiego organizowane są liczne turnieje i rozgrywki sportowe (piłka nożna, siatkówka, pływanie, biegi) oraz promowany jest zdrowy styl życia. W powiecie działają liczne kluby sportowe. Domy Kultury oferują różnorodne zajęcia sportowe: m.in. Nordic Walking, tenis stołowy, zajęcia taneczne dancehall, aerobik dla pań, sekcje taneczne, sekcje hip-hop, zajęcia z samoobrony, jogę oraz gimnastykę.

Na terenie powiatu nakielskiego znajduje się 40 klubów sportowych oraz 5 Stowarzyszeń Kultury Fizycznej i Związków Sportowych. W powiecie prężnie działa turystyka wodna – liczne szlaki kajakowe sprawiają, iż region staje się atrakcyjnym miejscem dla amatorów sportów wodnych.

7.3. Instytucje kultury na terenie powiatu

W obszarze powiatu nakielskiego istnieją cztery muzea: Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią, Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna w Szubinie, Muzeum Komunikacji w Paterku i Pałuckie Muzeum Techniki Wojskowej i Uzbrojenia w Kowalewku. Najważniejsze obszary aktywności tych instytucji to: organizacja historycznych sesji popularno-naukowych, działalność wydawnicza, współorganizacja przeglądu zespołów folklorystycznych oraz organizacja wystaw stałych. Na terenie powiatu zlokalizowane są 23 biblioteki i 13 punktów bibliotecznych. W 2013 r. na terenie powiatu nakielskiego funkcjonowały instytucje kultury, należące do sektora publicznego, m.in. Nakielski Ośrodek Kultury im. Zygmunta Kornaszewskiego, Szubiński Dom Kultury oraz wiejskie domy kultury. Najciekawsze inicjatywy kulturalne wymieniono w załączniku nr 4.

Powiat Nakielski nie posiada bardzo dużej ilości obiektów zabytkowych, jednak silnie rozwinięta jest tutaj działalność kulturalna prowadzona przez domy kultury czy świetlice wiejskie. Instytucje kultury na terenie ORSG działają prężnie, podejmując głównie inicjatywy, które ma na celu ochronę tradycji i promocję regionu. Zdiagnozowanym problemem jest niewystarczająca ilość środków na rozwinięcie szerszej działalności, zwłaszcza na wsiach. Instytucje kultury wymagają wsparcia finansowego w zakresie podejmowanych inicjatyw oraz w zakresie infrastruktury.

7.4. Instytucje kultury na terenie gmin ORSG

Gmina Kcynia

Rolę instytucji kultury pełni Gminne Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej w Kcyni, które powstało w 2013 r. w wyniku połączenia dwóch instytucji kultury tj. Biblioteki Publicznej Gminy i Miasta Kcynia oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury im. Klary Prillowej w Kcyni. Działalność kulturalna w gminie Kcynia obejmuje organizowanie różnego rodzaju imprez plenerowych, konkursów plastycznych i fotograficznych, wystaw, pokazów, prelekcji oraz prowadzenie stałej działalności merytorycznej wyrażonej w różnorodnych sekcjach i kołach zainteresowań. Przy GCKiB w Kcyni działa kilkanaście kół zainteresowań i sekcji. Biblioteka posiada 2 filie biblioteczne w Chwaliszewie i Sipiorach. Oprócz wypożyczalni książek dla dorosłych, dzieci i młodzieży, biblioteka doczekała się czytelni Internetowych w Kcyni jak i w filiach bibliotecznych. Zasoby biblioteczne obecnie liczą ponad 41.000 woluminów. Głównym problemem jest brak odpowiedniej ilości pomieszczeń. Centrum Kultury posiada tylko dwie sale, w których prowadzone są wszystkie w/w sekcje, koła zainteresowań, a także wystawy, prelekcje. Do wielu występów niezbędna jest scena, która nie mieści się w pomieszczeniach Centrum. Ponadto Centrum Kultury sprawuje nadzór na eksponatami muzealnymi pochodzącymi z Pałuckiej Izby Muzealnej, której w chwili obecnej działalność jest zawieszona, ze względu na brak pomieszczeń w budynku Centrum Kultury.

Potrzeby w zakresie renowacji obiektów - adaptacja budynku po dworcu kolejowym w Kcyni na potrzeby utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Gmina Mrocza

Główne obiekty infrastruktura kultury to:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Mroczy – wiele elementów obiektu wymaga remontu.

- Wiejski dom Kultury w Witosławiu – budynek po kapitalnym remoncie z dobrymi warunkami do prowadzenia działalności animacyjnej i edukacji kulturalnej).
- 13 świetlic wiejskich z przyległymi placami zabaw, obiekty nowe przeznaczone dla mieszkańców sołectw, wykorzystywane m.in. przez aktywne koła kół gospodyń wiejskich (13 kół), w świetlicach prowadzone są zajęcia animacyjne dla dzieci. W dwóch sołectwach powstały świetlice tematyczne:
 - Krukówko- Centrum Turystyki Rowerowej z możliwością wypożyczenia rowerów,
 - Wiele - „Ptasi Raj” z zapleczem ornitologicznym i wieżą widokową.
- Rościmin - nad jeziorem Rościńskim - stacja harcerska z wyposażeniem w kajaki (obozy harcerskie dla dzieci z terenu powiatu nakielskiego).
- Miejsko – Gminna Biblioteka Publiczna w Mroczy posiadająca swoją bazę lokalową w Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury, filia biblioteki w Witosławiu z bazą lokalową w Wiejskim Domu Kultury w Witosławiu.

Gmina Sadki

Gmina Sadki posiada Gminny Ośrodek Kultury i utrzymuje 10 świetlic wiejskich. Wszystkie wymagają kompleksowego remontu, termomodernizacji wraz z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w celu zminimalizowania kosztów utrzymania. Gmina Sadki posiada również Gminną Bibliotekę Publiczną w Sadkach wraz z filiami oraz prężnie działający Gminny Ośrodek Kultury, którego siedziba mieści się w budynku urzędu gminy. Zasoby i potencjały kulturowe na terenie gmin ORSG zostały opisane w załączniku nr 5.

Samorządy gminne dysponują niewystarczającą ilością środków finansowych na działalność kulturalną i sportową, a problemy związane z aktywnym udziałem w kulturze mieszkańców gmin tworzących ORSG, pogłębiają się w wyniku upowszechniania się niekorzystnego modelu życia i zbyt małego zaangażowania społeczeństwa w sprawy lokalne.

7.5. Organizacje pozarządowe

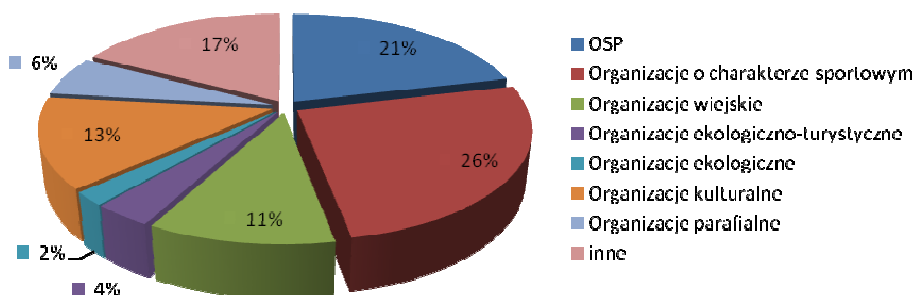
Na terenie powiatu nakielskiego działa łącznie 154 organizacje pozarządowych, w tym:

- 9 stowarzyszeń zwykłych,
- 48 stowarzyszeń/ klubów o charakterze sportowym,
- 97 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Organizacje pozarządowe to również Ochotnicze Straże Pożarne – na terenie powiatu są 42 jednostki OSP, w tym 18 będących w systemie KRSG (Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy).

Spektrum działania poszczególnych organizacji pozwala na realizację wielu zadań. Wśród organizacji pozarządowych najliczniejszą grupę stanowią organizacje prowadzące działalność sportową, działalność kulturalną, a także Ochotnicze Straże Pożarne i organizacje działające na rzecz rozwoju wsi.

Wykres 25. Organizacje pozarządowe w powiecie nakielskim

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nakle nad Notecią.

Zlecanie realizacji zadań publicznych w formie wspierania, wraz z udzielaniem dotacji, odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert, ogłaszanych w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wychodząc naprzeciw lokalnym organizacjom powiat nakielski wspólnie z LGD „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk” wypracował mechanizm finansowania lokalnych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe w formie refundacji środków. Z udzielanych przez powiat nakielski nieoprocentowanych pożyczek może skorzystać każda organizacja pozarządowa mająca siedzibę na terenie powiatu nakielskiego i realizująca projekt na tym terenie, bez względu na profil prowadzonej działalności.

Analizując sytuację województwa kujawsko-pomorskiego pod kątem liczebności organizacji pozarządowych, powiat nakielski uplasował się na 7 pozycji pod względem ilości organizacji pozarządowych (najwięcej: powiat inowrocławski – 321, najmniej: powiat grudziądzki – 85). Średnia liczba organizacji pozarządowych na powiat w województwie kujawsko pomorskim to 167. Potrzeba podejmowania działań na rzecz wzrostu aktywności społecznej jest, w opinii uczestników warsztatów strategicznych, kluczową sprawą w sferze funkcjonowania społeczności na obszarach wiejskich.

Pomimo bardzo dobrych doświadczeń w zakresie działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich, a także wiodącej aktywności Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, uczestnicy warsztatów strategicznych oceniali jako niewystarczającą aktywność sektora organizacji pozarządowych.

Potrzeby:

Instytucje kultury, jak i obiekty zabytkowe wymagają wsparcia finansowego zarówno w odniesieniu do samej infrastruktury, jak i prowadzonej działalności. Takie wsparcie pozwoli na wykorzystanie posiadanych potencjałów.

Potencjały:

Dobre doświadczenia działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich oraz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Krajny i Pałuk.

8. Infrastruktura i transport

8.1. Wodociągi i kanalizacja

W zakresie infrastruktury technicznej kluczowe znaczenie dla jakości życia ma dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Na obszarach wiejskich rośnie także oczekiwanie na dostęp do sieci gazowej. Te elementy infrastruktury mają także duże znaczenie dla ochrony środowiska. Sytuację w tym zakresie obrazuje poniższa tabela.

Tabela 44. Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji w roku 2013 w %

Jednostka terytorialna	Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków	Ludność w % korzystająca z instalacji		
		wodociągowej	kanalizacyjnej	gazowej
Gmina Kcynia	1	78,5	22,4	26,6
Gmina Mrocza	1	86,0	49,4	--
Gmina Sadki	--	82,2	26,6	--
Powiat Nakielski	5	87,3	48,3	26,0
Województwo kujawsko-pomorskie	140	91,2	66,1	44,8

Źródło: opracowanie własne -GUS –Woj. Kujawsko-Pomorskie. Podregiony, Powiaty, Gminy 2014 r.

Dane z tabeli wskazują, że w zakresie dostępu do sieci wodociągowych stan na terenie ORSG odbiega od poziomu powiatowego i wojewódzkiego, ale nie jest to wielka dysproporcja. Znacznie gorzej sytuacja wygląda w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kcynia i Sadki, które są skanalizowane w niewielkim stopniu. W tym zakresie niezbędne są dalsze inwestycje.

Gmina Kcynia

Na podstawie uchwały Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 marca 2015 r. wyznaczono aglomerację Kcynia o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 4128 z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Kcynia. Na terenie nowej aglomeracji wg danych z końca 2014 r. przebywało 4913 osoby. Liczba osób podłączonych do sieci (stan grudzień 2014) wynosiła ok. 3046 osób. Liczba mieszkańców planowanych do podłączenia wyniosła 852 osoby. Gmina Kcynia planuje dalszą rozbudowę sieci kanalizacyjnej w mieście Kcynia. Ścieki komunalne z terenu Gminy Kcynia odprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w Kcyni, jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna której zasięg obejmuje całą aglomerację.

Woda uzdatniana dla zaopatrywania potrzeb bytowych mieszkańców Gminy Kcynia dostarczana jest siecią wodociągową eksploatowaną przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni (wodociągi głównie dla miasta Kcynia), Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie (dla większości wsi w gminie). Na terenie Gminy Kcynia eksploatowanych jest 8 ujęć komunalnych. Poza ujęciami własnymi eksploatowanymi przez ZGKiM Sp. z o.o. w Kcyni i KPWiK Sp. z o.o. Szubin, na terenie Gminy mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z ujęć komunalnych położonych także poza granicami Gminy Kcynia (ujęcie Królikowo w gminie Szubin zaopatrujące miejscowość Górki Dąbskie).

Gmina Mrocza

Wyznaczona w poprzednim okresie Aglomeracja nr PLPM 047 obejmowała wyłącznie teren gminy Mrocza, a pierwotna wielkość aglomeracji określona została na 7 238 RLM. Na etapie wdrażania Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) w 2008 roku zweryfikowano wielkość Aglomeracji Mrocza przez ponowne jej wyznaczenie Rozporządzeniem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Nr 24/2008. Rozporządzenie formalnie obowiązuje do chwili obecnej. Obecnie funkcjonująca Aglomeracja Mrocza nr PLKP 047 posiada wielkość równoważnej liczby mieszkańców 11 111 (11 111 RLM) z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w miejscowości Mrocza. Obszar Aglomeracji obejmuje miasto Mrocza i wsie na terenie gminy Mrocza.

Obecnie **Gmina Mrocza jest w trakcie zmiany aglomeracji** (dokument „Aktualizacji Planu Aglomeracji Mrocza” został przesłany do Urzędu Marszałkowskiego w dniu 27 grudnia 2013 roku). Wskazana w dokumencie „Aktualizacja Planu Aglomeracji Mrocza” wielkość RLM proponowanej Aglomeracji Mrocza wyliczona została zgodnie z „Wytycznymi do tworzenia i zmiany aglomeracji” jako RLM = 9 198 RLM. Wśród miejscowości i obszarów planowanych do skanalizowania w granicach obszaru aglomeracji należy uwzględnić: miasto Mrocza (część miasta); miejscowość Chwałka (część miejscowości); Ostrowo (część miejscowości); Słupówko (część miejscowości); Drzewianowo (część miejscowości). Ścieki zbierane zbiorczym systemem kanalizacji doprowadzane są do komunalnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w obrębie gruntów miasta Mrocza (dz. nr 209/9 obręb Ostrowo). Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie Mrocza spowoduje dociążenie oczyszczalni ścieków dodatkowym ładunkiem zanieczyszczeń. Nie przewiduje się jednak potrzeby modernizacji lub rozbudowy oczyszczalni. Na terenie gminy Mrocza znajdują się 54 przydomowe oczyszczalnie ścieków. W gminie Mrocza znajdują się tereny o zabudowie rozproszonej, gdzie nie przewiduje się budowy zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej, bądź podłączenie do istniejącego systemu jest z przyczyn technicznych niemożliwe lub ekonomicznie nieuzasadnione.

Pobór wód odbywa się z ujęć w 3 miejscowościach: Rościmin, Witosław, Drzewianowo. Stacja Uzdatniania Wody znajdują się w 3 miejscowościach: Wiele, Modrakowo, Mrocza. Stan urządzeń jest dobry lub dostateczny –wymagają niewielkich modernizacji.

Planowane inwestycje:

- Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą techniczną dla miejscowości Mrocza-Chwałka-Ostrowo-Słupówko-Drzewianowo w gminie Mrocza.
- Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą techniczną osiedla Młodych w Mrocza.
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą techniczną dla miejscowości Mrocza-Matyldzin-Białowieża-Wyrza w gminie Mrocza.
- Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z infrastrukturą techniczną dla miejscowości Samsieczynek.

Gmina Sadki

Gmina Sadki należy do aglomeracji PLK 009. Wiodącą Gminą w ww. aglomeracji jest Gmina Nakło. Obszar aglomeracji został zawężony na terenie gminy do dwóch miejscowości: Sadki i Mrozowo. Na terenie aglomeracji znajduje się 30 przydomowych oczyszczalni. Na pozostałych obszarach gminy nie ma kanalizacji. Wskazana jest budowa przydomowych oczyszczalni. W chwili obecnej (maj 2015 roku) na terenie aglomeracji gmina nie planuje budowy kanalizacji sanitarnej.

Istnieje konieczność modernizacji przepompowni ścieków w miejscowościach: Samostrzel, Mrozowo i Dębowo, na obszarach o rozproszonej zabudowie budowy oczyszczalni przyzagrodowych, rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, w tym również dla odprowadzenia ścieków do oczyszczalni w Nakle nad Notecią, modernizacji i budowy dróg gminnych oraz obwodnic, sieci gazowej, energetycznej, elektrycznej, w tym z wykorzystaniem energii odnawialnej (elektrownie wiatrowe i wodne).

8.2. Gospodarka odpadami

Gmina Kcynia

Gmina Kcynia spełniając wymagania ww. przepisów prawa wprowadziła od 1 lipca 2013 r. nowy system gospodarowania odpadami w gminie. Obecnie system gminny według rozstrzygniętego przetargu na firmę odbierającą odpady od mieszkańców, obsługuje Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni. Zgodnie z podpisanym porozumieniem międzygminnym w celu utworzenia Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), wszystkie odpady komunalne zmieszane i ulegające biodegradacji trafiają do instalacji w Wawrzynkach gm. Żnin prowadzonej przez USKOK Żnin Sp. z o.o. Żnin. Spełniając obowiązek utworzenia Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) Gmina Kcynia utworzyła jeden taki punkt w mieście Kcyni. Podmiot prowadzącym PSZOK jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kcyni.

Gmina Mrocza

Na terenie Gminy Mrocza obowiązuje wdrożono nowy system gospodarki odpadami komunalnymi. Odbiorem odpadów zajmują się specjalistyczne firmy wybrane zgodnie z przepisami. Na terenie Gminy Mrocza w 2013 roku został utworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w wyodrębnionym miejscu z terenu Gminnego Składowiska Odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ostrowie gmina Mrocza. Jest on zarządzany przez Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Mroczy. Potrzeby inwestycyjne - konieczność utwardzenia części terenu Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Ostrowie oraz zakup nowych i remont posiadanych urządzeń.

Gmina Sadki

Na terenie gminy Sadki istnieje składowisko odpadów komunalnych w Ostrówcu. Nie ma sortowni odpadów. Na terenie składowiska został utworzony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy mogą oddać odpady problemowe. W PSZOKU nie zachodzą żadne procesy przetwarzania odpadów, które po zebraniu odpowiedniej ilości zostają przekazane do odzysku lub recyklingu. Występuje problem z pozbyciem się z PSZOK-u niektórych frakcji odpadów tam zgromadzonych (np. papy) i wysokie opłaty za zrzut odpadów na instalacjach.

8.3. Gospodarka niskoemisyjna

Samorząd powiatowy wdrażając politykę efektywności energetycznej i gospodarki niskoemisyjnej w ubiegłych latach dokonał modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej np. zrealizował zadania termomodernizacji w Zespole Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią, I Liceum Ogólnokształcącym w Szubinie, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Nakle nad Notecią, Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Samostrzelu. Natomiast gminy ORSG podejmowały jedynie w małym zakresie działania ograniczające emisję CO₂, a w związku z tym posiadają wiele obiektów, które wymagają kompleksowej termomodernizacji. Gminy wykazują nieefektywność energetyczną wielu budynków publicznych wymagających przeprowadzenia termomodernizacji, a także potrzeby w zakresie podejmowania działań na rzecz wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych w obiektach samorządowych. Zakładanym celem jest poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 25%. Jest to główny sposób na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i poprawę jakości powietrza.

Zgodnie z zapisami Strategii rozwoju województwa do roku 2020 ustalenia strategii w odniesieniu do aspektów funkcjonowania województwa w zakresie polityki energetycznej istotna jest promocja pozytywnych (proekologicznych) postaw i innowacyjnych rozwiązań związanych z poprawą efektywności energetycznej (w tym przedsięwzięcia termomodernizacyjne oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii). Jednocześnie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, wskazuje że realizacja działań wpisujących się w zakres Priorytetów Inwestycyjnych 4c i 4e musi wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej dla danego obszaru. Wszystkie gminy powiatu nakielskiego przygotowują

dokumenty, w tym zakresie, a budynki, których właścicielem jest Powiat Nakielski zgłoszone zostały do tych dokumentów.

Gmina Mrocza

Obecnie gmina Mrocza nie posiada planów gospodarki niskoemisyjnej. Jednak jeszcze w 2015 roku planowane jest opracowanie tego dokumentu. Lista obiektów sektora publicznego wyznaczonych do głębokiej termomodernizacji:

- Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji – ul. Śluzowa 6;
- Przedszkole Miejskie w Mroczy – ul. Łąkowa 5;
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – ul. Łąkowa 7;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej – Plac Wolności 5.

Ponadto, w zasobach mieszkaniowych Gminy Mrocza (właściciel Gmina Mrocza) znajdują się 22 budynki wielorodzinnej wymagające modernizacji energetycznej.

Gmina Sadki

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Sadki jest obecnie w trakcie opracowywania. Planowany termin przyjęcia planu to grudzień 2015. Inwestycje w zakresie termomodernizacji planowane przez Gminę Sadki:

- termomodernizacja budynku komunalnego z oddziałem przedszkolnym w Bninie,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Radziczu,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej i OSP w Jadwiżynie,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Mrozowie,
- termomodernizacja wraz z rozbudową budynku OSP w Sadekach,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Dębionku,
- termomodernizacja świetlicy wiejskiej w Kraczkach,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej i budynku OSP w Bninie wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Śmielin,
- termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w miejscowości Łódzia.

W ramach działań na rzecz obniżenia emisji gazów cieplarnianych planowana jest budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego w następujących miejscowościach: Sadki, Śmielin, Mrozowo, Kraczki, Dębionek, Broniewo, Dębowo, Łódzia, Anieliny, Radzicz, Machowo, Samostrzel, Bnin, Jadwiżyn, Liszkówko. Uzasadnieniem dla realizacji projektu są wysokie koszty zakupu energii, wysokie koszty utrzymania i konserwacji. Efektem realizacji inwestycji będzie spadek emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie rocznego zużycia energii.

Na terenie Gminy Sadki występują braki w infrastrukturze drogowej – szczególnie odczuwalna jest niedostateczna jest ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych. Planowana jest budowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych. Główne elementy składowe sieci to:

- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Sadek do Śmielina,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Sadek do Mrozowa,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Sadek do Samostrzela do Gromadna,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Sadek do Radzicza,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Radzicza do Liszkówka,
- budowa ścieżki pieszo-rowerowej z Sadki-Samostrzel-Bnin-Jadwiżyn

Projekt będzie wynikał z planów gospodarki niskoemisyjnej. Budowa ścieżki przyczyniłaby się do ochrony środowiska i zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do środowiska. Dodatkowym uzasadnieniem dla realizacji projektu są wysokie koszty dojazdu do miejsc pracy, poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drogach publicznych, zwiększenie atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej na danym obszarze, zwiększenie atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej na danym obszarze.

Gmina Kcynia

Gmina Kcynia jest w trakcie przygotowania planu gospodarki niskoemisyjnej.

Inwestycje w zakresie termomodernizacji planowane przez Gminę Kcynia:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kcyni;
- Przedszkole Miejskie im. Ziemi Pałuckiej w Kcyni;
- Szkoła Podstawowa im. J. Czochralskiego w Kcyni;
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Palmierowie;
- Szkoła Podstawowa im. Błogosławionej Marii Karłowskiej w Dobieszewie;
- Gimnazjum w Chwaliszewie;
- Zespół Szkół w Mycielewie;
- Zespół Szkół w Dziewierzewie;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kcyni;
- Zespół Szkół Technicznych w Kcyni;
- toaleta publiczna w Kcyni.

Powiat Nakielski

Powiat Nakielski zgłosił planowane inwestycje do planów gospodarki niskoemisyjnej poszczególnych gmin. Inwestycje w zakresie termomodernizacji planowane przez Powiat Nakielski, w budynkach będących własnością powiatu:

- budynek Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Samostrzelu,
- budynek na ulicy Gimnazjalnej 10 w Nakle nad Notecią,
- internat I LO w Nakle nad Notecią,
- budynek PUP Nakło nad Notecią.

Przedstawione informacje wskazują na duże potrzeby w zakresie termomodernizacji budynków samorządowych i mieszkalnych. Przedstawiciele samorządów formułują także potrzeby w zakresie podejmowania działań na rzecz wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych w obiektach samorządowych. Te działania to przede wszystkim przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędne oświetlenie uliczne, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.

W celu zmniejszenia zużycia energii elektrycznej na ORSG zgłaszane są potrzeby modernizacji oświetlenia ulicznego poprzez wymianę istniejących lamp, na nowoczesne, energooszczędne lampy. Przyczyni się to nie tylko do pozytywnego wpływu na środowisko, ale również przyniesie gminom spore oszczędności w zakresie opłat za energię elektryczną. Modernizacja oświetlenia ulicznego planowana jest w gminie Sadki.

8.4. Odnawialne źródła energii

Energia wody

Na terenie powiatu nakielskiego funkcjonuje kilka instalacji produkujących energię ze źródeł odnawialnych. Wśród urządzeń opierających się o energię wody znajdują się następujące małe elektrownie wodne (MEW):

1. MEW na stopniu piętrzącym Gromadno (gm. Kcynia) - moc instalowana: 80 kW.
2. MEW na stopniu piętrzącym Nakło Zachód (gm. Nakło) - moc instalowana: 218 – 236 kW;
3. MEW Wyrza (gm. Mrocza) - moc instalowana: do 30 kW;
4. MEW Radzicz (gm. Sadki) - - moc instalowana: do 75 kW.

Energia wiatru

Według mapy wietrzności opracowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej województwo kujawsko-pomorskie mieści się w strefie bardzo korzystnej (II strefa) i korzystnej (III strefa) do pracy siłowni wiatrowych. Najkorzystniejsze warunki pod względem wietrzności znajdują się w południowej i wschodniej części województwa, a szczególnie w powiatach: mogileńskim, **nakielskim**, żnińskim, brodnickim, rypińskim, lipnowskim, włocławskim oraz radziejowskim. Atrakcyjność województwa pod względem warunków

wietrznych powoduje, że energetyka wiatrowa cieszy się ogromnym powodzeniem i szerokim zainteresowaniem zarówno wśród inwestorów, jak i właścicieli gruntów, a to skutkuje coraz częstszą obecnością turbin w krajobrazie.

Tabela 45. Wykaz elektrowni wiatrowych na terenie powiatu - stan na 30 czerwca 2014 r.

Lp.	Położenie	Liczba	Moc nominalna
1	Łachowo gm. Szubin	1	500 kW
2	Kcynia	1	400 kW
3	Łwno gm. Kcynia	2	2 x 250 kW
4	Malice gm. Kcynia	2	2 MW

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nakle nad Notecią.

Energia słoneczna

O praktycznej możliwości wykorzystania energii słonecznej decydują przede wszystkim warunki klimatyczne oraz wysokie nakłady inwestycyjne związane z instalacją kolektorów słonecznych. Położenie geograficzne województwa kujawsko-pomorskiego, w tym i powiatu nakielskiego umożliwia opłacalną ich instalację. Na terenie powiatu nakielskiego funkcjonuje szereg instalacji do podgrzewania wody w zabudowie jednorodzinnej. Kolektory słoneczne zainstalowano również w Komendzie Powiatowej Straży Pożarnej w Nakle oraz Jednostce Ratunkowo-Gaśniczej w Szubinie.

Energia z biomasy

Spośród wieloletnich roślin energetycznych najczęściej uprawiany w województwie kujawsko-pomorskim jest miskant olbrzymi (trawa kępowa osiągająca wysokość 2,0 – 3,5 m, wykorzystywana do celów energetycznych) - założonych jest 860 ha¹ plantacji tej rośliny. W powiecie nakielskim plantacje miskanta olbrzymiego szacuje się na 20 ha (1 gospodarstwo – Królikowo, gm. Szubin). Paliwo z biomasy jest ogólnodostępne w handlu, stąd funkcjonowanie systemów indywidualnych nie jest uzależnione od dostępności biomasy na terenie regionu, a z uwagi na fakt, iż powiat nakielski ma charakter rolniczy - produkcja biomasy stanowi potencjalną szansę dla rozwoju powiatu.

Energia z biogazu

Na terenie powiatu nakielskiego nie odzyskuje się biogazu z istniejących składowisk odpadów komunalnych. Składowiska wyposażone zostały w instalacje odgazowującą z uwagi na zagrożenie wybuchem. Jednak odzysk gazu w ilościach wytwarzanych na składowiskach odpadów jest ekonomicznie nieuzasadniony. W miejscowości Ostrowo (gm. Mrocza) planowana jest biogazownia rolnicza o mocy od 1,2 MW do docelowej 1,9 MW.

Energia ziemi i wód podziemnych

Nie doszukano się istnienia potencjału geotermalnego na terenie powiatu nakielskiego, co wynika z odwiertów wykonanych w rejonie Minikowa i Szubina.

8.5. Komunikacja

Przez teren powiatu nakielskiego płynie rzeka Noteć, która wraz z Kanałem Bydgoskim stanowi część ważnego szlaku wodnego Wschód – Zachód, łączącego Wisłę z Odrą oraz przez system kanałów z Europą Zachodnią. Dostępność komunikacyjną powiatu nakielskiego podnosi także bliskość portu lotniczego w Bydgoszczy, odległego od centrum powiatu o około 30 km, mającego połączenie z Warszawą oraz lotniska międzynarodowego Poznań – Ławica, leżącego w odległości około 120 km od Nakła.

Infrastruktura drogowa.

Sieć komunikacyjną drogową powiatu nakielskiego tworzą następujące drogi krajowe:

¹ Dane na 31 grudnia 2012 r.

- Droga Krajowa nr 5 (Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Lubawka – do granicy państwa). Przebiega ona z południowej części powiatu na część wschodnią – od granicy z powiatem bydgoskim, przez Rynarzewo, Kołaczkowo, Łachowo, Szubin (obwodnica), Kowalewo, aż do granicy z powiatem żnińskim (kujawsko-pomorskie).
- Droga Krajowa nr 10 (od granicy państwa – Szczecin – Piła – Nakło nad Notecią – Toruń – Płońsk) Na terenie powiatu droga krajowa nr 10 przebiega od granicy z powiatem pilskim przez Sadki, Nakło, Ślesin do granicy z powiatem bydgoskim. Stanowi ona dogodny dojazd do miasta stołecznego Warszawy.

Na terenie powiatu nakielskiego jest ponad 400 kilometrów dróg powiatowych, w tym bitumicznych - 335 km. Ich stan systematycznie się poprawia, a mimo to ponad 60 km określany jest mianem „krytyczny”. Na 18% dróg powiatowych występuje stan awaryjny i jest potrzebne natychmiastowe działanie. Stan techniczny dróg gminnych jest niezadowalający, ale ulega stałej poprawie. Występuje na nich duży stopień skoleinowania nawierzchni drogowej oraz nie są one przystosowane do przenoszenia dużych obciążeń.

W 2013 roku ruszyła budowa obejścia Nakła nad Notecią o długości 2 km. Inwestycja zostanie skończona w 2015 roku. Obwodnica będzie częścią drogi wojewódzkiej nr 241. Inwestycja pozwoli wyprowadzić ruch ciężkich samochodów z centrum miasta, a także poprawi skomunikowanie miejscowej cukrowni i terenów przemysłowych w pobliskim Paterku z drogą krajową nr 10.

Wszystkie podmioty z terenu ORSG (Gmina Sadki, Kcynia, Mrocza i Powiat Nakielski) zgłaszają potrzebę pilnych modernizacji dróg powiatowych oraz gminnych i są zainteresowane możliwościami pozyskania środków zewnętrznych ze źródeł krajowych i unijnych. W ich ocenie niezbędna jest także budowa nowych ciągów pieszych i pieszko-rowerowych, odczuwalny jest zwłaszcza brak ścieżek rowerowych łączących główne miejscowości powiatu. W kilku gminach wykonano różnej długości ścieżki rowerowe lub inne wydzielone ciągi służące separacji ruchu rowerowego i samochodowego. Kierowano się głównie potrzebami komunikacyjnymi lokalnych społeczności, a więc te drogi nie stanowią spójnej sieci. W tej dziedzinie identyfikują się bardzo rozległe problemy np. istnieje ścieżka rowerowa wzdłuż obwodnicy Mroczy, ale brakuje skomunikowania Mroczy z miejscowością Krukówko, w której jest centrum rowerowe.

Samorządy gminne i powiatowy zaangażowały się w opracowanie koncepcji tras rowerowych na obszarze powiatu nakielskiego. Potrzeba opracowania takiej koncepcji wynika między innymi z pozytywnego oddziaływania inwestycji w infrastrukturę rowerową m. in. na rozwój sektora usług świadczonych dla turystów, propagowanie zdrowego stylu życia i wykorzystanie transportu rowerowego, jako alternatywnego środka transportu. Jednocześnie promowanie strategii niskoemisyjnych jest dla ORSG niezwykle ważne ze względu na szczególne uwarunkowania przyrodnicze (obszar NATURA 2000). Znacząca ilość obszarów chronionych, rezerwaty przyrody, skupiska ptactwa wodnego oraz potencjał do rozwoju turystyki weekendowej i przyrodniczej sprawiają, że priorytetowym celem gmin ORSG jest obniżanie emisji CO₂. W tym zakresie samorządy również widzą konieczność rozwoju ścieżek pieszko –rowerowych, które będą służyć mieszkańcom jako sposób dojazdu do pracy czy szkoły, jak i odwiedzającym rejon turystom. Obecna infrastruktura jest niewystarczająca.

Biorąc pod uwagę układ głównych korytarzy transportowych na terenie powiatu oraz dążąc do stworzenia funkcjonalnych powiązań pomiędzy poszczególnymi trasami wytypowano propozycje korytarzy tras rowerowych, ważnych z punktu widzenia ruchu rowerowego. Układ ten w dalszej części pracy nad „Koncepcją zintegrowanej sieci tras rowerowych,” posłuży do określenia rekomendacji dla konkretnych projektów infrastruktury rowerowej (koncepcje konsultowanych zintegrowanych tras rowerowych stanowią załącznik do Strategii).

Infrastruktura kolejowa i wodna

Miasto Nakło nad Notecią usytuowane jest przy głównych szlakach komunikacyjnych obejmujących węzeł kolejowy i trakt wodny (rzeka Noteć i Kanał Bydgoski). Ważnym dopełnieniem sieci drogowej powiatu są linie kolejowe o znaczeniu państwowym Szczecin – Bydgoszcz. W opinii mieszkańców likwidacja lokalnych połączeń kolejowych pogorszyła dostępność komunikacyjną gmin należących do ORSG.

Powiat nakielski posiada dogodne połączenie wodne z całą Europą (Międzynarodowa Droga Wodna E70). Drogi wodne łączące Odrę i Wisłę stanowią naturalne szlaki turystyczne. „Wielka Pętla Wielkopolski”, łączy się poprzez kanały Odra - Hawela i Odra - Szprewa z potężną siecią dróg wodnych zachodniej Europy, a poprzez Wisłę i jeziora mazurskie oraz Kanał Augustowski z drogami wodnymi Niemna i Dniepru. Liczącą 690 km drogę wodną tworzą: rzeka Noteć (205 km), droga wodna Warta- Kanał Bydgoski (146, 6 km) i rzeka Warta (338,4 km).

Komunikacja autobusowa

Komunikacja autobusowa zorganizowana jest na bazie Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Bydgoszczy Sp. z o.o. oraz firm prywatnych obsługujących wiele linii, między innymi linie: Nakło - Paterek, Nakło - Występ - Gorzeń, Nakło - Mrocza (przez Chrzastowo), Nakło - Szubin (przez Paterek i Wieszki) oraz Nakło - Sadki (przez Lubaszcz). Istniejące połączenia komunikacyjne w większości zaspokajają główne potrzeby transportowe mieszkańców powiatu, jednakże mieszkańcy gmin należących do ORSG zgłaszają dodatkowe potrzeby w zakresie rozwoju transportu zbiorowego.

- **Gmina Kcynia w zakresie rozwoju transportu zbiorowego zgłasza zapotrzebowanie na uruchomienie połączenia szynowego z Poznaniem.**
- **Potrzeby w zakresie transportu publicznego na terenie Gminy Mrocza - w gminie występuje niewystarczające skomunikowanie niektórych miejscowości z terenu wiejskiego z Miastem Mrocza.**
- **Gmina Sadki – istnieje potrzeba skomunikowania miejscowości z terenu gminy Sadki z Nakłem.**

Problemy i potrzeby

1. Cały powiat nakielski, a w szczególności teren ORSG boryka się ze złym stanem technicznym części dróg. W ocenie samorządów niedostateczna jest ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.
2. Braki w infrastrukturze przejawiają się w niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej i wodociągowej oraz dostępności sieci gazowej. Problemem jest stan wielu budynków publicznych, które wymagają przeprowadzenia termomodernizacji. Istotne są też potrzeby w zakresie wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych - przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędne oświetlenie uliczne, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.

Potencjały

Dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym). W wielu aspektach za ważny walor powiatu nakielskiego, w tym także terenu ORSG, należy uznać położenie w pobliżu Bydgoszczy. Dotyczy to takich obszarów jak: możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w Bydgoszczy, dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, oferta kulturalna i rozrywkowa.

9. Obszary wymagające interwencji/rewitalizacji w opinii samorządów gmin i samorządu powiatu

Jednostki samorządu terytorialnego z ORSG Powiatu Nakielskiego wskazują potrzeby przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Niewątpliwie, zgodnie z aktualnymi zasadami, powinna najpierw prowadzić do zniwelowania negatywnych zjawisk natury społecznej i gospodarczej, a następnie w środowiskowej i funkcjonalnej. W ramach przygotowań do działań rewitalizacyjnych samorządy gmin i powiatu tworzące ORSG, określiły wstępnie obszary problemowe w zakresie rewitalizacji. Efektem tych działań będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, wzrost potencjału gospodarczego oraz wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych. W ramach działań rewitalizacyjnych przewidywane są głównie inwestycje infrastrukturalne o mniejszej skali, będące uzupełnieniem planowanych lub zrealizowanych interwencji EFS i mające zarazem na celu wywołanie określonego efektu gospodarczego i społecznego na

zidentyfikowanym obszarze problemowym. W opinii samorządów ORSG rewitalizacja jest ważną częścią myślenia o rozwoju miasta czy gminy i powinna stać się kluczowym programem społecznym i gospodarczym w odniesieniu do zidentyfikowanych tam obszarów problemowych. Problemem ujawnionym na terenie gmin ORSG, zwłaszcza w gminie Mrocza, która w swej strategii rozwoju zakłada zwiększenie atrakcyjności gminy dla aktualnych i potencjalnych nowych mieszkańców, są kontrasty urbanistyczne tworzące enklawy ekonomicznie i społecznie marginalizowane.

Gmina Sadki to z kolei gmina w powiecie nakielskim, której społeczności dotyczy problem wyuczonej bezradności, zwłaszcza mieszkańców wsi popegeerowskich. Mieszkańców tych wsi, pozbawionych pracy, dotknął głęboki kryzys ekonomiczny destrukcyjny dla życia społecznego. Przejawił się w długotrwałym bezrobociu i znacznej migracji. Wskazane obszary do rewitalizacji w gminie to miejsca, z których korzystają mieszkańcy gminy, okolice szkoły do której uczęszczają dzieci i młodzież z terenu ORSG.

Gmina Kcynia

Rewitalizacja terenu wokół budynku byłego dworca kolejowego, przebudowa na obiekt mieszczący warsztaty terapii zajęciowej.

Gmina Mrocza

Gmina Mrocza posiada dokument pn. Lokalny Plan Rewitalizacji Miasta i Gminy Mrocza 2008 -2015.

Rewitalizacja centrum Miasta Mrocza wpłynie na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz ich integrację na poziomie lokalnym. Zwiększy również dostępność do zlokalizowanego w tym obszarze sektora gospodarczego. Wpłynie także na podniesienie atrakcyjności Rynku i okolic oraz poprawę jego wizerunku nie tylko wśród mieszkańców gminy, ale również wśród turystów. Kompleksowe zagospodarowanie terenu, wykonanie nowej nawierzchni oraz niezbędnej infrastruktury technicznej wpłynie na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz dostępność dla osób niepełnosprawnych.

Rewitalizacja Parku Jagiełły w Mroczy ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców oraz ich integrację na poziomie lokalnym. Wpłynie także na podniesienie atrakcyjności miejscowości nie tylko wśród mieszkańców gminy, ale również wśród turystów.

Obecnie teren Parku Jagiełły jest miejscem o niewykorzystanym potencjale. W Mroczy brakuje miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych. Byłby to pierwszy z etapów, który łączył centrum miasta z położonym na jej obrzeżach Jeziołem Hetmańskim. Realizacja powyższych założeń pozwoliła by na zaproponowanie zarówno mieszkańcom Mroczy, jak i osobom je odwiedzającym różnych form odpoczynku i rekreacji. W jednym miejscu osoby w różnym wieku miały by możliwość na atrakcyjne spędzanie czasu wolnego poprzez spacer, jazdy na rowerach, rolkach, nordic walking i wiele innych, dzieci miały by również miejsce do zabaw. Dodatkowo będzie możliwość do skorzystania z małej gastronomii, toalet i infrastruktury towarzyszącej. Rewitalizacja Parku Jagiełły w Mroczy wraz z budową ścieżki rowerowej w swym zakresie obejmować będzie m.in.:

- budowę utwardzonej ścieżki rowerowej (prowadzącą od ul. 5-go Stycznia przez Park Jagiełły do obwodnicy m. Mrocza), wraz z niezbędną infrastrukturą (ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice informacyjne),
- budowę budynku o charakterze usługowo-handlowym z ogólnodostępnymi toaletami dostosowanym dla osób niepełnosprawnych,
- budowę utwardzonych alejek wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie, ławki, kosze na śmieci),
- budowę placu zabaw,
- nowe nasadzenia różnego rodzaju roślinnością.

Gmina Sadki

Gmina Sadki przystąpiła do opracowywania planu rewitalizacji gminy. W dokumencie tym uwzględniony zostanie obszar przy rzece Rokicie. Planowane jest pozyskanie środków na rewitalizację terenów przy rzece

oraz obszaru przy szkole ponadpodstawowej i młodzieżowym ośrodku wychowawczym położony w miejscowości Samostrzel w ramach realizacji mechanizmu RLKS (projekt Powiatu Nakielskiego) .

Rewitalizacja - zagospodarowanie terenu przy rzece Rokitka, które będzie sprzyjać integracji społeczno-kulturalna mieszkańców gminy, zwiększeniu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej w regionie, promowaniu bogactwa walorów przyrodniczych porządkowaniu przestrzeni publicznej. Zagospodarowanie terenu będzie polegało na uatrakcyjnieniu i rozpowszechniające turystyczno-przyrodniczych walorów gminy Sadki, poprzez:

- zagospodarowanie przyległego terenu,
- nasadzenia drzew, krzewów i kwiatów,
- budowę sceny - w celu prowadzenia różnej działalności kulturalnej,
- utwardzenie projektowanych ciągów pieszych i placów,
- budowa oświetlenia – niskoemisyjnego,
- budowa lub doposażenie placu zabaw,
- montaż ławek parkowych, stojaków rowerowych, koszy na śmieci, ogrodzenie terenu

Powiat Nakielski

Rewitalizacja - ożywienie terenów nadbrzeżnych przy Przystani Wodnej w Nakle nad Notecią i nadanie im nowych funkcji. Są to obiekty o kluczowym znaczeniu dla specjalizacji gospodarczej powiatu, w tym także terenów wchodzących w skład ORSG. Realizacja projektu ma na celu mobilizację przedsięwzięć inwestycyjnych, oraz animację gospodarczą i społeczną poprzez zagospodarowanie nabrzeża na starej przystani. Działania podejmowane w związku z realizacją projektu mają na celu rozwiązywanie problemów gospodarczych poprzez utworzenie miejsca do świadczenia usług z zakresu turystyki sezonowej jak również mają na celu niwelację problemów społecznych, realizowanych na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem, ubóstwem i poprawę dostępu do usług.

Działania prowadzone na starej przystani powinny stanowić zaczątek działań rewitalizacyjnych dla całego nabrzeża. Bardzo ważne jest by rozwój nowych funkcji związanych z rzeką rozpocząć od tych na początku najprostszych, przyciągających mieszkańców do nabrzeża rzeki, jak np. - rekreacja i wypoczynek. Zagospodarowanie nabrzeża z myślą o atrakcjach np. dla rodzin z dziećmi z obszaru całego powiatu nakielskiego może być kolejnym krokiem obok wybudowania Przystani wodnej w Nakle w kierunku przywrócenia życia na tereny wzdłuż rzeki, jak i zwiększenia odczuwania rzeki jako integralnej części otaczającej przestrzeni. Stanowić to będzie ważny impuls gospodarczy dla wzmocnienia i rozwoju centrum rekreacyjnego dla całego powiatu nakielskiego jakim jest niewątpliwie nabrzeże wzdłuż Noteci.

Wstępnie określone obszary interwencji zostaną doprecyzowane po wydaniu wytycznych dotyczących wdrażania działań w ramach RPO WK-P 2014-2020. Na podstawie wytycznych Instytucji Zarządzającej zostaną opracowane Lokalne Programy Rewitalizacji.

Rewitalizacja terenu i obiektów w miejscowości Samostrzel – projekt dotyczy racjonalnego zagospodarowania parkowej i przyszkolnej przestrzeni wraz z odnową obiektów sportowych. Celem jest wykreowanie dla obszaru nowej funkcji społeczno-sportowej.

Problemy i potrzeby

Niedostateczna aktywność społeczności lokalnej, zarówno w zakresie społecznym jak i przedsiębiorczym. W związku z tym istnieje potrzeba podjęcia na terenie ORSG interwencji na obszarach problemowych, która przyczyni się do zmniejszenia występowania negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację osób zamieszkujących takie obszary oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.

PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Zróżnicowania wewnątrz obszaru ORSG i w ramach powiatu nakielskiego oraz cechy specyficzne gmin wchodzących w skład ORSG

Ocena jakości życia na podstawie danych statystycznych nie wykazuje znaczących różnic pomiędzy gminami wchodzącymi do obszaru ORSG. Analizując obszar powiatu, z racji wielkości miast oraz korzystniejszego położenia w pobliżu Bydgoszczy i w sieci drogowej, lepsze warunki życia i pracy oferują gminy niewchodzące do ORSG tj. Nakło i Szubin.

Podobnie stan rozwoju gospodarczego gmin wchodzących w skład ORSG można uznać za znacząco słabszy (np. z uwagi na mniejsze nasycenia „przedsiębiorczością” mieszkańców), gorsza jest także dostępność rynków pracy w otoczeniu ORSG (większa odległość do Bydgoszczy dla mieszkańców zachodnich terenów ORSG pogarsza ich szanse na zatrudnienie w tym mieście).

Specyficznymi cechami gmin należących do ORSG są następujące czynniki.

Peryferyjne położenie w stosunku do aglomeracji bydgosko-toruńskiej i w stosunku do lokalnych ośrodków funkcjonalnych tj. Nakła i Szubina, które ciążą do Bydgoszczy. Wynika to ze stosunkowo dużych odległości gmin należących do ORSG od ośrodków rozwojowych województwa w szczególności Torunia.

W aspekcie planowania strategii dla ORSG sytuację pogarsza włączenie największych ośrodków powiatowych – miasta Nakło nad Notecią i Szubina w obszar ZIT wojewódzkiego, co powoduje dezintegrację przestrzenną powiatu i zagrożenie brakiem koordynacji działań prorozwojowych na terenie powiatu zwłaszcza ze środków UE.

Niskie wskaźniki zaludnienia gmin: Kcynia, Mrocza, Sadki, utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych (kanalizacja, wodociągi), ale też zauważalne korzystne trendy demograficzne w zakresie przyrostu naturalnego, kompensujące ujemne saldo migracji na terenie gmin wchodzących w skład ORSG przyczyniające się do względnej stabilizacji liczby ludności.

Problemy i potrzeby ORSG Powiatu Nakielskiego

W ramach prac nad strategią ORSG zidentyfikowano wiele problemów, ale do najważniejszych zaliczono wymienione poniżej problemy i bariery rozwojowe. Podczas warsztatów w sposób uspołeczniony wypracowano listę problemów (załącznik nr 1) i analizę SWOT (załącznik nr 2). Elementy te stanowiły materiał pomocniczy do opracowania diagnozy i poniższej listy problemów i potencjałów. Materiał pomocniczy stanowiło też podsumowanie wyników sondażu opinii dotyczącej problemów i potencjałów ORSG (załącznik nr 3).

1. Zbyt mała dynamika sektora gospodarczego - na niewystarczający rozwój przedsiębiorczości wpływa mały potencjał rozwojowy lokalnych firm, dane wskazują, że mieszkańcy ORSG nie są zbyt przedsiębiorczy. Nie jest wystarczająco rozwinięty obszar wsparcia dla powstających mikrofirm, co wynika z małego potencjału sektora otoczenia biznesu.
2. Bariery dla rozwoju oferty turystycznej jest brak odpowiedniej infrastruktury. Przyczynia się do tego niewystarczająca oferta turystyki przyrodniczej oraz niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej, która złagodziłaby problem zbyt małej liczby miejsc noclegowych.
3. Niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej społeczeństwa - rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym i malejący w wieku przedprodukcyjnym. Systematycznie rośnie wskaźnik obciążenia demograficznego. Niż demograficzny i starzenie się społeczeństwa będą powodowały rosnące zapotrzebowanie na usługi dla starszych grup wiekowych takie jak usługi medyczne, opiekuńcze. Niskie wskaźniki zaludnienia utrudniające realizację inwestycji infrastrukturalnych, takich jak sieci wodociągowe i kanalizacyjne.
4. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy – stosunkowo wysoki poziom bezrobocia - ustabilizowana na wysokim poziomie stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bardzo duży udział osób młodych wśród osób bezrobotnych, niski udział osób z prawem do zasiłku w grupie osób bezrobotnych, w szczególności na obszarach wiejskich gmin tworzących ORSG.
5. W obszarze edukacji problemem są słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. W tym obszarze zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, doksztalcanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w

okresie przedszkolnym, niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.

6. Sfera pomocy społecznej boryka się z wieloma problemami takimi jak: niedostateczna oferta w zakresie aktywizacji i dokształcania osób niepełnosprawnych; brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych; niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, brak wystarczającej ilości miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi, braki w wyposażeniu obiektów infrastruktury pomocy społecznej. Zauważalne są potrzeby w zakresie wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
7. Cały powiat nakielski, a w szczególności teren ORSG boryka się ze złym stanem technicznym części dróg. W ocenie samorządów niedostateczna jest ilość ciągów pieszych i pieszorowerowych.
8. Braki w infrastrukturze przejawiają się w niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej i wodociągowej oraz dostępności sieci gazowej. Problemem jest stan wielu budynków publicznych, które wymagają przeprowadzenia termomodernizacji. Istotne są też potrzeby w zakresie wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych - przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędne oświetlenie uliczne, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.
9. Instytucje kultury, jak i obiekty zabytkowe wymagają wsparcia finansowego zarówno w odniesieniu do infrastruktury jak i do prowadzonej działalności. Wdrożone wsparcie pozwoli na wykorzystanie posiadanych potencjałów.
10. Niedostateczna aktywność społeczności lokalnej, zarówno w zakresie społecznym jak i przedsiębiorczym. W związku z tym istnieje potrzeba podjęcia na terenie ORSG interwencji na obszarach problemowych, która przyczyni się do zmniejszenia występowania negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację osób zamieszkujących takie obszary oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.

Potencjały rozwojowe ORSG Powiatu Nakielskiego

1. Rozwojowi gmin wchodzących w skład ORSG będą służyć zauważalne względnie korzystne trendy demograficzne w zakresie przyrostu naturalnego, kompensujące ujemne saldo migracji na terenie powiatu i gmin wchodzących w skład ORSG. Za korzystny należy uznać napływ osób na teren powiatu nakielskiego z sąsiedniej aglomeracji bydgoskiej. W ocenie zasobów demograficznych trzeba także uwzględnić rosnący poziom wykształcenia mieszkańców, w tym wykształcenia na poziomie wyższym i średnim. Ważnym walorem służącym rozwojowi ORSG jest dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych świadczących usługi edukacyjne na rzecz mieszkańców gmin tworzących ORSG.
2. Wysokie walory przyrodnicze w postaci dobrych gleb służących rozwojowi rolnictwa. Rozwinięte rolnictwo, duży potencjał rolniczy gruntów rolnych jest szansą w kontekście intensywnego rozwoju sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie. Ważna jest korzystna struktura obszarowa gospodarstw - występowanie dużych gospodarstw rolnych.
3. Walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny Noteci (duża liczba obszarów chronionych Natura 2000, rezerwaty), pozwalające na rozwój usług turystycznych, jako odpowiedź na rosnące zainteresowanie aktywnymi formami turystyki takimi jak turystyka wodna, rowerowa, turystyka weekendowa oraz turystyki poznawczej takimi jak: turystyka przyrodnicza, birdwatching, ekoturystyka. Ważnym zasobem jest też już funkcjonujący, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci, stanowiący bazę dla rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej oraz dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury. Wykorzystanie gospodarcze w kontekście gospodarki rybackiej – stawy rybackie oprócz funkcji gospodarczej pełnią ważną rolę jako zbiorniki retencyjne. Kształtują lokalny mikroklimat i wpływają na utrzymanie stabilnego poziomu wód gruntowych.
4. Dla rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy kluczowe znaczenie ma bliskość rynku pracy Bydgoszczy – jednego z centrów rozwoju aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Ważnym czynnikiem prorozwojowym jest prowadzona obecnie (połowa 2015 roku) budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku i planowane uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości ze wsparciem środków zewnętrznych. Funkcjonowanie Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie gminy Nakło będzie oddziaływać także na teren gmin należących do ORSG.

Korzystny układ komunikacyjny i nieduże odległości dojazdowe z miejscowości należących do gmin tworzących ORSG pozwolą na podejmowanie zatrudnienia także przez mieszkańców tych gmin.

5. Dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym). W wielu aspektach za ważny walor powiatu nakielskiego, w tym także terenu ORSG (choć w ograniczonym zakresie), należy uznać położenie w pobliżu Bydgoszczy. Dotyczy to takich obszarów jak: możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w Bydgoszczy, dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, oferta kulturalna i rozrywkowa.
6. Rozwojowi potencjału instytucji pomocy społecznej sprzyja to, że Istniejące obiekty stwarzają możliwości modernizacji i rozbudowy.
7. Dobre doświadczenia działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich oraz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Kajny i Pałuk.

Trendy rozwojowe i możliwości rozwoju ORSG Powiatu Nakielskiego

Trendy demograficzne i gospodarcze na obszarze ORSG mają charakter głównie negatywny. Zmiany struktury ludności powiatu nakielskiego w latach 2008-2013 sygnalizują występowanie trendu związanego z procesem starzenia się społeczeństwa. Powiat nakielski należy jednak do powiatów o młodej strukturze demograficznej, dominującą bowiem grupą jest ludność w wieku produkcyjnym. Jednak szacuje się, że do roku 2024 liczba osób w wieku produkcyjnym w powiecie nakielskim zmniejszy się o 7,6%. Pozytywnym trendem jest prawie dwukrotny wzrost liczby osób legitymujących się wykształceniem wyższym. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców powinien być pomocny w ograniczeniu skali bezrobocia.

Systematycznie maleje liczba przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne, wskaźniki przedsiębiorczości wykazują tendencje malejącą. Sytuację pogarsza to, że w sektorze przemysłowym na terenie powiatu również maleje liczba firm – główne ośrodki przemysłowe powiatu Nakło i Szubin są naturalnymi rynkami pracy dla mieszkańców obszaru ORSG. W dziedzinie gospodarczej znaczące szanse rozwojowe wykazują następujące branże – usługowa (rynek Bydgoszczy) oraz rolnictwo i turystyka. Rolnictwo jest uzależnione od koniunktury europejskiej, ale może podążać za korzystnymi trendami dla tego sektora w kraju związanymi z rosnącym eksportem. Turystyka może stać się poważną szansą rozwojową pod warunkiem zrealizowania wielu nowych inwestycji i skutecznej promocji. Powiat nakielski jest uzależniony od rozwoju swojego dominującego sąsiada jakim jest aglomeracja bydgoska. Sektor gospodarczy będzie nastawiony na rynek bydgoski i współpracę z firmami z Bydgoszczy. Podobnie najbardziej atrakcyjne miejsca pracy będą dostępne w Bydgoszczy. Wyjątkiem może być Kcynia, której mieszkańcy mogą także korzystać z zasobów stosunkowo bliskiej aglomeracji poznańskiej. Bydgoszcz będzie też ważną alternatywą pod względem usług medycznych, kulturalnych i edukacyjnych. Dotyczy to przede wszystkim mieszkańców Nakła i Szubina, ale w pewnym stopniu także mieszkańców Kcyni, Mroczy i Sadek.

II. TERYTORIALNY WYMIAR WSPARCIA

Teren ORSG Powiatu Nakielskiego z uwagi na swój niewielki zasięg (3 gminy o podobnym charakterze) nie wykazuje znaczących różnicowań, które powodowałyby konieczność istotnego różnicowania zakresu wsparcia na ich obszarze. W wymiarze przestrzennym na etapie formułowania kierunków strategii nie ma potrzeby określenia koncentracji działań. Na poziomie planu nie pojawiła się potrzeba formułowania szczególnych predyspozycji konkretnej gminy do podejmowania określonego rodzaju działań.

Wyraźne różnicowania wystąpią na etapie wdrażania konkretnych projektów co wiąże się głównie z możliwościami finansowania zadań przez poszczególne samorządy. Gorsze wskaźniki dla obszaru wiejskiego nie mogą być podstawą różnicowania podstawowych działań w obszarze edukacji, dostępu do kultury czy opieki medycznej, ponieważ usługi w tym zakresie kierowane są do ogółu mieszkańców i nie jest racjonalne ich dzielenie na mniejsze jednostki.

Można jedynie sformułować ogólne wskazanie, co do koncentracji działań w zakresie poprawy jakości nauczania na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, która stanowi bazę do dalszych etapów edukacji. W tym zakresie podejmowane działania przez samorząd powiatowy (szkoły ponadgimnazjalne) co do zasady łączą się z działaniami podejmowanymi przez samorządy gminne. Działania w wymiarze powiatowym w dziedzinie edukacji zawodowej i aktywność PUP Nakło mają zasadnicze znaczenie dla sytuacji w gminach tworzących ORSG.

Na pewno ważnym problemem mającym charakter zróżnicowany terytorialnie jest kwestia dostępności komunikacyjnej miejscowości nie leżących na głównych szlakach i oddalonych od powiatowych ośrodków funkcjonalnych (edukacja ponadgimnazjalna, miejsca pracy). Problem w tym, że możliwości interwencji samorządów gminnych i powiatowego w tym obszarze są minimalne.

Tabela 46. Główne problemy rozwojowe, cele szczegółowe i podejmowane działania w ramach ORSG Powiatu Nakielskiego w odniesieniu do poszczególnych priorytetów inwestycyjnych

Lp.	Priorytet inwestycyjny	Cel szczegółowy (operacyjny) strategii ORSG	Terytorialny wymiar wsparcia
1.	4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	2.3. Wdrażanie standardów ochrony środowiska	Na terenie ORSG jako ważny problem zidentyfikowano niewystarczający poziom działań w zakresie wprowadzenia gospodarki niskoemisyjnej w obiektach publicznych. Samorządy gmin i powiatu zidentyfikowały liczne obiekty, które powinny zostać zmodernizowane. W wielu z nich planuje się także zastosowanie odnawialnych źródeł energii. W ramach projektów podstawowych, poprawa efektywności energetycznej poprzez kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej zostanie przeprowadzona przez 3 samorządy - Powiat Nakielski, Gmina Sadki i Gmina Mrocza.
2.	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających	2.1: Modernizacja infrastruktury drogowej 2.3. Wdrażanie standardów ochrony środowiska	Promowanie strategii niskoemisyjnych jest dla ORSG niezwykle ważne ze względu na szczególne uwarunkowania przyrodnicze (obszar NATURA 2000). Znacząca ilość obszarów chronionych, rezerwaty przyrody, skupiska ptactwa wodnego oraz potencjał do rozwoju turystyki weekendowej i przyrodniczej sprawiają, że priorytetowym celem gmin ORSG jest obniżanie emisji CO ₂ . W tym zakresie samorządy widzą konieczność rozwoju ścieżek pieszo –rowerowych,

	oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu		które będą służyć mieszkańcom jako sposób dojazdu do pracy czy szkoły, jak i odwiedzającym rejon turystom. Obecna infrastruktura jest niewystarczająca. Na obszarze ORSG Powiatu Nakielskiego odczuwalna jest zbyt mała liczba ścieżek rowerowych służących poprawie bezpieczeństwa oraz obniżających wykorzystanie pojazdów spalinyowych. W ramach projektów komplementarnych Gmina Sadki planuje budowę energooszczędnego oświetlenia ulicznego i budowę ścieżki rowerowo-piesznej.
3.	6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	2.2. Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych	Ważnym problemem w obszarze infrastruktury technicznej jest kwestia dostępu mieszkańców do sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. W zakresie dostępu do sieci wodociągowych stan na terenie ORSG odbiega od poziomu powiatowego i wojewódzkiego, ale nie jest to wielka dysproporcja. Znacznie gorzej sytuacja wygląda w zakresie dostępu do sieci kanalizacyjnej. W tym zakresie niezbędne są dalsze inwestycje. W ramach projektów podstawowych, inwestycje w zakresie rozbudowy instalacji wodno-kanalizacyjnych zostaną zrealizowane przez 2 samorządy: Gmina Kcynia – „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w mieście Kcynia”, Gmina Mrocza – „Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Chwałka i Ostrowo w gminie Mrocza – II etap”.
4.	6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	3.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców 3.2: Promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich	Potrzeba podejmowania działań na rzecz wzrostu aktywności społecznej jest kluczową sprawą w sferze funkcjonowania społeczności na obszarach wiejskich. Ważną społecznie potrzebą jest promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich. W ramach projektów komplementarnych planowana jest realizacja projektów: Gmina Mrocza - „Przebudowa, modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Mroczy z zastosowaniem rozwiązań energooszczędnych oraz zagospodarowaniem terenu wokół obiektu”; Gmina Kcynia - „Teraz Wy! – program aktywizacji społecznej w gminie Kcynia”, Gmina Sadki – „Razem możemy więcej-aktywna integracja powiatu nakielskiego”; Powiat Nakielski - „Aktywizacja społeczno-kulturalna społeczności lokalnej w świetlicach wiejskich”.
5.	6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę	1.3: Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu	W ramach projektów komplementarnych Gmina Sadki planuje realizację projektu „Budowa ścieżki edukacyjno-przyrodniczej”.
6.	9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej,	1.1: Wykorzystanie	Gminy należące do ORSG Powiatu Nakielskiego rozważają podjęcie działań w zakresie rewitalizacji z

	gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	potencjału gospodarczego 1.3: Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu 3.4: Rewitalizacja i kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych	funduszy zewnętrznych po ukazaniu się stosownych wytycznych. Działania rewitalizacyjne są bezpośrednio powiązane z celami Strategii ORSG dotyczącymi szeroko rozumianego rozwoju gospodarczego, wspierania przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy. Problemem zdiagnozowanym w strategii ORSG jest m.in. zbyt mała dynamika sektora gospodarczego i niewystarczający rozwój przedsiębiorczości. W ramach projektów rezerwowych Gmina Mrocza planuje rewitalizację Parku Jagiełły, natomiast w ramach projektów komplementarnych Gmina Mrocza przygotowuje rewitalizację centrum miasta Mrocza przez wykonanie połączenia komunikacyjnego miasta Mrocza z wybudowaną obwodnicą, poza tym Powiat Nakielski planuje rewitalizację terenów nadbrzeżnych w pobliżu przystani na Noteci.
7.	10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	3.3: Edukacja na wysokim poziomie 3.5: Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb i wymagań	W obszarze edukacji zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, dokształcanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym. W ramach projektów podstawowych Powiat Nakielski i Gmina Kcynia zrealizuje projekt oddziaływujący na obszar całego powiatu „Nowoczesna szkoła zawodowa najlepszym wyborem”, Gmina Kcynia zrealizuje projekt „Adaptacja i wyposażenie sal w 4 szkołach podstawowych gminy Kcynia na potrzeby świadczenia usług edukacji przedszkolnej” a Gmina Mrocza zrealizuje projekt „Budowa przedszkola w Mroczy”. W ramach projektów rezerwowych Gmina Sadki planuje realizację projektu „Rozbudowa szkoły na potrzeby oddziału przedszkolnego”.
8.	8iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	3.5: Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb i wymagań	Nie przewidziano projektów w priorytecie PI 8iv.
9.	9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	1.2: Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy 3.6: Rozwój form opieki i usług	Problemy zdiagnozowane w sferze rynku pracy to stosunkowo wysoki poziom bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bardzo duży udział osób młodych wśród osób bezrobotnych, niski udział osób z prawem do zasiłku w grupie osób bezrobotnych, w szczególności na obszarach wiejskich gmin tworzących ORSG. Przewiduje się realizację

		wspierających środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym	następujących projektów komplementarnych: Powiat Nakielski /WTZ PELIKAN - „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych – uczestników instytucjonalnych form wsparcia oraz ich otoczenia”, Powiat Nakielski - „„Pracuje a więc nie świruje” – zindywidualizowane i kompleksowe działania na rzecz poprawy szans na zatrudnienie oraz zdolności funkcjonowania w społeczeństwie młodzieży z MOW-u”.
10.	9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	3.6: Rozwój form opieki i usług wspierających środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym	<p>W sferze polityki społecznej istnieje potrzeba podjęcia działań dla rozwiązania następujących problemów: niedostateczna oferta w zakresie aktywizacji i dokształcania osób niepełnosprawnych; brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych; niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, brak wystarczającej ilości miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi, braki w wyposażeniu obiektów infrastruktury pomocy społecznej. Zauważalne są potrzeby w zakresie wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektów rezerwowych przewidziano następujące projekty: Gmina Kcynia - „Poprawa dostępu do usług terapeutycznych poprzez utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej” i „Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – świetlica opiekuńczo- wychowawcza z 3 filiami (I i II etap)”. W ramach projektów komplementarnych planuje się realizację projektów: Powiat Nakielski - „Gospodarstwa opiekuńcze od idei do powstania”, „Jestem rodzicem – program wsparcia pieczy zastępczej na terenie powiatu nakielskiego”, „Rozwój zainteresowań dziecka szansą na lepszą przyszłość– program wsparcia i rozwoju rodziny na ORSG Powiatu Nakielskiego”.</p> <p>Poza tym w ramach projektów komplementarnych przewidziano następujące projekty: Powiat Nakielski - „Pomagam profesjonalnie – podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek pomocy społecznej na terenie ORSG Powiatu Nakielskiego”, Gmina Kcynia - „Utworzenie i funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego (dom pobytu dziennego pobytu) dla osób wymagających usług opiekuńczych oraz seniorów”, Powiat Nakielski - „Senior w Domu”.</p>
11.	10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z	3.3: Edukacja na wysokim poziomie 3.5: Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i	<p>W obszarze edukacji zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach m.in. poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, dokształcanie nauczycieli. W ramach projektów podstawowych, w sferze edukacji Powiat Nakielski przygotował projekt zmierzający do poprawienia efektów kształcenia: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego”.</p>

	uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb i wymagań	
12.	10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	1.2: Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy 3.3: Edukacja na wysokim poziomie	W obszarze edukacji zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach m.in. poprzez prowadzenie zajęć dodatkowych, doksztalcenie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W ramach projektów podstawowych zostanie zrealizowany projekt przygotowany przez Powiat Nakielski „Szkoła zawodowa świadomym wyborem. II Edycja”.

III. CELE ROZWOJOWE

Cele rozwojowe strategii ORSG Powiatu Nakielskiego

W trakcie prac nad strategią przyjęto 3 cele strategiczne dla ORSG Powiatu Nakielskiego:

- 1. ROZWÓJ GOSPODARKI POPRZECZ KREOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OGRANICZENIE BEZROBOCIA**
- 2. POPRAWA ZAGOSPODAROWANIA POWIATU W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO**
- 3. AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I SPRAWNE USŁUGI**

Celom strategicznym przyporządkowane cele operacyjne pełniące rolę priorytetów inwestycyjnych.

Cel strategiczny nr 1:

ROZWÓJ GOSPODARKI POPRZECZ KREOWANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I OGRANICZENIE BEZROBOCIA

Priorytet inwestycyjny - cel operacyjny 1.1:

Wykorzystanie potencjału gospodarczego

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niekorzystna sytuacja na rynku pracy - wysoki poziom bezrobocia, sektor gospodarczy charakteryzuje się małą dynamiką, peryferyjność terenu ORSG w stosunku do regionalnych i lokalnych ośrodków rozwoju.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: walory przyrodnicze obszaru – dolina Noteci, rozwinięte sektor rolniczy i wysoki potencjał rozwojowy rolnictwa, budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku, położenie w pobliżu Bydgoszczy.

Realizacja celu – przedsięwzięcia w ramach celu będą dotyczyły wspierania rozwoju przedsiębiorczości bazującej na lokalnych zasobach (m.in. przetwórstwo produktów rolnych na małą skalę, usługi turystyczne), wdrażanie zadań w ramach celu będzie odbywało się m.in. w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wpływ na rozwój obszaru: tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości, rozwój przetwarzania produktów rolnych.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.2:

Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niekorzystna sytuacja na rynku pracy - wysoki poziom bezrobocia, sektor gospodarczy charakteryzuje się małą dynamiką, słabe wyniki egzaminów w szkolnictwa zawodowego, niski poziom wykształcenia ukierunkowanego na potrzeby rynku pracy, system edukacji niedostosowany do potrzeb rynku pracy. Braki w zakresie wyposażenia szkół, zajęć dodatkowych, doksztalcanie nauczycieli.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych, rozwój Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku, położenie w pobliżu Bydgoszczy – ośrodka rozwiniętego przemysłu.

Realizacja celu – przedsięwzięcia w ramach celu będą polegały na wdrażaniu projektów poprawiających kompetencje absolwentów w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy, projektów dotyczących osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wpływ na rozwój obszaru: ograniczenie bezrobocia, tworzenie nowych miejsc pracy poprzez samozatrudnienie absolwentów.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.3:

Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niekorzystna sytuacja na rynku pracy - wysoki poziom bezrobocia, sektor gospodarczy charakteryzuje się małą dynamiką, brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej, niewystarczająca oferta turystyki przyrodniczej, niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny Noteci, rosnące zainteresowanie aktywnymi formami turystyki, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci, dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury, położenie w pobliżu Bydgoszczy, którego mieszkańcy są potencjalnymi klientami oferty turystycznej.

Realizacja celu – przedsięwzięcia rozwijające i promujące ofertę turystyczną ORSG.

Wpływ na rozwój obszaru: ograniczenie bezrobocia, tworzenie nowych miejsc pracy poprzez samozatrudnienie absolwentów, rozwój przedsiębiorczości.

Cel strategiczny nr 2:

POPRAWA ZAGOSPODAROWANIA POWIATU W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.1:

Modernizacja infrastruktury drogowej

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: zły stan techniczny części dróg, niedostateczna ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, zwłaszcza brak ścieżek rowerowych.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym), prowadzona rozbudowa sieci dróg powiatowych, w tym budowa obwodnicy Nakła nad Notecią.

Realizacja celu – przedsięwzięcia poprawiające stan dróg - remonty i przebudowa dróg gminnych i powiatowych, budowa ścieżek rowerowych.

Wpływ na rozwój obszaru: korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego rozwój przedsiębiorczości, w efekcie zmniejszenie skali bezrobocia, poprawa jakości życia mieszkańców.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.2:

Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: braki w infrastrukturze przejawiają się w niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej i wodociągowej.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: stosunkowo dobry poziom rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej.

Realizacja celu – przedsięwzięcia polegające na modernizacji sieci wodociągowej, rozwoju sieci kanalizacyjnej i modernizacji oczyszczalni ścieków.

Wpływ na rozwój obszaru: korzystne warunki dla rozwoju gospodarczego, poprawa jakości życia mieszkańców.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.3:

Wdrażanie standardów ochrony środowiska

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: nieefektywność energetyczna wielu budynków publicznych wymagających przeprowadzenia termomodernizacji, a także potrzeby w zakresie podejmowania działań na rzecz wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych w obiektach samorządowych.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: istniejąca infrastruktura publiczna we władaniu samorządów.

Realizacja celu – przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędnego oświetlenia ulicznego, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.

Wpływ na rozwój obszaru: obniżenie szkodliwych emisji do atmosfery, obniżenie kosztów funkcjonowania instytucji publicznych, promowanie inwestycji i technologii proekologicznych w środowisku lokalnym.

Cel strategiczny nr 3:

AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO I SPRAWNE USŁUGI

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.1:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niewystarczająca aktywność sektora organizacji pozarządowych.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: dobre doświadczenia działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich oraz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Kajny i Pałuk.

Realizacja celu – przedsięwzięcia aktywizujące społeczności lokalne poprzez inicjatywy obywatelskie, kulturalne i edukacyjne.

Wpływ na rozwój obszaru: wzrost aktywności społecznej budującej także aktywność na innych polach, kształtowanie postaw przedsiębiorczych, ograniczenie dystansu w zakresie dostępu do kultury środowisk wiejskich.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.2:

Promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niewystarczająca ilość środków finansowych na działalność kulturalną i sportową, zły stan techniczny wielu obiektów kultury nie w pełni wykorzystany potencjał istniejących obiektów kultury.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: istniejące obiekty domy kultury, świetlice wiejskie, dziedzictwo kulturowe i historyczne Krajin i Pałuk.

Realizacja celu – przedsięwzięcia rozwijające ofertą kulturalną i infrastrukturę kultury w lokalnych środowiskach, projekty wdrażające lokalne inicjatywy kulturalne i edukacyjne oraz kreujące liderów i animatorów lokalnych, budowa świetlic wiejskich w miejscowościach, doposażenie placów zabaw.

Wpływ na rozwój obszaru: wzrost aktywności społecznej, ograniczenie dystansu w zakresie dostępu do kultury środowisk wiejskich, zapewnienie warunków dla rozwoju różnorodnej działalności w środowiskach lokalnych.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.3:

Edukacja na wysokim poziomie

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim, duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, doskazywanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych.

Realizacja celu – przedsięwzięcia poprawiające jakość kształcenia w różnych aspektach funkcjonowania szkół (zajęcia dla uczniów, doskazywanie nauczycieli, uzupełnienie wyposażenia).

Wpływ na rozwój obszaru: wzrost szans młodych ludzi na zdobycie zawodu adekwatnego do potrzeb rynku pracy, w konsekwencji ograniczenie bezrobocia i wsparcie rozwoju gospodarczego.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.4:

Rewitalizacja i kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niekorzystne zmiany w strukturze wiekowej społeczeństwa, niekorzystna sytuacja na rynku pracy - wysoki poziom bezrobocia, niewystarczający rozwój przedsiębiorczości, ograniczona żeglowność Noteci w ramach drogi wodnej E70 i brak wystarczających środków zagospodarowanie brzegów Noteci, brak odpowiedniej infrastruktury dla rozwoju oferty turystycznej, niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci.

Realizacja celu - przedsięwzięcia: projekty z zakresu rewitalizacji technicznej terenów i obiektów mających znaczenie dla rozwoju terenu ORSG z uwagi na problemy społeczne i promowanie rozwoju gospodarczego.

Wpływ na rozwój obszaru: rozwój sektora turystycznego, rozwój przedsiębiorczości, ograniczenie bezrobocia, poprawa jakości życia mieszkańców.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.5:

Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb i wymagań

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: istniejące obiekty samorządowe.

Realizacja celu – przedsięwzięcia zwiększające dostępność opieki przedszkolnej na terenie gmin tworzących ORSG.

Wpływ na rozwój obszaru: poprawa dostępu do usług w zakresie opieki nad dziećmi, umożliwienie podjęcia zatrudnienia osobom wychowującym dzieci.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.6:

Rozwój form opieki i usług wspierających środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym

Cel jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy: niedostateczna oferta w zakresie aktywizacji i doksztalcania osób niepełnosprawnych, niedostateczne formy opieki i brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych; niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych; brak wystarczającej ilości miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi, braki w wyposażeniu obiektów infrastruktury pomocy społecznej, zbyt mała ilość usług wspierających rodziny zastępczy oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cel wykorzystuje potencjały obszaru: istniejące obiekty użyteczności publicznej i wysoki potencjał gminnych i powiatowych instytucji pomocy społecznej.

Realizacja celu – przedsięwzięcia polegające na tworzeniu i wsparciu funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem i łagodzeniem problemów z zakresu wykluczenia społecznego i niepełnosprawności.

Wpływ na rozwój obszaru: ograniczenie skali i dolegliwości niekorzystnych sytuacji życiowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Spójność strategii z dokumentami o charakterze strategicznym w otoczeniu ORSG Powiatu Nakielskiego.

Spójność Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego

Dokument strategiczny szczebla krajowego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 Trzecia fala nowoczesności	<p>Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cel 3- Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki• Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” <p>Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska• Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych <p>Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none">• Cel 3- Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki• Cel 6 – Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”

Dokument strategiczny szczebla krajowego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p> <p>Sprawne i efektywne państwo</p> <p>Konkurencyjna gospodarka</p> <p>Aktywne społeczeństwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych. <p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 określa trzy obszary strategiczne. Cele strategiczne ORSG zawierają się w dwóch z tych obszarów.</p> <p>Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel III.1. Integracja społeczna ○ Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych <p>Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu ○ Cel III.1. Integracja społeczna <p>Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko ○ Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego • Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel III.1. Integracja społeczna ○ Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020</p> <p>Regiony</p> <p>Miasta</p> <p>Obszary wiejskie</p>	<p>Cele strategiczne ORSG Powiatu Nakielskiego wpisujące się w cele Krajowej strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020:</p> <p>Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów - Cel 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji poza miastami wojewódzkimi; Cel 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne <p>Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 1 Wspomaganie wzrostu konkurencyjności – Cel 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne • Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych – Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe; <p>Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi wpisuje się w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych - Cel 2.1. Wzmacnianie spójności w układzie krajowym; Cel 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe; Cel 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Cele strategiczne ORSG Powiatu Nakielskiego wpisują się w następujące cele Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030:</p> <p>Cel 2 - Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla</p>

Dokument strategiczny szczebla krajowego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
	rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Cel 3 – Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Cel 4 – Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Dokument strategiczny szczebla regionalnego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego przyczynia się do realizacji poszczególnych Priorytetowych Obszarów Strategii Województwa między innymi przez: <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z celem strategicznym: <ul style="list-style-type: none"> - Gospodarka i miejsca pracy, - Tożsamość i dziedzictwo • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z celem strategicznym: <ul style="list-style-type: none"> - Dostępność i spójność - Gospodarka i miejsca pracy • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z celem strategicznym: <ul style="list-style-type: none"> - Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi, - Tożsamość i dziedzictwo
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Cele strategiczne ORSG Powiatu Nakielskiego wpisują się w Cel strategiczny I Ukształtowanie innowacyjnych i kreatywnych postaw społeczności regionu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa.
Założenia polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego jest zgodna z założeniami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020, gdyż wskazuje problemy społeczno-gospodarcze oraz ich rozwiązania.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego przyczynia się do realizacji poszczególnych Priorytetowych Obszarów RPO między innymi przez: <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z Osią Priorytetową 8 Aktywni na rynku pracy – Priorytet Inwestycyjny 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników; Osią Priorytetową 4 Region przyjazny środowisku - Priorytet Inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z Osią Priorytetową 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie – Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.; Osią Priorytetową 4 Region przyjazny środowisku – Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami. • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z Osią

Dokument strategiczny szczebla regionalnego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
	<p>Priorytetową 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność – Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego i walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; Osią Priorytetową 11 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność – Cel tematyczny 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją; Osią Priorytetową 4 Region przyjazny środowisku - Priorytet Inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego; Osią Priorytetową 10 Innowacyjna edukacja – Cel tematyczny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.</p>

Dokument strategiczny szczebla lokalnego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
Strategia Rozwoju Powiatu Nakielskiego do 2020 roku	<p>Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego przyczynia się do realizacji poszczególnych Priorytetowych Obszarów Strategii Rozwoju Powiatu Nakielskiego do 2020 roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z Celem strategicznym 1. Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia Cel operacyjny: 1.1. Wykorzystanie potencjału gospodarczego powiatu 1.2. Dostosowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy 1.3. Budowanie marki powiatu w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z Celem strategicznym 2. Poprawa zagospodarowania Powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego Cel operacyjny: 2.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej 2.2. Wdrażanie standardów ochrony środowiska 2.3. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej powiatu • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z Celem strategicznym 3. Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi Cel operacyjny: 3.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców 3.2. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz zapewnienie rozwoju instytucji kultury
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza na lata 2008-2020	<p>Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego koresponduje z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza na lata 2008 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z: - rozwój turystyki i rekreacji rozumiany jako szansa wykorzystania zasobów miasta i gminy w zakresie wzrostu dochodów uzyskiwanych z turystyki poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej, - poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców poprzez rozwój bazy oświatowej i zwiększenie oferty edukacyjnej i sportowej, jako podstawowy sposób osiągnięcia mobilności na rynku pracy, ograniczania bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej ludności, • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z: - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska,

Dokument strategiczny szczebla lokalnego	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
	<p>poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej; - aktywizacja gospodarcza-rozwoj przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, między innymi poprzez różnicowanie źródeł utrzymania ludności; - zwiększenie oferty i działań w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej, w tym na rzecz bezpieczeństwa socjalnego poprzez między innymi budowę mieszkań socjalnych - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kcynia na lata 2008-2015	<p>Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego koresponduje z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kcynia na lata 2008 – 2015</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z: <ul style="list-style-type: none"> - Cel strategiczny 3 – wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej, - Cel strategiczny 4 – Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z: <ul style="list-style-type: none"> - Cel strategiczny 1 – Tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy, • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z: <ul style="list-style-type: none"> - Cel strategiczny 3 – wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej, - Cel strategiczny 4 – Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców
Strategia Rozwoju Gminy Sadki na lata 2008-2020	<p>Strategia ORSG Powiatu Nakielskiego koresponduje z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Gminy Sadki na lata 2008 – 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Cel strategiczny nr 1: Rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczenie bezrobocia, który zgodny jest z: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki i rekreacji rozumiany jako szansa wykorzystania zasobów miasta i gminy w zakresie wzrostu dochodów uzyskiwanych z turystyki poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej, - poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców poprzez rozwój bazy oświatowej i zwiększenie oferty edukacyjnej i sportowej, jako podstawowy sposób osiągnięcia mobilności na rynku pracy, ograniczania bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej ludności, • Cel strategiczny nr 2: Poprawa zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego zgodny z: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej • Cel strategiczny nr 3: Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi zgodny z: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej; - aktywizacja gospodarcza-rozwoj przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, między innymi poprzez różnicowanie źródeł utrzymania ludności; - zwiększenie oferty i działań w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej, w tym na rzecz bezpieczeństwa socjalnego poprzez między innymi budowę mieszkań socjalnych - rozwój infrastruktury technicznej jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej

Komplementarność z Lokalną Strategią Rozwoju RLKS i innymi planami

Dokument strategiczny	Założenia dokumentu, z którym spójne są cele Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego
Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność	Gminy planujące realizować projekty w ramach priorytetów 9d Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz 9vi Strategii rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność, powinny współtworzyć z Lokalną Grupą Działania strategię RLKS na lata 2014-2020 wykazującą zgodność ze Strategią ORSG.
Lokalny/Gminny Program Rewitalizacji	Strategia ORSG Powiatu powinna zawierać projekty w zakresie rewitalizacji społeczno-gospodarczej. Jednak Opracowanie Lokalnych/Gminnych Programów Rewitalizacji będzie możliwe po pojawieniu się szczegółowych wytycznych dotyczących rewitalizacji. Wtedy jednostki samorządu terytorialnego będą mogły prowadzić procesy rewitalizacyjne.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Plany Gospodarki Niskoemisyjnej są w trakcie opracowywania przez gminy. Opracowanie tych planów jest niezbędne do realizacji projektów w ramach PI 4c oraz PI 4e zawartych w Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego.
Plan Mobilności Miejskiej	Nie dotyczy

IV. PRIORYTETY INWESTYCYJNE

Opisy priorytetów inwestycyjnych

Priorytet inwestycyjny - cel operacyjny 1.1:

Wykorzystanie potencjału gospodarczego

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów: projekty w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju:

- wsparcie działalności opartej na lokalnych zasobach - tworzenie i rozwój mikro i małych firm (produkcja i usługi) w tym w branży turystycznej i około turystycznej oraz projekty rozwijające drobne przetwórstwo rolno-spożywcze,
- wsparcie tworzenia oraz funkcjonowania lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami PROW i RPO WK-P

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 „Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy” oraz 1.3 „Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.2:

Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG i instytucje powiatowe zlokalizowane na terenie powiatu.

Typy projektów:

- projekty z zakresu doradztwa zawodowego, wyposażenia pracowni tematycznych, kształtowania kompetencji kluczowych,
- w ramach wdrażania LSR – aktywizacja zawodowa osób biernych zawodowo, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, rozwijanie postaw przedsiębiorczych,
- wspieranie działań z zakresu aktywnej integracji – kluby pracy, kluby młodzieżowe,
- działania PUP - realizacja zadań aktywizacyjno szkoleniowych w oparciu o projekty systemowe i konkursowe poza obszarem ORSG.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów, w szczególności samorządy i ich agendy oraz organizacje pozarządowe.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 „Edukacja na wysokim poziomie”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.3:

Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów:

- projekty tworzące i rozwijające składniki oferty turystycznej (w tym budowa ścieżki edukacyjno – przyrodniczej na obszarze Natura 2000),
- rozwój przedsiębiorstwa branży turystycznej i okołoturystycznej w ramach RLKS,
- tworzenie gospodarstw agroturystycznych,
- kampanie promocyjne.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów, w szczególności rolnicy, przedsiębiorcy, samorządy i organizacje pozarządowe.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 „Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.1:

Modernizacja infrastruktury drogowej

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów: remonty i przebudowa dróg gminnych i powiatowych (na obszarze ORSG), budowa ścieżek rowerowych.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – samorządy.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 „Wykorzystanie potencjału gospodarczego” oraz 1.3 „Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.2:

Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów: projekty z zakresu modernizacji sieci wodociągowej, rozwoju sieci kanalizacyjnej i modernizacji oczyszczalni ścieków.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – samorządy.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 „Wykorzystanie potencjału gospodarczego” oraz 1.3 „Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.3:

Wdrażanie standardów ochrony środowiska

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG

Typy projektów:

- projekty z zakresu przeprowadzenia termomodernizacji obiektów publicznych,
- modernizacja i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego,
- budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – samorządy.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.3 „Edukacja na wysokim poziomie”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.1:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów: projekty z zakresu aktywizacji społeczności lokalnych, inicjatywy kulturalne i edukacyjne.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – w tym samorządy i organizacje pozarządowe.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2” „Promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.2:

Promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów:

- projekty wdrażające lokalne inicjatywy kulturalne i edukacyjne oraz kreujące liderów i animatorów lokalnych,
- budowa świetlic wiejskich.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – w tym samorządy i organizacje pozarządowe.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1” Wzrost aktywności społecznej mieszkańców”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.3:

Edukacja na wysokim poziomie

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów:

- projekty dotyczące rozwijania kompetencji kluczowych uczniów,
- projekty rozwijające kompetencje nauczycieli,
- projekty w zakresie unowocześnienia pracowni przedmiotowych.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – w tym samorządy i organizacje pozarządowe.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2”Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy” oraz 2.3”Wdrażanie standardów ochrony środowiska” w zakresie termomodernizacji obiektów publicznych.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.4:

Rewitalizacja i kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG i inwestycje samorządu powiatowego.

Typy projektów:

- projekty z zakresu rewitalizacji technicznej terenów nadbrzeżnych przy Przystani Wodnej w Nakle nad Notecią,
- rewitalizacja infrastruktury wokół budynku byłego dworca kolejowego w Kcyni,
- zagospodarowanie terenu przy rzece Rokitka w gminie Sadki,
- rewitalizacja centrum miasta i Parku Jagiełły w Mroczy.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – w tym samorządy.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1”Wykorzystanie potencjału gospodarczego” oraz 1.3”Budowanie marki powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu”.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.5:

Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów:

- projekty poszerzające bazę lokalową i organizacyjną opieki przedszkolnej (w tym budowa przedszkola w Mroczy,
- rozbudowa szkoły podstawowej w Sdkach na potrzeby oddziału przedszkolnego,
- adaptacja obiektów w szkołach podstawowych Gminy Kcynia na potrzeby świadczenia usług edukacji przedszkolnej.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 "Wdrażanie standardów ochrony środowiska" w zakresie termomodernizacji obiektów publicznych.

Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.6:

Rozwój form opieki i usług wspierających środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym

Obszar objęty interwencją: cały teren ORSG.

Typy projektów:

- tworzenie i funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- utworzenie i funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla osób wymagających usług opiekuńczych oraz seniorów,
- aktywizacji seniorów i osób wymagających usług opiekuńczych,
- utworzenie warsztatów terapii zajęciowej w Kcyni,
- wzmocnienie kompetencji zawodowych kadr pomocy społecznej w zakresie pieczy zastępczej,
- utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- rozbudowa sieci placówek rodzinnych oraz zawodowych rodzin zastępczych,
- utworzenie sieci ośrodków dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- rozwój sieci usług specjalistycznych (SUO),
- utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej,
- rozwój sieci Środowiskowych Domów Samopomocy.

Uprawnieni beneficjenci: podmioty uprawnione zgodnie z warunkami RPO WK-P i innych programów – w tym głównie samorządy.

Komplementarność z innymi projektami: projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 "Wdrażanie standardów ochrony środowiska" w zakresie termomodernizacji obiektów publicznych.

Logika interwencji strategicznej

Tabela 47. Logika interwencji strategicznej

Lp.	Zidentyfikowany problem/potencjał (z części diagnostycznej)	Cel (rozwiązanie/ograniczenie problemu: wykorzystanie potencjału)	Sposób realizacji celu (proponowane działania)	Zasięg terytorialny działań	Wskaźniki celu
1	<p>Problemy:</p> <p>1. Zbyt mała dynamika sektora gospodarczego - na niewystarczający rozwój przedsiębiorczości wpływa mały potencjał rozwojowy lokalnych firm, dane wskazują, że mieszkańcy ORSG nie są zbyt przedsiębiorczy. Nie jest wystarczająco rozwinięty obszar wsparcia dla powstających mikrofirm, co wynika z małego potencjału sektora otoczenia biznesu.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>1. Rozwojowi gmin wchodzących w skład ORSG będą służyć zauważalne względnie korzystne trendy demograficzne w zakresie przyrostu naturalnego, kompensujące ujemne saldo migracji na terenie powiatu i gmin wchodzących w skład ORSG. Za korzystny należy uznać napływ osób na teren powiatu nakielskiego z sąsiedniej aglomeracji bydgoskiej. W ocenie zasobów demograficznych trzeba także uwzględnić rosnący poziom wykształcenia mieszkańców, w tym wykształcenia na poziomie wyższym i średnim. Ważnym walorem służącym rozwojowi ORSG jest dobrze rozwinięta sieć szkół ponadgimnazjalnych świadczących usługi edukacyjne na rzecz mieszkańców gmin tworzących ORSG.</p> <p>2. Wysokie walory przyrodnicze w postaci dobrych gleb służących rozwojowi rolnictwa. Rozwinięte rolnictwo, duży potencjał rolniczy gruntów rolnych jest szansą w kontekście intensywnego rozwoju sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w województwie. Ważna jest korzystna struktura obszarowa gospodarstw - występowanie dużych gospodarstw rolnych. Wykorzystanie gospodarcze w kontekście gospodarki rybackiej – stawy rybne oprócz funkcji gospodarczej pełnią ważną rolę jako zbiorniki retencyjne. Kształtują lokalny mikroklimat i wpływają na utrzymanie stabilnego poziomu wód gruntowych.</p> <p>4. Dla rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy kluczowe znaczenie ma bliskość rynku pracy Bydgoszczy – jednego z centrów rozwoju aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Ważnym czynnikiem prorozwojowym jest prowadzona obecnie (połowa 2015 roku) budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku i planowane uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości ze wsparciem środków zewnętrznych. Funkcjonowanie Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie gminy Nakło będzie oddziaływać także</p>	Priorytet inwestycyjny - cel operacyjny 1.1: Wykorzystanie potencjału gospodarczego	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości bazującej na lokalnych zasobach (m.in. produkcja rolnicza, walory turystyczne) - wdrażanie zadań w ramach celu będzie odbywało się m.in. w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowopowstałych firm jednoosobowych Liczba stworzonych nowych miejsc pracy

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

	<p>na teren gmin należących do ORSG. Korzystny układ komunikacyjny i nieduże odległości dojazdowe z miejscowości należących do gmin tworzących ORSG pozwolą na podejmowanie zatrudnienia także przez mieszkańców tych gmin.</p> <p>5. Dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym). W wielu aspektach za ważny walor powiatu nakielskiego, w tym także terenu ORSG (choć w ograniczonym zakresie), należy uznać położenie w pobliżu Bydgoszczy. Dotyczy to takich obszarów jak: możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w Bydgoszczy, dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, oferta kulturalna i rozrywkowa.</p>				
2	<p>Problemy:</p> <p>4. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy – stosunkowo wysoki poziom bezrobocia - ustabilizowana na wysokim poziomie stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bardzo duży udział osób młodych wśród osób bezrobotnych, niski udział osób z prawem do zasiłku w grupie osób bezrobotnych, w szczególności na obszarach wiejskich gmin tworzących ORSG.</p> <p>5. W obszarze edukacji problemem są słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. W tym obszarze zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, doksztalcanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym, niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>4. Dla rozwoju gospodarczego i poprawy sytuacji na rynku pracy kluczowe znaczenie ma bliskość rynku pracy Bydgoszczy – jednego z centrów rozwoju aglomeracji bydgosko-toruńskiej. Ważnym czynnikiem prorozwojowym jest prowadzona obecnie (połowa 2015 roku) budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku i planowane uruchomienie inkubatora przedsiębiorczości ze wsparciem środków zewnętrznych. Funkcjonowanie Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości zlokalizowanego na terenie gminy Nakło będzie oddziaływać także na teren gmin należących do ORSG. Korzystny układ komunikacyjny i nieduże odległości dojazdowe z miejscowości należących do gmin tworzących ORSG pozwolą na podejmowanie zatrudnienia także przez mieszkańców tych gmin.</p>	<p>Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.2: Dopasowanie kapitału ludzkiego do potrzeb lokalnego rynku pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie projektów poprawiających kompetencje absolwentów w odpowiedzi na potrzeby rynku pracy. • Wdrażanie projektów dotyczących osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<p>Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zatrudnionych w efekcie udziału w projekcie • Liczba nowopowstałych firm jednoosobowych. • Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach • Ilość miejsc na stażach u pracodawców • Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia
3	<p>Problemy:</p> <p>2. Barierą dla rozwoju oferty turystycznej jest brak odpowiedniej infrastruktury. Przyczynia się do tego niewystarczająca oferta turystyki przyrodniczej oraz niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej, która złagodziłaby problem zbyt małej liczby miejsc noclegowych.</p>	<p>Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 1.3: Budowanie marki</p>	<p>Przedsięwzięcia rozwijające i promujące ofertę turystyczną ORSG.</p>	<p>Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowopowstałych firm jednoosobowych

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

	<p>Potencjały obszaru:</p> <p>3. Walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny Noteci (duża liczba obszarów chronionych Natura 2000, rezerwaty), pozwalające na rozwój usług turystycznych, jako odpowiedź na rosnące zainteresowanie aktywnymi formami turystyki takimi jak turystyka wodna, rowerowa, turystyka weekendowa oraz turystyki poznawczej takimi jak: turystka przyrodnicza, birdwaching, ekoturystyka. Ważnym zasobem jest też już funkcjonujący, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci, stanowiący bazę dla rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej oraz dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury.</p>	<p>powiatu (w tym ORSG) w regionie i zwiększenie atrakcyjności turystycznej powiatu</p>		<p>powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba stworzonych nowych miejsc pracy • Liczba nowych obiektów i atrakcji turystycznych • Liczba nowych miejsc noclegowych • Liczba kampanii promocyjnych
4	<p>Problemy:</p> <p>7. Cały powiat nakielski, a w szczególności teren ORSG boryka się ze złym stanem technicznym części dróg. W ocenie samorządów niedostateczna jest ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>5. Dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym). W wielu aspektach za ważny walor powiatu nakielskiego, w tym także terenu ORSG (choć w ograniczonym zakresie), należy uznać położenie w pobliżu Bydgoszczy. Dotyczy to takich obszarów jak: możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w Bydgoszczy, dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, oferta kulturalna i rozrywkowa.</p>	<p>Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.1: Modernizacja infrastruktury drogowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsięwzięcia poprawiające stan dróg - remonty i przebudowa dróg gminnych i powiatowych. • Budowa ścieżek rowerowych. 	<p>Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wyremontowanych/ przebudowanych dróg gminnych i powiatowych. • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych
5	<p>Problemy:</p> <p>8. Braki w infrastrukturze przejawiają się w niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej i wodociągowej oraz dostępności sieci gazowej. Problemem jest stan wielu budynków publicznych, które wymagają przeprowadzenia termomodernizacji. Istotne są też potrzeby w zakresie wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych - przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędnego oświetlenia ulicznego, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO₂.</p> <p>Potencjały obszaru:</p>	<p>Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.2: Modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsięwzięcia polegające na modernizacji sieci wodociągowej. • projekty polegające na rozwoju sieci kanalizacyjnej i modernizacji oczyszczalni ścieków. 	<p>Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej / lub wodociągowej. • Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków
6	<p>Problemy:</p> <p>7. Cały powiat nakielski, a w szczególności teren ORSG boryka się ze złym stanem technicznym części dróg. W ocenie samorządów niedostateczna jest ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych.</p> <p>8. Braki w infrastrukturze przejawiają się w niewystarczająco rozwiniętej infrastrukturze kanalizacyjnej i wodociągowej oraz dostępności sieci gazowej.</p> <p>Problemem jest stan wielu budynków publicznych, które wymagają</p>	<p>Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 2.3: Wdrażanie standardów ochrony środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną. • Instalowanie energooszczędnego 	<p>Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. • Długość ścieżek rowerowych służących obniżeniu

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

	przeprowadzenia termomodernizacji. Istotne są też potrzeby w zakresie wprowadzenia rozwiązań niskoemisyjnych - przedsięwzięcia promujące i wdrażające gospodarkę niskoemisyjną, energooszczędnego oświetlenia ulicznego, budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO2.		oświetlenia ulicznego. • Budowa ścieżek rowerowych obniżających emisję CO2.	powiatu	emisji CO2.
7	Potrzeby: 10. Niedostateczna aktywność społeczności lokalnej, zarówno w zakresie społecznym jak i przedsiębiorczym. W związku z tym istnieje potrzeba podjęcia na terenie ORSG interwencji na obszarach problemowych, która przyczyni się do zmniejszenia występowania negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację osób zamieszkujących takie obszary oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.. Potencjały obszaru: 7. Dobre doświadczenia działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich oraz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Kajny i Pałuk.	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.1: Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Przedsięwzięcia aktywizujące społeczności lokalne poprzez inicjatywy obywatelskie, kulturalne i edukacyjne.	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	• Liczba powstałych organizacji pozarządowych. • Liczba osób objętych działaniami aktywizacyjnymi, kulturalnymi i edukacyjnymi.
8	Potrzeby: 9. Instytucje kultury, jak i obiekty zabytkowe wymagają wsparcia finansowego zarówno w odniesieniu do infrastruktury jak i do prowadzonej działalności. Wdrożone wsparcie pozwoli na wykorzystanie posiadanych potencjałów. Potencjały obszaru: 7. Dobre doświadczenia działania organizacji pozarządowych w środowiskach wiejskich oraz Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo dla Kajny i Pałuk.	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.2: Promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służącej aktywizacji społeczności wiejskich	• Przedsięwzięcia rozwijające ofertę kulturalną. • Przedsięwzięcia rozwijające infrastrukturę kultury w lokalnych środowiskach. • projekty wdrażające lokalne inicjatywy kulturalne i edukacyjne oraz kreujące liderów i animatorów lokalnych. • Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach. • Dopuszczenie placów zabaw .	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	• Liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów kultury. • Liczba nowych i zmodernizowanych świetlic wiejskich. • Liczba nowych i doposażonych placów zabaw dla dzieci. • Liczba nowych cyklicznych imprez na obszarze ORSG. • Liczba przeszkolonych liderów/ animatorów.
9	Problemy: 5. W obszarze edukacji problemem są słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. W tym obszarze zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.3:	Przedsięwzięcia poprawiające jakość kształcenia w różnych	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty	• Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

	<p>unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, dokształcanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym, niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>5. Dobre położenie komunikacyjne - droga krajowa nr 10 w części biegnąca na terenie ORSG, dobra dostępność komunikacyjna Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym). W wielu aspektach za ważny walor powiatu nakielskiego, w tym także terenu ORSG (choć w ograniczonym zakresie), należy uznać położenie w pobliżu Bydgoszczy. Dotyczy to takich obszarów jak: możliwość korzystania z potencjału służby zdrowia w Bydgoszczy, dostępność szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, oferta kulturalna i rozrywkowa.</p>	Edukacja na wysokim poziomie	aspektach funkcjonowania szkół (zajęcia dla uczniów, dokształcanie nauczycieli, uzupełnienie wyposażenia).	samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczniów objętych wsparciem w programie • Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w sprzęt • Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone.
10	<p>Problemy:</p> <p>4. Niekorzystna sytuacja na rynku pracy – stosunkowo wysoki poziom bezrobocia - ustabilizowana na wysokim poziomie stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych, bardzo duży udział osób młodych wśród osób bezrobotnych, niski udział osób z prawem do zasiłku w grupie osób bezrobotnych, w szczególności na obszarach wiejskich gmin tworzących ORSG.</p> <p>1. Zbyt mała dynamika sektora gospodarczego - na niewystarczający rozwój przedsiębiorczości wpływa mały potencjał rozwojowy lokalnych firm, dane wskazują, że mieszkańcy ORSG nie są zbyt przedsiębiorczy. Nie jest wystarczająco rozwinięty obszar wsparcia dla powstających mikrofirm, co wynika z małego potencjału sektora otoczenia biznesu.</p> <p>2. Barierą dla rozwoju oferty turystycznej jest brak odpowiedniej infrastruktury. Przyczynia się do tego niewystarczająca oferta turystyki przyrodniczej oraz niska aktywność mieszkańców w zakresie rozwijania oferty agroturystycznej, która złągodziłaby problem zbyt małej liczby miejsc noclegowych.</p> <p>10. Niedostateczna aktywność społeczności lokalnej, zarówno w zakresie społecznym jak i przedsiębiorczym. W związku z tym istnieje potrzeba podjęcia na terenie ORSG interwencji na obszarach problemowych, która przyczyni się do zmniejszenia występowania negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację osób zamieszkujących takie obszary oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>3. Walory krajobrazowe i ekologiczne - wykorzystanie turystyczne potencjału Pradoliny Noteci (duża liczba obszarów chronionych Natura 2000, rezerwaty), pozwalające na rozwój usług turystycznych, jako odpowiedź na rosnące zainteresowanie aktywnymi formami turystyki takimi jak turystyka wodna, rowerowa, turystyka weekendowa oraz turystyki poznawczej takimi jak: turystyka przyrodnicza,</p>	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.4: Rewitalizacja i kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych	Projekty z zakresu rewitalizacji technicznej terenów i obiektów mających znaczenie dla rozwoju terenu ORSG z uwagi na problemy społeczne i promowanie rozwoju gospodarczego.	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba obiektów i terenów poddanych rewitalizacji technicznej • Liczba osób objętych wpływem działań rewitalizacyjnych

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

	birdwatching, ekoturystyka. Ważnym zasobem jest też już funkcjonujący, nowoczesny obiekt w postaci przystani na Noteci, stanowiący bazę dla rozwoju oferty rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej oraz dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury.				
11	<p>Problemy:</p> <p>5. W obszarze edukacji problemem są słabe wyniki egzaminów w szkołach na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. W tym obszarze zdiagnozowano duże potrzeby wsparcia procesów edukacyjnych w szkołach poprzez unowocześnienie wyposażenia szkół, prowadzenie zajęć dodatkowych, dokształcanie nauczycieli, modernizację placówek kształcenia zawodowego. W obszarze infrastruktury edukacyjnej za ważne należy uznać pojawiające się w niektórych środowiskach potrzeby w zakresie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym, niski standard infrastruktury przedszkolnej, niewielkie upowszechnianie opieki nad dziećmi w okresie przedszkolnym.</p>	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.5: Budowa i dostosowanie obiektów i oferty w zakresie wychowania przedszkolnego i opieki nad małymi dziećmi do aktualnych potrzeb i wymagań	Przedsięwzięcia zwiększające dostępność opieki przedszkolnej na terenie gmin tworzących ORSG, w tym w szkołach podstawowych Gminy Kcynia na potrzeby świadczenia usług edukacji przedszkolnej.	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	Liczba utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego
12	<p>Problemy:</p> <p>6. Sfera pomocy społecznej boryka się z wieloma problemami takimi jak: niedostateczna oferta w zakresie aktywizacji i dokształcania osób niepełnosprawnych; brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych; niedostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych; brak wystarczającej ilości miejsc do opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi i zależnymi, braki w wyposażeniu obiektów infrastruktury pomocy społecznej. Zauważalne są potrzeby w zakresie wsparcia, zapewnienia opieki i wychowania dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Potencjały obszaru:</p> <p>6. Rozwojowi potencjału instytucji pomocy społecznej sprzyja to, że istniejące obiekty stwarzają możliwości modernizacji i rozbudowy.</p>	Priorytet inwestycyjny – cel operacyjny 3.6: Rozwój form opieki i usług wspierających środowiska zagrożone wykluczeniem społecznym	Przedsięwzięcia polegające na tworzeniu i wsparciu funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem i łagodzeniem problemów z zakresu wykluczenia społecznego i niepełnosprawności.	Obszar ORSG oraz instytucje i obiekty samorządu powiatowego zlokalizowane na terenie powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem • Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie • Liczba obiektów instytucji pomocy społecznej objętych wsparciem

V. TRYB I ZASADY NABORU PROJEKTÓW DO STRATEGII

W trakcie prac nad strategią Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego zostały wypracowane zasady naboru projektów - propozycji przedsięwzięć.

Udział partnerów w pracach nad strategią

Nabór propozycji przedsięwzięć (projektów) do Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego prowadzony jest w sposób ciągły w ramach prac nad Strategią z zachowaniem partnerskiego modelu współpracy, tj. udziału m.in. jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, partnerów społecznych oraz gospodarczych, instytucji rynku pracy, organizacji skupiających pracodawców, instytucji pomocy i integracji społecznej, Lokalnej Grupy Działania, szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne, zawodowe i ustawiczne, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, kościołów i związków wyznaniowych. Udział wymienionych podmiotów jest zapewniony poprzez zaproszenie ww. podmiotów i uczestnictwo ich przedstawicieli w warsztatach, na których wypracowywane były założenia Strategii, identyfikowane problemy, a także zbierane informacje na temat działań planowanych do realizacji rozwiązujących zidentyfikowane problemy. Ponadto w trakcie warsztatów przedstawiana była informacja na temat możliwości zgłaszania przedsięwzięć do Strategii w formie fiszki projektowej. Udział ww. podmiotów w pracach nad strategią zapewniony jest także poprzez uczestniczenie ich przedstawicieli w pracach Komitetu Sterującego.

Przepływ informacji i składanie propozycji projektów

Informacje na temat prac nad strategią (w tym także dokonywanie jej modyfikacji w miarę jak dostępne stają się dokumenty mające wpływ na jej treść) są przekazywane także poprzez stronę internetową Starostwa Powiatowego w Nakle.

W wyniku prac nad Strategią zostaną zidentyfikowane przedsięwzięcia ważne z punktu widzenia stymulowania rozwoju terenu ORSG, które będą realizowane w ramach polityki terytorialnej RPO W-KP lub innych środków. Nabór projektów - propozycji przedsięwzięć do Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego będzie prowadzony w formie pisemnej (papierowej lub elektronicznej). Propozycje przedsięwzięć powinny być składane w Starostwie Powiatowym, właściwym Urzędzie Gminy lub na adres mailowy starostwa.

Procedura i forma zgłaszania propozycji projektów

Propozycje projektowe powinny być opisane w formie fiszki, która będzie zawierała: tytuł projektu, nazwę beneficjenta, opis projektu wraz z uzasadnieniem, wskaźniki, źródła finansowania projektu, stan przygotowań i harmonogram realizacji przedsięwzięcia oraz dane osoby mogącej udzielić informacji na temat projektu.

Zgłoszone przedsięwzięcia zostaną uporządkowane przez Zarząd ORSG według trzech kategorii: projektów podstawowych, projektów rezerwowych oraz projektów komplementarnych. W pierwszym etapie wszystkie zgłoszone przedsięwzięcia zostaną sklasyfikowane według podanych źródeł finansowania. Propozycje projektowe kwalifikujące się do dofinansowania w ramach polityki terytorialnej dla ORSG (zgodnie z *Założeniami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 201-2020* przyjętymi przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego dnia 4 lutego 2015 r.) zostaną przedłożone do drugiego etapu oceny, natomiast pozostałe działania stworzą listę projektów komplementarnych.

Zasady i kryteria wyboru propozycji projektowych

Podmiotem odpowiedzialnym za wybór propozycji projektowych, w tym opracowanie listy projektów, jej aktualizację i przedkładanie do zaopiniowania Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego, jest Zarząd Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego.

W drugim etapie oceny Zarząd ORSG dokona wyboru zadań priorytetowych dla ORSG do realizacji w okresie programowania 2014-2020 mających największy wpływ na rozwój ORSG. Zadania priorytetowe znajdują się na liście propozycji projektowych podstawowych, natomiast pozostałe na liście propozycji projektowych rezerwowych.

Wybór propozycji projektowych na listę podstawową i rezerwową będzie dokonany według szczegółowych kryteriów wyboru propozycji projektowych przyjętych przez Zarząd Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i zaakceptowanych przez IZ RPO WKP, które będą uwzględniały kryteria rekomendowane w *Zasadach przygotowania Strategii dla Obszarów Rozwoju Społeczno-Gospodarczego w okresie programowania 2014-2020*:

- 1) *stopień, w jakim projekt wpłynie na realizację założeń strategii województwa,*
- 2) *stopień, w jakim projekt wpłynie na rozwiązanie problemów Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego,*
- 3) *gotowość projektu do realizacji - stopień przygotowania inwestycji do realizacji,*
- 4) *termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia do 31 grudnia 2018 r.*

Wybór propozycji projektowych na listę podstawową będzie uwzględniał propozycję podziału środków na poszczególne poziomy polityki terytorialnej przedstawioną w *Założeniach polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 201-2020*.

Procedura wyboru i zatwierdzania listy propozycji projektów

Podmiotem odpowiedzialnym za zatwierdzanie ostatecznej listy propozycji projektowych stanowiących integralną część Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i jej aktualizację jest Komitet Sterujący Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego.

Przedsięwzięcia ujęte na listach podstawowej i rezerwowej w Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego będą przedmiotem negocjacji w ramach Kontraktu Regionalnego, tj. porozumienia zawartego pomiędzy jednostkami samorządowymi Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego a IZ RPO WKP.

Propozycje projektowe, które po negocjacjach z IZ RPO WKP znajdują się na liście podstawowej będą mogły ubiegać się o dofinansowanie w ramach konkursów dedykowanych polityce terytorialnej w ramach RPO WKP 2014-2020.

Zmian oraz aktualizacji list propozycji projektowych w Strategii ORSG będzie dokonywał Zarząd ORSG w trybie opisanym powyżej. Komitet Sterujący ORSG będzie zatwierdzał zmienione oraz zaktualizowane listy propozycji projektowych przedstawiane przez Zarząd ORSG. Zmienione oraz zaktualizowane listy propozycji projektowych Zarząd ORSG będzie przedkładał do zaopiniowania Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

VI. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ INSTRUMENTY REALIZACJI

Tabela 48. Wartość propozycji projektowych z listy podstawowej, w podziale na źródła finansowania (EFRR, EFS)

Wyszczególnienie	Wartość projektu (zł)		Wartość dofinansowania (zł)
	całkowita	koszty kwalifikowalne	
EFRR - propozycje projektowe z listy podstawowej	21 181 099,00	19 169 264,00	16 293 874,00
EFS - propozycje projektowe z listy podstawowej	4 000 000,00	4 000 000,00	3 400 000,00
łączna wartość projektów	25 181 099,00	23 169 264,00	19 693 874,00

Źródło: opracowanie własne

Tabela 49. Wartość propozycji projektowych z listy podstawowej w podziale na Priorytety Inwestycyjne (PI)

Priorytet Inwestycyjny w ramach polityki terytorialnej RPO WK-P 2014-2020		Wartość projektu (zł)		Wartość dofinansowania (zł)
		całkowita	koszty kwalifikowalne	
dofinansowanie z EFRR	4c	6 472 279,00	5 316 146,00	4 518 725,00
	4e	-	-	-
	6b	9 576 143,00	8 720 441,00	7 412 374,00
	6c	-	-	-
	6d	-	-	-
	9b	-	-	-
	10a	5 132 677,00	5 132 677,00	4 362 775,00
dofinansowanie z EFS	8iv	-	-	-
	9i			
	9iv			
	10i	2 000 000,00	2 000 000,00	1 720 000,00
	10iv	2 000 000,00	2 000 000,00	1 700 000,00
łączna wartość projektów		25 181 099,00	23 169 264,00	19 693 874,00

Źródło: opracowanie własne

Lista propozycji projektowych w ramach Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego

Tabela 50. Lista propozycji projektowych podstawowych.

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt całkowity zł	Koszt kwalifikowalny zł	Źródła finansowania kosztów całkowitych			Priorytet Inwestycyjny (PI)	Wskaźniki projektu
								EFRR	EFS	środki własne		
1	Szkoła zawodowa świadomym wyborem II Edycja	Powiat Nakielski	P5 R1	2016-2018	Powiat Nakielski	2 000 000,00	2 000 000,00		1 700 000,00	300 000,00	PI 10iv	Wskaźnik rezultatu: Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki. Jedn. pom. osoba - 700 osób Wskaźnik produktu: Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy. Jednostka pom. osoba – 60 osób
2	Nowoczesna szkoła zawodowa najlepszym wyborem	Powiat Nakielski Gmina Kcynia	P5 R1	2016-2017	Powiat Nakielski	2 082 677,00	2 082 677,00	1 770 275,00		312 402,00	PI 10a	Wskaźnik rezultatu: Zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe wśród uczniów ZSZ. Jednostka pomiaru %. Wartość docelowa rok 2020 – wzrost o 5%. Wskaźnik produktu: Liczba miejsc w infrastrukturze kształcenia zawodowego- wzrost o 19 osób.
3	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w mieście Kcynia.	Gmina Kcynia	P8	2016-2018	Gmina Kcynia	4 576 143,00	3 720 441,00	3 162 374,00		1 413 769,00	PI 6b	Wskaźnik produktu - liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków – 100 osób Wskaźnik rezultatu - odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków – wart. docelowa wskaźnika dla aglomeracji 69,9 %.
4	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Chwałka i Ostrowo w gminie Mrocza – II etap	Gmina Mrocza	P8	2016-2018	Gmina Mrocza	5 000 000,00	5 000 000,00	4 250 000,00		750 000,00	PI 6b	Wskaźnik produktu - liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków - 413 RLM - liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę – 413 osób Wskaźnik rezultatu - odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

												ścieków – zwiększy się o 4,45 %.
5	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego	Powiat Nakielski	P5 R1	2016-2018	Powiat Nakielski	2 000 000,00	2 000 000,00		1 700 000,00	300 000,00	PI 10i	Wskaźniki rezultatu: - liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 500 osób. Wskaźnik produktu - liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 500 osób.
6	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w powiecie nakielskim ETAP I SAMOSTRZEL	Powiat Nakielski	P8	2015 - 2016	Powiat Nakielski	1 032 279,00	1 003 646,00	853 099,00		179 180,00	PI 4c	wsk. produktu: - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 57,08 (MG/rok) tony równoważnika CO2/ROK - Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych 745,31 GJ/a (czyli 207,05 kwh/rok Efektywność energetyczna 31,5%
7	Termomodernizacja wraz z zastosowaniem OZE w budynkach świetlic wiejskich i budynkach OSP na terenie gminy Sadki	Gmina Sadki	P8	2017	Gmina Sadki	1 000 000,00	750 000,00	637 500,00		362 500,00	PI 4c	Wskaźnik: - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – o 30% CO2/rok; - zostanie określony po wykonaniu audytu energetycznego oraz dokumentacji projektowej - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych - ... 30% kWh/rok.; zostanie określony po wykonaniu audytu energetycznego oraz dokumentacji projektowej - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 9.

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

8	Termomodernizacja budynku komunalnego z oddziałem przedszkolnym w Bninie	Gmina Sadki	P8, P5	2017	Gmina Sadki	750 000,00	562 500,00	478 125,00		271 875,00	PI 4c	Wskaźnik: - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 30% CO2/rok; zostanie określony po wykonaniu audytu energetycznego oraz dokumentacji projektowej - zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych - 30% kWh/rok,; zostanie określony po wykonaniu audytu energetycznego oraz dokumentacji projektowej - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków - 1;
9	Budowa przedszkola w Mroczy	Gmina Mrocza	P8, P5	2016-2018	Gmina Mrocza	3 000 000,00	3 000 000,00	2 550 000,00		450 000,00	PI 10a	Liczba nowych miejsc pracy: 2 - Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej - 150 osób - Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty - 1 szt.
A	Suma projektów do roku 2018			do 2018	X	21 441 099	20 119 264	13 701 373	3 400 000	4 339 726	x	
11	Adaptacja i wyposażenie sal w 4 szkołach podstawowych gminy Kcynia na potrzeby świadczenia usług edukacji przedszkolnej	Gmina Kcynia	P5 R1	2017-2019	Gmina Kcynia	50 000,00	50 000,00	42 500,00		7 500,00	PI 10a	Wskaźniki produktu i rezultatu: - liczba adaptowanych pomieszczeń na potrzeby oddziałów przedszkolnych, - liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie -100.
12	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	Gmina Kcynia	P8	2018-2019	Gmina Kcynia	3 690 000,00	3 000 000,00	2 550 000,00		1 140 000,00	PI 4c	Wskaźnik produktu: - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – szt. 8
B	Suma projektów po 2018 roku			po 2018	X	3 740 000	3 050 000	2 592 500	0	1 147 500	X	
PROPOZYCJE PROJEKTOWE PODSTAWOWE RAZEM						25 181 099	23 169 264	16 293 873	3 400 000	5 487 226	X	

Objaśnienia skrótów w kolumnie „Powiązany problem/ potencjał”: P- Problem R - Potencjał rozwojowy

Lista propozycji projektowych rezerwowych

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt całkowity zł	Koszt kwalifikowalny zł	Źródła finansowania kosztów całkowitych			Priorytet Inwestycyjny (PI)	Wskaźniki projektu
								EFRR	EFS	środki własne		
1	Poprawa dostępu do usług terapeutycznych poprzez utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej	Gmina Kcynia	P6	2017-2019	Gmina Kcynia	2 200 000,00	2 000 000,00		1 700 000,00	500 000,00	PI 9iv	Wskaźniki produktu i rezultatu: - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym - 20, - liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 szt.
2	Rozbudowa szkoły na potrzeby oddziału przedszkolnego	Gmina Sadki	P5 R1	2017-2020	Gmina Sadki	1 500 000,00	500 000,00	425 000,00		1 075 000,00	PI 10a	Wskaźniki rezultatu: • Odsetek dzieci w wieku 3-4 lata objętych wychowaniem przedszkolnym – 32,5 % Wskaźnik produktu: • Liczba miejsc w objętej wsparciem infrastrukturze w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastrukturze edukacyjnej - 25 osób w tym: • Liczba miejsc w infrastrukturze przedszkolnej – 100 osób • Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty - 1 szt.
3	Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – świetlica opiekuńczo-wychowawcza z 3 filiami – I etap	Gmina Kcynia	P6	I etap 2016-2017	Gmina Kcynia	575 780,00	575 780,00		489 413,00	86 367,00	PI 9iv	Wskaźniki produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - 105 osób Wskaźniki rezultatu: Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1 szt. Wskaźnik produktu - powstanie i funkcjonowanie 1 świetlicy opiekuńczo-wychowawczej na terenie miejskim i 3 jej filii na terenie wiejskim; - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wynikającymi z projektu – 105; wskaźnik rezultatu – utworzenie 105 miejsc wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

Lp	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt całkowity zł	Koszt kwalifikowalny zł	Źródła finansowania kosztów całkowitych			Priorytet Inwestycyjny (PI)	Wskaźniki projektu
								EFRR	EFS	środki własne		
4	Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – świetlica opiekuńczo-wychowawcza z 3 filiami – II etap	Gmina Kcynia	P6	II etap 2018 - 2020	Gmina Kcynia	788 670,00	788 670,00		670 369,00	118 301,00	PI 9iv	Wskaźniki produktu - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie - 105 osób Wskaźniki rezultatu: - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu - 1 szt. Wskaźnik produktu - funkcjonowanie 1 świetlicy opiekuńczo-wychowawczej na terenie miejskim i 3 jej filii na terenie wiejskim; - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wynikającymi z projektu – 105; wskaźnik rezultatu – utworzenie 105 miejsc wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;
5	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w powiecie nakielskim ETAP II GIMNAZJALNA 10	Powiat Nakielski	P8	2016-2017	Powiat Nakielski	3 000 000,00	3 000 000,00	2 550 000,00		450 000,00	PI 4c	Wskaźnik. produktu: - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. - szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych – 27,71 tony równoważnika CO2/ROK - Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych 82.784,40 kWh/rok (dokładna wartość wskaźników zostanie określona w momencie przygotowania dokumentacji projektowej)
6	Rewitalizacja Parku Jagiełły	Gmina Mrocza	P1, P4, P11	2016-2020	Gmina Mrocza	2 500 000,00	2 500 000,00	2 125 000,00		375 000,00	PI 9b	Wskaźnik produktu: Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 3 Wskaźnik rezultatu: Wskaźnik ożywienia społeczno-gospodarczego na obszarze miejskim - 30%
7	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w powiecie	Powiat Nakielski	P8	2017-2018	Powiat Nakielski	1 100 000,00	1 100 000,00	935 000,00		165 000,00	PI 4c	Wskaźniki produktu - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 3 szt. - szacowany roczny spadek emisji gazów

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/ potencjał	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt całkowity zł	Koszt kwalifikowalny zł	Źródła finansowania kosztów całkowitych			Priorytet Inwestycyjny (PI)	Wskaźniki projektu
								EFRR	EFS	środki własne		
	nakielskim ETAP III MOW, internat przy LO, PUP w Nakle nad Notecią											<p>cieplarnianych :</p> <p>1. (MOW) - 10,24 tony równoważnika CO2/ROK</p> <p>2. (Internat LO) - 29,47 tony równoważnika CO2/ROK</p> <p>3. (PUP) – 34,40 tony równoważnika CO2/ROK,</p> <p>- Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych:</p> <p>1. (MOW) – 37.417,16 kWh/rok,</p> <p>2. (Internat LO) - 107.721,95 kWh/rok,</p> <p>3. (PUP) – 125.729,88 kWh/rok,</p> <p>(dokładna wartość wskaźników zostanie określona w momencie przygotowania dokumentacji projektowej, tj. audyt)</p>
PROPOZYCJE PROJEKTOWE REZERWOWE RAZEM						11 664 450	10 464 450	6 035 000	2 859 782	2 769 668	X	

Objaśnienia skrótów w kolumnie „Powiązany problem/ potencjał”:

P- Problem

R - Potencjał rozwojowy

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

Tabela 51. Lista propozycji projektowych komplementarnych

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Okres realizacji	Zasięg terytorialny	Koszt całkowity zł
1	Wsparcie lokalnego biznesu	Przedsiębiorca/Przedsiębiorca rolny	2015- 2020	Teren ORSG	10 000 000,00
2	Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach: Kraczk, Dębowo, Broniewo i Anieliny	Gmina Sadki	2016-2020	Gmina Sadki	2 000 000,00
3	Doposażenie placów zabaw na terenie gminy Sadki wraz z montażem urządzeń fitness	Gmina Sadki	2016-2020	Gmina Sadki	1 000 000,00
4	Razem możemy więcej- aktywna integracja powiatu nakielskiego	Gmina Sadki / organizacje pozarządowe	2016-2020	Gmina Sadki/ organizacje pozarządowe	200 000,00
5	Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego na terenie gminy Sadki	Gmina Sadki	2016-2020	Gmina Sadki	6 000 000,00
6	Budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej przez gminę Sadki	Gmina Sadki	2017 - 2020	Gmina Sadki	6 000 000,00
7	Budowa ścieżki edukacyjno-przyrodniczej	Gmina Sadki	2017	Gmina Sadki	1 000 000,00
8	Gospodarstwa opiekuńcze od idei do powstania	Powiat Nakielski	2017- 2019	Powiat Nakielski	1 000 000,00
9	Rozbudowa i modernizacja budynku Zespołu Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią - stworzenie nowoczesnej bazy dydaktycznej dla szkolnictwa zawodowego w powiecie nakielskim	Powiat Nakielski	2018-2021	Powiat Nakielski	5 000 000,00
10	Zakup nowoczesnego statku	Powiat Nakielski	2019	Powiat Nakielski	1 000 000,00
11	Ośrodek edukacji i rekreacji przy drodze wodnej E-70 w Nakle nad Notecią – Paterku	Powiat Nakielski	2017	Powiat Nakielski	3 500 000,00
12	Stworzenie Powiatowego Centrum Przedsiębiorczości na terenie powiatu nakielskiego	Powiat Nakielski	2017-2019	Powiat Nakielski	900 000,00
13	Jestem rodzicem – program wsparcia pieczy zastępczej na terenie powiatu nakielskiego.	Powiat Nakielski	I etap 2016	Powiat Nakielski	200 000,00
14	Rozwój zainteresowań dziecka szansą na lepszą przyszłość– program wsparcia i rozwoju rodziny na ORSG Powiatu Nakielskiego	Powiat Nakielski	2016-2020	Powiat Nakielski	45 000,00

*Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno - Gospodarczego
Powiat Nakielski, Gminy Mrocza, Sadki i Kcynia*

15	Aktywizacja społeczno-kulturalna społeczności lokalnej w świetlicach wiejskich	Powiat Nakielski	2017	Powiat Nakielski	175 000,00
16	Aktywni Teraz – program ułatwiający powrót do aktywności osób korzystających	Gmina Mrocza	2016-2017	Gmina Mrocza	250 000,00
17	Aktywizacja mieszkańców gminy Sadki	Gmina Sadki	2016-2018	Gmina Sadki	200 000,00
18	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych – uczestników instytucjonalnych form wsparcia oraz ich otoczenia	WTZ PELIKAN / Powiat Nakielski	2016-2018	Powiat Nakielski	110 520,00
19	Teraz Wy! – program aktywizacji społecznej w gminie Kcynia – ETAP I	Gmina Kcynia	2016-2017	Gmina Kcynia	400 000,00
20	Teraz Wy! – program aktywizacji społecznej w gminie Kcynia – ETAP II	Gmina Kcynia	2018-2020	Gmina Kcynia	600 000,00
21	Rewitalizacja centrum miasta Mrocza przez wykonanie połączenia komunikacyjnego miasta Mrocza z wybudowaną obwodnicą	Gmina Mrocza	2016-2020	Gmina Mrocza	3 000 000,00
22	Rewitalizacja terenów nadbrzeżnych w celu poprawy jakości życia mieszkańców powiatu nakielskiego	Powiat Nakielski	2016-2020	Powiat Nakielski	5 000 000,00
23	Pomagam profesjonalnie – podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek pomocy społecznej na terenie ORSG Powiatu Nakielskiego	Powiat Nakielski	2016 - 2017	Powiat Nakielski	78 500,00
24	„Pracuje a więc nie świruje” – zindywidualizowane i kompleksowe działania na rzecz poprawy szans na zatrudnienie oraz zdolności funkcjonowania w społeczeństwie młodzieży z MOW-u.	Powiat Nakielski	2016-2017	Powiat Nakielski	150 000,00
25	Utworzenie i funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego (dom pobytu dziennego pobytu) dla osób wymagających usług opiekuńczych oraz seniorów	Gmina Kcynia	2018-2020	Gmina Kcynia	1 300 080,00
26	Senior w Domu	Powiat Nakielski	2016-2017	Powiat Nakielski	89 000,00
27	Przebudowa, modernizacja Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Mroczy z zastosowaniem rozwiązań energooszczędnych oraz zagospodarowaniem terenu wokół obiektu.	Gmina Mrocza	2017-2019	Gmina Mrocza	3 000 000,00
PROPOZYCJE PROJEKTOWE KOMPLEMENTARNE RAZEM					141 778 100,00

Plan finansowy wdrażania działań Strategii ORSG Powiatu Nakielskiego w ramach RPO W-KP

Tabela 52. Plan finansowy

Lp.	Nazwa projektu PROPOZYCJE PROJEKTOWE PODSTAWOWE	Koszt całkowity zł	Źródła finansowania			Wydatki planowane w latach									
			EFRR	EFS	środki własne	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1	Szkoła zawodowa świadomym wyborem II Edycja	2 000 000		1 700 000	300 000		800 000	1 000 000	200 000						
2	Nowoczesna szkoła zawodowa najlepszym wyborem	2 082 677	1 770 275		312 402		1 041 339	1 041 338							
3	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w mieście Kcynia.	4 576 143	3 162 374		1 413 769		576 143	2 000 000	2 000 000						
4	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Chwałka i Ostrowo w gminie Mrocza – II etap	5 000 000	4 250 000		750 000		1 000 000	2 000 000	2 000 000						
5	Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów z terenu ORSG Powiatu Nakielskiego	2 000 000		1 700 000	300 000		200 000	1 000 000	800 000						
6	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w powiecie nakielskim ETAP I SAMOSTRZEL	1 032 279	853 099		179 180	532 279	500 000								
7	Termomodernizacja wraz z zastosowaniem OZE w budynkach świetlic wiejskich i budynkach OSP na terenie gminy Sadki	1 000 000	637 500		362 500			1 000 000							
8	Termomodernizacja budynku komunalnego z oddziałem przedszkolnym w Bninie	750 000	478 125		271 875			750 000							
9	Budowa przedszkola miejskiego w Mroczy	3 000 000	2 550 000		450 000		900 000	1 100 000	1 000 000						
Suma projektów do roku 2018		21 441 099	13 701 373	3 400 000	4 339 726	532 279	5 017 482	9 891 338	6 000 000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
10	Adaptacja i wyposażenie sal w 4 szkołach podstawowych gminy Kcynia na potrzeby świadczenia usług edukacji przedszkolnej	50 000	42 500		7 500			17 000	17 000	16 000					
11	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	3 690 000	2 550 000		1 140 000				1 800 000	1 890 000					
Suma projektów po 2018 roku		3 740 000	2 592 500	0	1 147 500	0	0	17 000	1 817 000	1 906 000	0	0	0	0	
PROPOZYCJE PROJEKTOWE PODSTAWOWE RAZEM		25 181 099	16 293 873	3 400 000	5 487 226	532 279	5 017 482	9 908 338	7 817 000	1 906 000	0	0	0	0	

VII. WSKAŹNIKI DO OSIĄGNIĘCIA W OBSZARZE

Tabela 53. Lista wskaźników do osiągnięcia w obszarze

Lp.	Priorytet Inwestycyjny (PI)	Wskaźniki projektu
1	PI 4c	Wskaźnik produktu: - liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 19 szt. (1 +9+1+8) Efektywność energetyczna - powyżej 30%
2	PI 6b	Wskaźnik produktu: - liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków – 513 osób (100+413) - liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę – 413 osób Wskaźnik rezultatu: - Kcynia - odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków – wart. docelowa wskaźnika dla aglomeracji 69,9 %. - Mrocza - odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków – zwiększy się o 4,45 %.
3	PI 10a	Wskaźniki produktu: - liczba miejsc objętych wsparciem w infrastrukturze przedszkolnej – 250 osób (100+150) - liczba miejsc w infrastrukturze kształcenia zawodowego- wzrost o 19 osób - Liczba obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty - 3 szt. (1+1+1) Wskaźnik rezultatu: - zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe wśród uczniów ZSZ - wartość docelowa rok 2020 – wzrost o 5%.
4	PI 10i	Wskaźnik produktu: - liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 500 osób. Wskaźniki rezultatu: - liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu - 500 osób.
5	PI 10iv	Wskaźnik produktu: - liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.– 60 osób Wskaźnik rezultatu: - liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki - 700 osób

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

System wdrażania strategii ORSG

Organem, który nadzoruje wdrażanie Strategii jest Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi po jednym upoważnionym przedstawicielu powiatu i gmin wchodzących w skład ORSG oraz przedstawiciel Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz przedstawiciel Lokalnej Grupy Działania, z głosem opiniotwórczo-doradczym. Przewodniczącym Komitetu Sterującego jest Starosta Nakielski. Do zadań Komitetu Sterującego należy m.in.

- zatwierdzanie Strategii i jej aktualizacji,
- przedkładanie Strategii do zaopiniowania Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- zatwierdzanie listy propozycji projektowych stanowiących integralną część Strategii;
- wybór członków Zarządu Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego.

Organem, który jest odpowiedzialny za wykonanie założeń Strategii jest Zarząd ORSG. W skład Zarządu wchodzi: Przewodniczący Zarządu oraz dwóch członków. Do zadań Zarządu należy m.in. :

- przygotowanie na podstawie zasad wyboru propozycji projektowych, wskazanych w Strategii, propozycji szczegółowych kryteriów wyboru propozycji projektowych i uzgodnienie ich z Marszałkiem Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- wybór propozycji projektowych spełniających kryteria określone w strategii i określenie listy propozycji projektowych podstawowych i rezerwowych oraz komplementarnych i przedkładanie ich do zaopiniowania Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego;

- zbieranie informacji od podmiotów wdrażających projekty w ramach polityki terytorialnej i przygotowanie rocznego raportu monitoringowego nt. wdrażania Strategii;

Szczegółowe zasady funkcjonowania Zarządu oraz Komitetu Sterującego określa regulamin, zatwierdzany przez Komitet Sterujący ORSG.

Zasady monitorowania strategii

Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji Strategii z jej założeniami i celami zawartymi w dokumentach programowych. Monitoring należy rozumieć jako systematyczne dokumentowanie realizacji, czyli zbieranie obiektywnych dowodów obrazujących stan wdrażania programów, zadań i projektów. Monitorowanie jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania Strategii.

Główne instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu przedsięwzięć to samorządy gmin i samorząd powiatu oraz jednostki im podległe. Strategia ORSG będzie monitorowana przede wszystkim w poszczególnych jednostkach samorządowych wdrażających poszczególne projekty. Procedury monitorowania, wypracowane w tych jednostkach, oraz zatwierdzone przez Zarząd ORSG, pozwolą na systematyczne zbieranie informacji nt. postępu wdrażania Strategii. Dokumenty sprawozdawcze będą składały się na raporty roczne o stanie wdrażania Strategii. Zarząd ORSG jest odpowiedzialny za sporządzenie raportów z całości działań w ramach wdrażania ORSG.

Dane z monitoringu będą stanowiły podstawową bazę informacyjną do przeprowadzenia ewaluacji Strategii. Ewaluację przeprowadza się w celu ustalenia efektywności programów i oszacowania skali oddziaływania Strategii w odniesieniu do założonych w niej celów, a także analizy wpływu na rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów ORSG. Zarząd ORSG jest odpowiedzialny za określenie terminu, sposobu i zakresu jej przeprowadzenia oraz sporządzenie raportów z całości działań w ramach wdrażania ORSG.

Zakłada się, że ewaluacja będzie przeprowadzona dwukrotnie w okresie wdrażania Strategii. Ewaluacja bieżąca będzie przeprowadzona w terminie zgodnym z ramami wykonania RPO-WK-P i jej głównym zadaniem będzie przede wszystkim ocena, czy jej wdrażanie jest realizowane zgodnie z przyjętymi zapisami oraz sformułowanie wniosków i rekomendacji w kwestii ewentualnych korekt Strategii zgodnie z wymogami Instytucji Zarządzającej. Przewiduje się możliwość wprowadzania zmian i aktualizacji Strategii.

Ewaluacja końcowa Strategii będzie przeprowadzona po zakończeniu realizacji i jej głównym celem będzie ocena efektów jego wdrażania – tj. bezpośrednich rezultatów podejmowanych działań oraz ich długofalowego oddziaływania.

Spis tabel

Tabela 1. Położenie ośrodków gminnych ORSG w stosunku do głównych ośrodków miejskich w km	9
Tabela 2. Zmiany liczby mieszkańców w gminach ORSG w latach 2008-2014 i wskaźnik gęstości zaludnienia	11
Tabela 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2008-2014.....	13
Tabela 4. Struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie ORSG, powiatu i województwa w roku 2013	14
Tabela 5. Ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2013 r. - struktura wg płci.....	16
Tabela 6. Ruch naturalny na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2013	17
Tabela 7. Urodzenia i migracje na obszarze gmin tworzących ORSG, powiatu i województwa w roku 2013	18
Tabela 8. Ruch migracyjny na terenie powiatu nakielskiego w latach 2008-2013	18
Tabela 9. Prognoza liczby ludności na terenie powiatu nakielskiego na lata 2014-2024 r.	19
Tabela 10. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON - ogółem	21
Tabela 11. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2013 r. i 2014 r.	21
Tabela 12. Podmioty gospodarcze wg wielkości zatrudnienia	22
Tabela 13. Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej w powiecie nakielskim w roku 2013.....	25
Tabela 14. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	26
Tabela 15. Podmioty PKD według sekcji C Przetwórstwo przemysłowe w powiecie nakielskim – 2013 rok	27
Tabela 16. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w powiecie nakielskim	31
Tabela 17. Bezrobotni na obszarze ORSG z prawem do zasiłku w 2014 roku	42
Tabela 18. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2010r.	43
Tabela 19. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2011r.	43
Tabela 20. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2012r.	43
Tabela 21. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w 2013r.	43
Tabela 22. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie nakielskim w I półroczu 2014r.	44
Tabela 23. Wykształcenie mieszkańców na terenie powiatu nakielskiego	45
Tabela 24. Edukacja szkolna i przedszkolna na terenie ORSG	47
Tabela 25. Liczba dzieci w przedszkolach i szkołach na terenie ORSG w latach 2010-2014.....	48
Tabela 26. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie ORSG	49
Tabela 27. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach	49
Tabela 28. Zapotrzebowanie na szkolenia w 2014 roku zgłaszane do PUP przez osoby uprawnione	55
Tabela 29. Stacjonarna pomoc społeczna w 2013 r.....	59
Tabela 30. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu nakielskiego.	59
Tabela 31. Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2012-2014.....	60
Tabela 32. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, których koszty są ponoszone przez Gminy w pierwszych 3 latach	60
Tabela 33. Funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej i placówek opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży.....	60
Tabela 34. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2011, 2012, 2013 i 2014 na terenie powiatu nakielskiego.....	61

Tabela 35. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, i zatrudnienia w roku 2014 na terenie powiatu nakielskiego	61
Tabela 36. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nakle nad Notecią w 2014 roku na terenie powiatu nakielskiego	62
Tabela 37. Liczba osób niepełnosprawnych zaliczonych do osób niepełnosprawnych w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na gminy ORSG w 2013 r. i 2014 r.....	62
Tabela 38. Liczba osób w wieku do lat 18 znajdująca się w szczególnej sytuacji życiowej w 2014 roku	63
Tabela 39. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej w latach 2010 i 2013 w podziale na poszczególne gminy ORSG	63
Tabela 40. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2010 i 2013 w podziale na poszczególne gminy ORSG	63
Tabela 41. Bezdomność na terenie gmin tworzących ORSG	64
Tabela 42. Przyczyny korzystania z pomocy społecznej w 2013r. w poszczególnych gminach należących do ORSG.....	66
Tabela 43. Przychodnie na terenie ORSG	68
Tabela 44. Odsetek mieszkańców korzystających z instalacji w roku 2013 w %	72
Tabela 45. Wykaz elektrowni wiatrowych na terenie powiatu - stan na 30 czerwca 2014 r.	77
Tabela 46. Główne problemy rozwojowe, cele szczegółowe i podejmowane działania w ramach ORSG Powiatu Nakielskiego w odniesieniu do poszczególnych priorytetów inwestycyjnych	85
Tabela 47. Logika interwencji strategicznej.....	103
Tabela 48. Wartość propozycji projektowych z listy podstawowej, w podziale na źródła finansowania (EFRR, EFS).....	111
Tabela 49. Wartość propozycji projektowych z listy podstawowej w podziale na Priorytety Inwestycyjne (PI)	111
Tabela 50. Lista propozycji projektowych podstawowych.	112
Tabela 51. Lista propozycji projektowych komplementarnych	118
Tabela 52. Plan finansowy	120
Tabela 53. Lista wskaźników do osiągnięcia w obszarze	121

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności na terenie powiatu nakielskiego.....	11
Wykres 2. Ludność powiatu nakielskiego wg gmin w latach 2008-2014.....	12
Wykres 3. Trend zmian liczby ludności poszczególnych gmin powiatu nakielskiego w latach 2008-2014.	12
Wykres 4. Procentowy udział ludności na terenie powiatu nakielskiego według ekonomicznych grup wieku w latach 2008-2013	13
Wykres 5. Struktura ludności ze względu na płeć i wiek w ORSG Nakielskim	15
Wykres 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego gmin wchodzących w skład ORSG, powiatu nakielskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2013	16
Wykres 7. Prognoza liczby ludności na terenie powiatu nakielskiego z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2014-2024.....	19
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON, w powiecie nakielskim w latach 2008-2013	23
Wykres 9. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych w powiecie nakielskim w 2013 roku.....	24

Wykres 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w gminach powiatu Nakło nad Notecią	26
Wykres 11. Wskaźnik nasycenia przedsiębiorczością w powiatach ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2012	27
Wykres 12. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem w powiecie nakielskim	28
Wykres 13. Produkcja sprzedana przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie kujawsko-pomorskim w złotych w 2012 r.	29
Wykres 14. Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych w powiecie nakielskim (wg PSR 2010).....	31
Wykres 15. Udzielone noclegi i korzystający z noclegów na terenie powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2012	32
Wykres 16. Miejsca noclegowe na 1000 ludności w powiatach ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2013.....	32
Wykres 17. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nakielskim, województwie kujawsko-pomorskim i w Polsce w latach 2008-2014.	37
Wykres 18. Stopa bezrobocia w powiecie nakielskim na tle wybranych powiatów województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2008-2014.	38
Wykres 19. Zmiany wskaźnika w latach 2010-2014 - udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.	40
Wykres 20. Struktura bezrobotnych w powiecie nakielskim w 2014 r.....	41
Wykres 21. Wykształcenie osób bezrobotnych w powiecie nakielskim - 2014 r.....	41
Wykres 22. Wykształcenie mieszkańców powiatu nakielskiego z podziałem na płeć.....	45
Wykres 23. Wykształcenie mieszkańców powiatu nakielskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego	46
Wykres 24. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg typów szkół z roku szkolnego 2012/2013.....	50
Wykres 25. Organizacje pozarządowe w powiecie nakielskim.....	70

Spis rysunków

Rysunek 1. Podział obszaru powiatu nakielskiego pomiędzy ORSG powiatu nakielskiego i ZIT wojewódzki	9
Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w powiecie nakielskim.....	10
Rysunek 3. Przystań wodna w Nakle nad Notecią	34
Rysunek 4. Obiekty Ekomuzeum Doliny Noteci.....	35
Rysunek 5. Stopa bezrobocia w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w grudniu 2014 roku.	38
Rysunek 6. Liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w roku 2014.	39

Załącznik nr 1. Problemy obszaru ORSG zidentyfikowane podczas warsztatów gminnych

1. Niezadowalający stan oświaty

- Niedostosowanie kierunków kształcenia do rynku pracy
- Szkolnictwo niedostosowane do potrzeb rynku pracy
- Niedostosowane szkolnictwo do potrzeb rynku pracy
- Szkolnictwo zawodowe – praktyczna nauka zawodu
- Baza lokalowa szkoły
- Oferta edukacyjna niedostosowana do potrzeb
- Złe i słabe szkolnictwo zawodowe

2. Wychowanie i edukacja przedszkolna

- Mała ilość miejsc w przedszkolach publicznych, Dostęp do miejsc w przedszkolach
- Słabo zorganizowana opieka nad dziećmi
- Elastyczność opieki nad dziećmi (godziny pracy)

3. Problemy demograficzne

- Starzejące się społeczeństwo, Migracja ludzi młodych
- Niedostateczna opieka dla osób starszych

4. Opieka zdrowotna nieadekwatna do potrzeb

- Opieka ogólna Opieka specjalistyczna
- Brak dostępu do bezpłatnej opieki stomatologicznej
- Brak opieki stomatologicznej w szkołach

5. Słabo rozwinięty lokalny rynek pracy i niski poziom przedsiębiorczości

- Słabo rozwinięta przedsiębiorczość x2
- Nie ma miejsc pracy
- Wysoki poziom bezrobocia -bezrobocie x 6
- Brak koncepcji wykorzystania walorów przyrody
- Brak wizji powstawania nowych miejsc pracy
- Słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej

6. Wykluczenie społeczne

- Niski dochód wielu rodzin – zagrożenie wykluczeniem społecznym
- Słaba oferta zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych

7. Słaba aktywność środowisk lokalnych

- Bierność
- Mentalność społeczeństwa
- Mała aktywność społeczeństwa – brak poczucia siły sprawczej
- Słabo rozwinięte społeczeństwo obywatelskie
- Wysoki poziom nieufności społecznej
- Alienacja środowisk „po PGR-owskich”
- Mała aktywność mieszkańców

8. Słaba oferta komunikacji lokalna

- Komunikacja lokalna x 2 Komunikacja x2

9. Braki w infrastrukturze technicznej

- Tragiczny stan dróg, Zły stan techniczny dróg gminnych
- Niewystarczająca infrastruktura – ścieżki rowerowe

- Brak kanalizacji na wielu obszarach w szczególności na nowych osiedlach
- Niedostateczny stopień wykorzystania paliw ekologicznych
- Utylizacja azbestu z pokryć dachowych
- Duża liczba obiektów wymagających termomodernizacji

10. Brak programu ochrony środowiska

11. Baza lokalowa ośrodka kultury i innych obiektów

- Mrocza i Kcynia ośrodki kultury
- Świetlice w gminie Sadki

12. Zdegradowana przestrzeń publiczna

13. Brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Załącznik nr 2. Analiza SWOT obszaru ORSG Powiatu Nakielskiego sporządzona podczas warsztatów gminnych

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera gospodarcza	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwinięte rolnictwo, duży potencjał rolniczy gruntów rolnych, gospodarstwa dużopowierzchniowe 2. Duży potencjał rozwojowy sektora turystycznego (m.in. turystyka wodna, turystyka weekendowa) 3. Potencjał złóż surowców mineralnych (kruszyw) 4. Bliskość Bydgoszczy (wraz z lokalnym portem lotniczym) 5. Potencjał szkół ponadgimnazjalnych 6. Zespół szkół Żeglugi Śródlądowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabo rozwinięte przetwórstwo rolno-spożywcze 2. Niewystarczający poziom rozwoju przedsiębiorczości, mały potencjał rozwojowy przedsiębiorców 3. Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia na obszarze ORSG. 4. Niski poziom wykształcenia ukierunkowanego na potrzeby rynku pracy. System edukacji niedostosowany do potrzeb rynku pracy 5. Niewystarczający rozwój infrastruktury rekreacyjnej i nowoczesnej infrastruktury hotelowej - mała liczba miejsc noclegowych 6. Niska aktywność mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności agroturystycznej
Sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowana sieć dróg powiatowych, budowa obwodnicy Nakła nad Notecią 2. Dobre położenie komunikacyjne 3. Położenie geograficzne na terenach o atrakcyjnym krajobrazie i dziedzictwie przyrodniczym - Dolina Noteci jako różnorodność obszarów chronionych Natura 2000, rezerwatów, parków krajobrazowych 4. Międzynarodowa Droga Wodna E70 (dogodne połączenie śródlądowe z całą Europą) 5. Przystań wodna na terenie Powiatu Nakielskiego – nowoczesna infrastruktura turystyczna dająca możliwość m.in. rozwoju żeglugi śródlądowej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Konieczność termomodernizacji obiektów publicznych i stosowania gospodarki niskoemisyjnej 2. Zły stan techniczny części dróg 3. Brak lokalnej komunikacji publicznej 4. Niedostateczna ilość ciągów pieszych i pieszo-rowerowych 5. Słabo rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna i wodociągowa oraz sieć gazownicza

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera Społeczna	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dziedzictwo historyczne – duża ilość zabytków i innych dóbr kultury 2. Bogata oferta wydarzeń kulturalno-rozrywkowych 3. Rosnący poziom wykształcenia mieszkańców 4. Duża liczba organizacji pozarządowych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zły stan techniczny obiektów kultury 2. Niski stopień zaangażowania społeczeństwa w sprawy lokalne, mała aktywność społeczności lokalnych, w szczególności młodzieży 3. Brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych w postaci ośrodków specjalistycznych 4. Brak form aktywizacji i dokształcania osób niepełnosprawnych 5. Braki w ofercie opieki i edukacji przedszkolnej 6. Niekorzystne efekty pracy szkół – słabe wyniki egzaminów 7. Występowanie obszarów problemowych, wymagających rewitalizacji społecznej i gospodarczej

SZANSE	ZAGROŻENIA
Sfera gospodarcza	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa Nadnoteckiego Parku Przemysłowego w Paterku i inkubatora przedsiębiorczości jako narzędzie poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy 2. Rozwój sektora przetwórstwa rolno-spożywczego 3. Wykorzystanie potencjału Pradoliny Noteci w kontekście gospodarki rybackiej – kompleksy stawów rybnych – produkcja materiału zarybieniowego karpia 4. Rosnący sektor gospodarki - turystyka 5. Inwestycje w odnawialne źródła energii 6. Dostępność środków finansowych w perspektywie 2014-2020 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz wysokie koszty pracy 2. Niekorzystne wahania wskaźnika mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do mieszkańców w wieku poprodukcyjnym 3. Brak instytucji otoczenia biznesu na terenie ORSG, brak organizacji reprezentujących sektor gospodarczy, wspierających rozwój w ramach MSP
Sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrażanie nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów 2. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na rewitalizację obszarów zaniedbanych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak motywacji ekonomicznych dla działań proekologicznych 2. Mała efektywność działań na rzecz spadku emisji zanieczyszczeń do atmosfery 3. Luki w komunikacji publicznej
Sfera społeczna	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewystarczająca ilość środków finansowych na działalność kulturalną i sportową 2. Upowszechniający się model życia niesprzyjający aktywnemu udziałowi w kulturze 3. Wysoki wskaźnik bezrobocia ograniczający możliwość korzystania z oferty kulturalnej i edukacyjnej

Załącznik nr 3. Podsumowanie wyników sondażu opinii dotyczącej problemów i potencjałów ORSG

Wybrane wnioski z ankiety - sondażu opinii mieszkańców nt. problemów rozwojowych ORSG

W badaniu ankietowym wzięło udział 129 respondentów – mieszkańców z terenu ORSG i osób związanych zawodowo z tym obszarem. W badaniu uczestniczyły 83 osoby z 3 gmin: z gminy Kcynia odpowiedzi udzieliło 41 osób, z gminy Mrocza 17 osób, natomiast z gminy Sadki 25 osób.

Jednym z badanych obszarów życia społecznego był obszar obejmujący zdrowie i edukację. W sferze edukacji 32 spośród 128 ankietowanych wskazało, że jednym z głównych problemów w tym obszarze jest **brak żłobka**. Uniemożliwia to młodym rodzicom szybszy powrót do pracy. Inne odpowiedzi wskazywały na **brak miejsc w przedszkolach**, brak nowoczesnego zaplecza oraz brak opiekuna dziennego.

4 osoby, zwracając uwagę na edukację dzieci powiatu, wymieniło jako problem **brak wystarczającej, nowoczesnej bazy lokalowej w szkołach podstawowych** oraz konieczność remontu szkół. Mieszkańcy dostrzegają także **brak wystarczającej oferty szkół ponadgimnazjalnych** i związaną z tym brakiem konieczność dojazdu do innych miejscowości.

4 ankietowanych zwróciło uwagę na fakt, iż **oferta w szkołach ponadgimnazjalnych nie odpowiada potrzebom rynku pracy**.

21 osób wskazało, iż aby uzyskać podstawową opiekę zdrowotną należy stać w bardzo długich kolejkach oczekując na wizytę. Niektórzy zwracają także uwagę na **niedostosowane do potrzeb godziny otwarcia przychodni, brak opieki całodobowej oraz brak niektórych oddziałów** w szpitalu. Ponadto istotnym problemem, na co zwraca uwagę aż **89 spośród 128 ankietowanych jest brak wykwalifikowanych specjalistów, m.in. kardiologa, neurologa**. Stanowi to ponad 69,5% badanej próby.

Największym **problemem dla mieszkańców gminy Kcynia jest brak żłobków, brak miejsc w przedszkolach oraz długie kolejki do lekarza**.

Mieszkańcy gminy Mrocza **widzą problem w braku odpowiedniej edukacji zawodowej młodzieży**, w rezultacie dla absolwentów nie ma pracy w najbliższej okolicy. Ankietowani z tej gminy jednogłośnie odpowiedzieli, że na ich terenie jest dostęp do **zbyt małej ilości kursów dla dorosłych**.

Mieszkańcy gminy Sadki uważają, że w ich gminie **największym problemem jest trudny dostęp oraz brak lekarzy specjalistów**.

W obszarze gospodarki i rynku pracy najczęstsze wypowiedzi ankietowanych dotyczyły problemu rozwoju małej przedsiębiorczości – główne problemy to przede wszystkim **brak wsparcia dla małych przedsiębiorstw** działających w niekorzystnych uwarunkowaniach gospodarczych tj. zbyt wysokich podatków oraz składek na ubezpieczenia społeczne.

W gminie Kcynia za największy problem uznano **brak dużych firm w najbliższej okolicy oraz słaby dojazd do większych miejscowości**, gdzie można by było podjąć pracę.

Mieszkańcy Gminy Mrocza wskazali na zbyt **wysokie koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczych**, co zniechęca do jej podejmowania oraz **brak ofert pracy w istniejących już zakładach pracy**.

Mieszkańcy Gminy Sadki zauważali podobne problemy jak mieszkańcy gminy Mrocza, jednak tutaj doszły jeszcze obawy związane z **brakiem strefy ekonomicznej oraz brakiem wsparcia dla przedsiębiorców**.

Załącznik nr 4. Inicjatywy kulturalne na terenie powiatu nakielskiego

Impreza plenerowa „Przystań w kolorze blue” – coroczna impreza, podczas której organizowane są m.in. gry i zabawy, konkursy, rajdy oraz koncerty, a także prezentowany jest dorobek regionu. Organizacja imprezy kulturalnej na nowo wybudowanej przystani wodnej na rzece Noteć pozwala na reaktywację wypoczynku nad wodą w Nakle, promuje Dolinę Noteci oraz Przystań jako nowy produkt turystyczny.

Nakielska Scena Muzyczna - ma na celu popularyzację muzyki wokально-instrumentalnej wykonywanej "na żywo" przede wszystkim wśród młodzieży. Kluczowym założeniem tej inicjatywy jest prezentacja dorobku artystycznego "amatorskich" zespołów oraz promocja tych najbardziej utalentowanych i oryginalnych.

Nadnotecki Krajeńsko-Pałucki Festiwal Chórów "Naklensis Cantare" - realizowany był przez Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk" w 2011 r. w ramach projektu współpracy polsko – czeskiej oraz w roku 2012 w ramach projektu "Ekomuzeum Doliny Noteci - "żywy" skansen lokalnych tradycji Krajny i Pałuk" dofinansowanego z PO Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Wojewódzki Festiwal Zespołów Folklorystycznych – realizowany w amfiteatrze Nakielskiego Ośrodka Kultury im. Zygmunta Kornaszewskiego, do tej pory zwany był Przeglądem i organizowany pod egidą Wojewódzkiego Ośrodka Kultury w Bydgoszczy. Ma on na celu popularyzację folkloru w środowisku miejskim i wiejskim oraz ochronę tradycji autentycznego repertuaru ludowego.

Nakielska Karuzela - turniej tańca pamięci Kamili Bomby, który jest kontynuacją turniejów, które zapoczątkowała wieloletnia instruktorka tańca. Nakielski Ośrodek Kultury wraz z instruktorką zorganizował trzy edycje turniejowe. Pragnąc zachować pamięć o Kamili Bombie - jej dzieło jest kontynuowane.

Na terenie ORSG organizowane są także takie imprezy jak: Witosławskie Impresje Ludowe (gm. Mrocza), Rościminiada Sobótkowa (gm. Mrocza), Festiwal Orkiestr Dętych „Orzeł Biały w Kcyni”, Hubertus w Samostrzelu (gm. Sadki), Dla Krajny i Pałuk - Wawrzyniec Kucharzy (impreza powiatowa).

Załącznik nr 5. Zasoby i potencjały kulturowe na terenie gmin ORSG

Gmina Kcynia

Zasoby i potencjały kulturowe gminy :

- dziedzictwo regionu Pałuki (sztuka ludowa, gwara, tańce, obyczaje),
- dziedzictwo historyczne Kcyni, jednego z najstarszych miast w regionie – liczącego ponad 750 lat,
- wielokulturowość przedwojenna Kcyni (obecność społeczności niemieckiej, żydowskiej).

Obiekt zabytkowy ważny z punktu widzenia rozwoju regionu to kościół pw. WNMP w Kcyni wraz z unikalną w skali regionu Kalwarią (stacjami Drogi Krzyżowej namalowanymi w krużgankach, najprawdopodobniej przez Antoniego Smuglewicza lub jego uczniów).

Gmina Mrocza

Do walorów krajoznawczych środowiska historyczno-kulturowego miasta i gminy Mrocza zaliczane są zabytkowe obiekty architektury, zespoły dworsko-parkowe, historyczne układy miejskie i wiejskie, zespoły folwarczne i cmentarze.

- Rajgród - dwór z przełomu XIX/XX w i park z XX w.
- Białowieża - zespół wiejski, zabudowa z 2 połowa XIX w i pocz. XX w.

- Drążno – w miejscowości znajdują się pozostałość zespołu folwarcznego, cmentarz rzymsko-katolicki oraz obelisk upamiętniający śmierć pierwszego powstańca wielkopolskiego z Krajny – Józefa Balcerzaka, który zginął 5 stycznia 1919 r. w potyczce z oddziałem niemieckim.
- Drzewianowo - zespół wiejski: zabudowa z 2 połowa XIX i pocz. XX w., kościół parafialny p.w. Św. Anny z 1903 roku (przebudowany 1978 roku), cmentarz rzymsko-katolicki: parafialny, cmentarz ewangelicki (nieczynny).
- Izabela - zespół dworsko-parkowy z XIX- pocz. XX w., zespół folwarczny z kolonią mieszkaniową.
- Jeziorki Zabartowskie - zespół wiejski, zabudowa k. XIX/pocz. XX w., cmentarz ewangelicki (nieczynny)
- Kosowo - zespół wiejski - zabudowa XIX/XX i pocz. XX w., cmentarz ewangelicki (nieczynny).
- Kozia Góra - zabudowa wsi, stacja kolejowa.
- Krukówko - pozostałość zespołu folwarcznego, cmentarz wojskowy.
- Matyldzin - wieś w którym znajduje się zespół dworsko-parkowy z folwarkiem k. XIX/ pocz. XX w. Do XIX stulecia wieś należała do rodziny Matyldzińskich, a po wywłaszczeniu – do końca II wojny światowej – władała nią niemiecka rodzina Lehmann. Obecnie dworek stanowi własność prywatną.
- Mrocza - Weszła w skład kasztelanii nakielskiej w 1136 r., natomiast w 1393 r. król Władysław Jagiełło nadał jej prawa miejskie. Podobnie jak Nakło, Mrocza przeżyła liczne najazdy krzyżackie, a największym kataklizmem był potop szwedzki, który spustoszył i wyludnił miasto. W mieście zachował się średniowieczny układ ulic oraz niezwykle urokliwe kamieniczki z przełomu XIX i XX w. W kościele parafialnym p.w. św. Mikołaja (zbudowanym w 1932 r.) zachowało się wyposażenie pochodzące z wcześniejszych mrocieckich świątyń.
- Orle - Wzmiankowano po raz pierwszy w XIII w., pierwszym znanym właścicielem był protoplasta rodu Orzelskich – Orlik, w 1773 r. Józef Krzycki, kasztelan nakielski, natomiast w XIX w. właścicielami wsi została rodzina Koczorowskich. Z Orla pochodził Świętosław Orzelski, starosta radziejowski, autor dzieła „Bezkrólewia ksiąg ośmioro”, w którym opisał wydarzenia polityczne z lat 1572-76.

Do ważniejszych zabytków należą:

- Kościół w Orlu. W latach 1442-52 Sławbor z Bożejewic ufundował kościół p.w. św. Mateusza.
- Dwór – rządówka z trzeciej ćwierci XIX w., którą wybudowano na wzór dworu w Witosławiu.
- Ruiny obronnego dworu z XV w., zniszczonego przez Szwedów w XVII w., który usytuowany był na sztucznej wyspie na wschód od wypływającej z jeziora Witosławskiego rzeki Orla.
- Orzelski Młyn - zespół młyński: młyn wodny z częścią mieszkalną z XX w., przybudowany w 2 połowa XIX w. Najstarsza wzmianka na temat istnienia młyna pochodzi z XVII w.
- Rościmin - zespół wiejski, zabudowa drewniana i murowana z XIX i pocz. XX w. kościół filialny, dawny ewangelicki, cmentarz ewangelicki (nieczynny), zespół młyna, zabudowa XIX/XX w.
- Rajgród - zespół dworsko - parkowy z pozostałościami zespołu folwarcznego - zabudowa z k. XIX i pocz. XX w.
- Samsiecznynek - pozostałości zespołu folwarcznego, zabudowa wiejska XIX/XX w.,
- Wiele - zespół dworski: pozostałości zespołu dworsko-parkowego z folwarkiem, kolonia mieszkaniowa i zabudowa wsi.
- Wyrza - Wieś między Broniewem a Mroczą, pierwszy raz wzmiankowana na przełomie XIII i XIV w.
- Witosław - Dawna wieś rycerska, pierwsze zapiski na jego temat pochodzą z 1395 r. w okresie późnego średniowiecza istniał tu zamek obecnie zespół folwarczny i zabudowa wsi: budynki gospodarcze (m.in. gorzelnia) z 2 połowa XIX i pocz. XX w., kaplica p.w. Św. Ambrożego (pocz. XX w.), park krajobrazowy z 2 połowa XIX w. z pozostałościami zespołu dworskiego (oficyna, dom ogrodnika) - dwór rozebrany.

Gmina Sadki

Główne zasoby i potencjały kulturowe w gminie Sadki to obiekty zabytkowe ujęte w rejestrze zabytków, wymagające zachowania i wsparcia:

- założenie dworsko – parkowe w Broniewie,
- założenie dworsko-parkowe w Dębowie.
- kościół parafialny p.w. Św. Wojciecha w Sadkach,
- cmentarz rzymsko-katolicki parafii p.w. Św. Wojciecha w Sadkach,
- założenie pałacowo – parkowe w Samostrzelu.

Gmina Sadki posiada 70 zabytków ruchomych stanowiących wyposażenie kościoła parafialnego p. w. św. Wojciecha w Sadkach. Wszystkie wymagają bieżącej konserwacji.